www.communio.hu/luxchristi

Krisztus fénye

2010. Szent István XI. évf. 3. szám (41) A dunaharaszti és taksonyi katolikus egyházközségek lapja

Azt mondom tehát, sőt figyelmeztetlek titeket az Úrban, ne éljetek úgy, mint a pogányok, akik hiúságokon járatják az eszüket. Lelkileg eltompulva kicsapongásokra adták magukat, és kapzsiságból mindenféle ocsmányságot űznek. Ti azonban nem ezt tanultátok Krisztustól, ha valóban őrá hallgattatok és megtanultátok, hogy Jézusban van az igazság. Korábbi életmódotokkal ellentétben vessétek le tehát a régi embert, akit a megtévesztő kívánság romlásba dönt. Újuljatok meg gondolkodástok szellemében, s öltsétek magatokra az új embert, aki az Isten szerint igazságosságban és az igazság szentségében alkotott teremtmény.

(Szent Pál apostolnak az Efezusiakhoz írt leveléből, 4,17-24)

KALENDÁRIUM

Szent Filoména (november 29.)
Nemrég ünnepeltük Vianney Szent Jánost, akit a Szentatya a Papság évében a papok védőszentjének nyilvánított. Az Ars-i plébánosnak volt egy eszményképe, kedvelt szentje, „ügyvivője Istennél” – Szent Filoména. Keresztény szülők gyermeke volt, egy görög sziget királyának leánya. Szüzességi fogadalmára hivatkozva nem fogadta el Diocletiánus házassági ajánlatát, ezért a császár börtönbe záratta. Kegyetlen kínzásokat szenvedett. Kb. 100 táján, 13 éves korában halt vértanú halált hitéért. Közbenjárására ma is sok csoda történik.

Czifra Lászlóné

Július 2. Sarlós Boldogasszony
4. Évközi 14. vasárnap
11. Évközi 15. vasárnap, Szent Benedek, Európa védőszentje
16. Kármelhegyi Boldogasszony
18. Évközi 16. vasárnap
25. Évközi 17. vasárnap
26. Szent Joakim és Szent Anna
Augusztus 1. Évközi 18. vasárnap
5. Havas Boldogasszony
6. Urunk Színeváltozása
8. Évközi 19. vasárnap
15. Évközi 20. vasárnap, Nagyboldogasszony ünnepe
20. Szent István király ünnepe
22. Évközi 21. vasárnap, Szűz Mária, Világ Királynője
29. Évközi 22. vasárnap
Szeptember 5. Évközi 23. vasárnap
8. Kisboldogasszony
12. Évközi 24. vasárnap, Szűz Mária szent neve
14. Szent kereszt felmagasztalása
19. Évközi 25. vasárnap
21. Szent Máté apostol
26. Évközi 26. vasárnap
29. Szent Mihály, Gábor és Rafael
Október 3. Évközi 27. vasárnap
8. Magyarok Nagyasszonya
10. Évközi 28. vasárnap
17. Évközi 29. vasárnap
18. Szent Lukács evangélista
23, Nemzeti ünnep
24. Évközi 30. vasárnap

Radnóti Miklós:
A mécsvirág kinyílik

A mécsvirág kinyílik
s a húnyó láthatárnak
könyörg a napraforgó;
a tücskök már riszálnak,
odvában dong a dongó
s álmos kedvét a bársony
estében égre írta
egy röppenő pacsirta;
s ott messzebb, kint a réten
a permeteg sötétben
borzong a félreugró
nyulak nyomán a fűszál,
a nyír ezüstös ingben
immár avarban kószál,
s holnap vidékeinken
újból a sárga ősz jár.

1943. augusztus 26.

A SZENT KIRÁLY DÍCSÉRETÉRE

Árpád-házi első, szent, államalapító István királyunk ünnepe augusztus 20. Az *István* görög eredetű név, *stephanos* jelentése *koszorú*. Szent István királyunk e névnek méltó viselője, hiszen ha erényeit számba veszsük, ezek úgy övezik homlokát, mint a tölgylevelek, amelyekből a dicsőség koszorúját fonják. István a korabeli leírások szerint nagylelkű, bátor, harcias, okos és Krisztus-tisztelő volt. Személyiségét jellemezte a mély hit, uralkodói bölcsesség, igazságosság, erkölcs és szigorúság, erőslelkűség, fáradhatatlan tenni akarás, irgalmasság és segítőkészség. Kortársai keresztény uralkodói példaképként tekintettek rá. István a világi uralkodás kettős funkcióját, a bírói és hadvezéri feladatokat egyaránt méltón ellátta, és mély keresztény meggyőződése, életvitele révén tökéletességre törekedve teljesítette a király szakrális feladatkörét is.

Az eredetsor – Álmos, a honfoglaló Árpád, Zsolt, Taksony, Géza, az ősi utódlás szerint, majd Géza fia Vajk, aki megkeresztelkedésekor kapta az első keresztény vértanúról az István nevet, és államalapító, első szent királyunkként vonult be a történelembe.

A magyarok már a VI. században, a Kazár Birodalomban, örmény püspökök révén találkoztak a Krisztusról szóló tanúságtétellel, de az ősi magyar hitet ez nem szorította ki. Géza számára így nem volt idegen a keresztény tanítás, sőt az ősgesztákban foglaltak szerint *szerfölött szorgoskodott, hogy a lázadókat megfékezze, és az istentelen szokásokat eltörölje.* Kétségtelen, hogy azokat a törzsfőket és nemzetségfőket, akik ellenszegültek akaratának és az új hit terjesztésének, megtámadta és megsemmisítette. Géza az erdélyi Gyula vezér keresztény leányát, Saroltot vette feleségül. E házasságból született 970 körül fiúk, Vajk, aki a keresztségben kapta később az István nevet. Géza a bajor Pilgrim és a cseh Adalbert püspökökre bízta fia nevelését. Később Pilgrim püspök közvetítette István házasságát a bajor hercegnővel, Gizellával.

Géza, az ősi örökösödési jogot kizárta, miszerint a fejedelem halála után őt a legerősebb férfirokon (Koppány) követné a hatalomban. Géza a fejedelmi hatalmat, a nyugati elsőszülötti örökösödés szerint fiára, Istvánra hagyta.

Géza halála után így kirobbant az örökösödési harc, amit a régi rend hívei indítottak az új király ellen. István a lázadó törzsfőkkel vívott véres csaták során megszerezte magának a Tiszán és a Dunán túl fekvő területeket, valamint Erdélyt. Négy nagy probléma állt előtte: a kereszténység szívüggyé tétele közösségben az Apostoli Szentszékkel és a nyugattal, az állam önállósága, nemzeti függetlenség valamint erős központi hatalom és politikai egység kiépítése, a nemzet fennmaradása érdekében. István keresztény meggyőződésének hangsúlyozásaként kért koronát 1000-ben II. Szilveszter pápától, aki világi és egyházi hatalomtól való függetlenséget jelölő zárt koronát küldött neki, valamint az előtte hordozott kettős keresztet, amely révén apostoli kiváltságokkal ruházta fel.

Az államalapítás folyamata bölcs intézkedések hosszú sorát jelentette: István a királyság jogforrása, az első törvényalkotó, az alkotmányosság kútfeje. Törvényei kettő könyvben maradtak ránk, az első, a fiához, Imréhez intézett intelmek, erkölcstanító cikkelyek, míg a második oklevél tartalmazza a biztonság és igazságosság érdekében a büntető rendelkezéseket.

A katolikus (görög szó – *egyetemes*) egyházi szervezetet a ma is fennálló érsekségek, püspökségek alapításával építette ki. A maga idejében két érsekség (Esztergom és Kalocsa) és nyolc püspökség (Veszprém, Pécs, Győr, Eger, Vác, Bihar, Csanád és Gyulafehérvár) jött létre, amelyek mindegyike négy-öt főesperesi kerületre tagozódott. A főesperesek vezetésével indult meg a plébániák szervezése.

Az országban félszáz vármegyét hozott létre, amelyek várakon felépülő hatalmi rendszerként képviselték a nép felett gyakorlott törvénykező és végrehajtó hatalmat.

A határvármegyék szolgálták a királyság területének őrizését. Ezekben, az etnikai határként szolgáló utak mentén, hadi építményeket, földvárakat, torlaszokat építettek ki.

István uralkodásának utolsó éveit azonban az utódkeresés gondjai hatották át. Öt gyermeke közül egyedül Imre érte meg a nagykorúságot. Imre neveltetésére óriási gondot fordított, így a herceg baleset okozta korai halála keserves nagy fájdalommal töltötte el a népéért aggódó, országát megőrizni kívánó, idősödő Istvánt.

Államalapító Szent István királyunk Mária mennybevételének napján halt meg, 1038. augusztus 15-én, székhelyén, Esztergomban, 42 év dicső uralkodás után. Székesfehérvárott, az általa emelt, Máriának szentelt bazilikában temették el. Mivel közvetlen örököse nem maradt, halála előtt a Szűzanya oltalmába ajánlotta nemzetét és királyságát.

Azóta a magyarok országának oltalmazója, Patrona Hungariae, a Szent Szűz, Magyarország pedig Regnum Marianum, Mária Országa.

Hős László királyunk 1083. augusztus 20-án emelte oltárra pápai engedéllyel Istvánt, fiát, Imrét, és a magyar földön vértanúhalált szenvedett Gellért püspököt, mely aktus egyenértékű a szentté avatással. Szintén László parancsára kutatták fel az elveszett Szent Jobbot, a törvényesség szimbólumát. István Szent Koronája pedig jelképe és megtestesítője a magyar nemzet egységének.

István mintaképe a bölcs, távlatokban gondolkodó, politikusnak, aki minden döntését elsődlegesen és kizárólag nemzete érdekeinek megfelelően hozta, Magyarország független és erős államiságát megalkotta, területét gyarapította és megvédte. Uralkodói ténykedését áthatotta a népéért érzett felelősség és a sziklaszilárd keresztény erkölcs.

A történelem boldogtalan útvesztőiből és minduntalan zsákutcáiból kivezető egyetlen út Krisztus tanítása: erkölcs, felelősség, szolidaritás, szeretet. Nem kell tehát semmi máshoz fordulnunk, mint Jézus tanításához, amit szent királyunk is hűen és tántoríthatatlanul törekedett követni. Maradjunk meg tehát szilárdan ebben az örökségben, mindannyiunk boldogulására.

Koczka Tamásné

DUNAHARASZTI, 2010. augusztus 20.

2010. augusztus 20-án, Dunaharasztiban városunk védőszentjét ünnepeljük, és ünnepel az egész magyar föld, hiszen Magyarország fő védőszentje Szent István király.

A Szent István plébániatemplomban délelőtt 10 órakor tartottunk ünnepélyes búcsúi szentmisét, amelyet Pásztor Győző, Dabas esperesi kerületének vezetője, a Dabas-Sári Mária mennybevétele templom plébánosa celebrált, koncelebráns atyák voltak Láng András dunaharaszti-taksonyi plébános illetve Pekker Imre alsónémedi plébános atyák.

Pásztor Győző atya homíliájában megemlékezett Szent István királyunk történelmi művéről, személyiségéről, szilárd keresztény erkölcsiségéről. Szent István, népének atyja és védelmezője, máig példaképe kell legyen a hatalmat gyakorlóknak – emelte ki. A szentmisén zenei szolgálattal közreműködött a Szent Cecília kórus és a Haraster Dorfmusik fúvószenekar.

Az ünnepi szentmise után, a ragyogó napsütésben, kivonultunk a templomkertbe, hívek, papjaink, városunk vezetői, hogy felavassuk a megújult templomkertet és benne a Szent István emlékművet.

A városi ünnepség keretében köszöntőt mondott Dr. Szalay László, Dunaharaszti polgármestere, valamint főtisztelendő Láng András atya, aki megköszönte, hogy a város együttműködik a főtér kialakításában,

széppé tételében, és az Önkormányzat a jövőben vállalja a parkfenntartás terheinek viselését. A Szent István emlékművet az Önkormányzat állította. Örömteli és megható pillanat volt, amikor az ünnepi ajándékról, Törley Mária Szent Istvánt ábrázoló bronz szobráról lehullt a lepel.

Az ünnepség fényét emelte Ferencz Éva énekművész csodálatos éneke. Szent István királyunkról megemlékező népdalokat adott elő. Éva a dalokban imádkozik, a művészetével evangelizál. Köszönjük neki, hogy eljött.

Majd Törley Mária beszélt nekünk művének születéséről. Szent Istvánhoz kapcsolódó gondolataiban kifejezte a múlt iránti tisztelet és jelenben való boldogulás szerves kapcsolatát; a művésznő hitet tett amellett, hogy keresztény meggyőződés és erkölcs a sarokkő, amelyre építenünk kell az országot, Szent István örökségében járva.

Az emlékművet Pásztor Győző esperes úr szentelte fel.

Szent István bronzba álmodott alakja legyen városunk szívében emlékeztető a közhatalom szent gyakorlására, a magyar nép egységére, a haza szeretetére, az igazságosságra, a törvényességre, a hűségre. ***(K.T.)***

Látogatóban

R. Törley Mária

szobrászművésznél

R. Törley Mária szobrászművésszel ültem le beszélgetni otthonában, abból az alkalomból, hogy ő az alkotója a Szent István emlékműnek, amelyet 2010. augusztus 20-án avatunk fel ünnepélyes keretek között a Dunaharaszti Szent István plébániatemplom megújult kertjében.
R. Törley Mária Budapesten él és alkot. Tágas, rendezett kerten vezetett át, ahol a Lukulluszi díszkút és álló kislányalak, egy delfin, nőfigurák díszítik a teret. Otthonában több kisplasztikája, szoborterve, köztéri szobrainak kisebb méretű változatai vonzzák a szemét a látogatónak. R. Törley Mária figurális szobrász, művei realisztikusak, portréi élethűek.

– Igen, az alkotó folyamat maga absztrakció – veszi fel a beszélgetés fonalát Mária –, tehát a mű tárgya és a művész mondanivalójának ötvözete. Törekszem arra, hogy műveim emberközeliek legyenek, sugallják a mondanivalómat, ugyanakkor felkeltsék a szemlélő érdeklődését az ábrázolt téma iránt. Én nem tartom szobornak azt, hogy például összegyűrnek egy papírt, és kiteszik a falra.

– A figurális ábrázolásmód mellett kedveli a hagyományos anyagokat. Milyen anyaggal dolgozik legszívesebben?

– A kedvenc anyagom a bronz – válaszolja tömören és határozottan.

– Most Dunaharasztiba bronzból készít nekünk Szent István szobrot. Ennek a történetéről meséljen nekünk, hogyan volt az ötlet, hogyan történt a figura megkomponálása. Miért ilyen formában ábrázolja Szent Istvánt?

– Láng András plébános úr keresett meg, ő nem határozott elképzeléssel, és a polgármester, aki eredetileg egy álló Szent Istvánt szeretett volna. Nekem azonban már létezik kettő álló Szent István alkotásom; az egyik Budapesten, a Sashalmi Önkormányzat parkjában látható, a másik Tardoskedd községben van felállítva, köztéri szoborként. A Millennium kapcsán, 1998-ban több emlékmű tervet készítettem, melyeket a szakmai zsűri jónak ítélt. Az emlékmű akkor megtervezett másik változata egy három árkád alatt térdelő Szent István alak volt.

– Azért tudtam ilyen rövid határidőre elvállalni a dunaharaszti emlékmű elkészítését, mert az előzetes tervek készen voltak. Itt a tér sajátosságai miatt az árkádokat elhagytam. A figura kő talapzaton térdel, amelyet helyi kőfaragó készített el.

– A Millennium ünnepi időszaka előtt nagyon sokat foglalkoztam Szent István alakjával és uralkodói művével. Úgy érzem, hogy a térdelő alak hűen fejezi ki a szent király lelkiségét; ilyen ábrázolás-

ban tudom szemléltetni az országát, népét szerető, azért felelősséget érző uralkodót. István kezében tartja a Szentkoronát, amit a történelmi kutatások jelen állása szerint ilyen formában, teljes egészében talán nem ismerhetett. Ezért a fejére azt a koronát helyeztem, amit a szent király valójában viselt, és a kezében tartja a Szentkoronát, amely szimbólum, a hatalomnak a jelképe.

– A köpeny a kompozícióban nem annyira hangsúlyos, azonban a szobor hátulnézete is széppé válik általa. A köpenyre felvittem a koronázási palást legfontosabb ábrázolásait. Láthatók rajta Krisztus és Szent Imre, legalul pedig pávákkal van díszítve, amelyek a hatalom jelképei régi időktől fogva.

– A Szentkorona nem véletlenül van István kezében, mert a hatalom nagy felelősség. Nem játék, inkább teher. És azt hiszem, ez mindig nagyon aktuális, ma pedig különösen az. A koronás fő országáért felelős, hatalommal bíró ember. Legyen erősvállú, harcos Szent István. Az én szobrom is így ábrázolja őt: erősvállú férfi, akinek arca egy kicsit szigorú, egy kicsit kemény, de nemes és fennkölt.

– Az arc a lélek tükre, a vonások hordozzák a személyiséget.

– Az arcban megpróbálja a művész annak az embernek a lelkületét kivetíteni, akit ábrázolni szeretne, ahogy elképzeli, milyen lehetett.

– Bizonyára minden alkotást megelőz egy hosszú és alapos felkészülési folyamat, sokszor történelmi ismeretszerzés. Istvánnal hogyan ismerkedett, mielőtt az alkotáshoz kezdett?

– Történelemkönyvekből és Hóman Bálint István király című művéből ismertem meg a korrajzot, valamint az ő munkái adtak útmutatót az István idejét megelőző kalandozások időszakának tanulmányozásához is, amely időtartam bő kétszáz évet ölel fel. Alapmű volt számomra az Intelmek, melynek mélységes bölcsessége nagyon megfogott. Olvasásakor hiteles képet kapunk a magánemberről és felelős vezetőről. Akkor is, most is, amíg ember él a földön, az Intelmek olyan erkölcsi igazodó pontot alkotnak, amelyet mindig alkalmazni kell, amely örök értéket közvetít a régi kor emberének és számunkra is. Ezt az erkölcsi mértéket kell alkalmazniuk a népek mai vezetőinek, amelyet Szent István annak idején kőbe véshetően megfogalmazott.

– Nagyon fontos forrásom volt még Kós Károlynak Az országépítője, ami egy kicsit romantikusabb színezetet adott az István-i alaknak. A felkészüléskor érdemes irodalomhoz is nyúlni, hogy a tanulmányunk kicsit emberközelibb legyen, ne csak száraz adatokat tudjunk. Nem baj, hogy Kós Károly műve költői, így válik a történelmi alak személyes ismerősévé az olvasónak, illetve a szobor az őt szemlélőnek. Minden emlékműnek az a feladata, hogy emlékeztessen, és felkeltse az emberek érdeklődését az ábrázolt személy iránt. Ha a szemlélőt nem szólítja meg a szobor, lehet az akármilyen jó szakmailag, nem érte el a művész célját.

– Én úgy érzem, sikerült István alakját hitelesen megformálnia. Az emlékmű az országalapítót, népének felelős vezetőjét mutatja, a törvénytudó és törvényalkotó, mélységesen keresztény szellemiségű István tekint reánk Mária művében.

– István erős lelkű egyéniség, aki nagyon biztos volt az igazában, hitte és tudta, hogy helyesen cselekszik. Igen szigorú és kemény törvényekkel vitte véghez a nemzetalkotást, és mert homlokegyenest más irányt szabni a népének. Hit nélkül nem tudta volna ezt megtenni.

– Keresztény neveltetésű ember volt, aki szilárd volt a hitigazságokban, és messzire tekintett …

– Igen, nagyon erős volt hitében, különben nem tudta volna mindezt véghez vinni. István alakja viszonyítási pont, kapaszkodó és kötelező példakép annak, aki valamilyen módon ma hatalmat akar gyakorolni.

R. Törley Mária

- 1974-77 Andrássy Kurta János festő- és szobrászművész magántanítványa
- 1977-81 Budapesti Képzőművészeti Főiskola, Somogyi József szobrászművész növendéke
- Tagja a Magyar Alkotóművészek Egyesületének, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének és a Molnár C. Pál Társaságnak

Díjai:

- 1981 Herman Lipót díj
- 1985 és 1996 Nemzetközi Dante Biennálé díja, Ravenna
- 1994 Molnár C. Pál díj
- 1996 Millecentenáriumi díj Budapest XVI. kerület
- 1998 Pro Budapest XVI. kerület díja
- 1997-ben jelent meg munkásságáról könyv, A remény szobrásza címmel

Műveiből *(nem időrendben)*

- Budapest vizafogói Szent Márton templom Madonna a kis Jézussal, Emmauszi vacsora, Korpusz
- Tótszerdahely rk. templom Jézus szíve, Madonna, Keresztelő Szent János, Szent Antal a kis Jézussal és delfinnel, Korpusz és stációk
- Budapest Farkasrét Mindenszentek plébániatemplom Korpusz és Boldog Apor Vilmos
- Budapest Terézvárosi plébánia altemplom Ádám-Éva oltár
- Kozármisleny kolostortemplom Flüe-i Szent Miklós és családja
- Fót rk. plébánia Szent Erzsébet férjével és egy gyermekükkel
- Szeged Papnevelő Intézet kápolnája Madonna a gyermek Jézussal, Korpusz
- Patrona Hungariae Esztergom Keresztény Múzeum és Budapest Adalbertinum
- Budapest irgalmasok kórháza (ORFI) Istenes Szent János
- Sopron Kölcsey emlékmű
- Budafok Törley József gyáralapító mellszobra
- Budapest XVI. ker. Baross Gábor mellszobor
- Ráckeve városi könyvtár Keresztelő Szent János
- Diósd Templom tér Szent Gellért
- Budapest Rózsák tere 1956-os emlékmű – Angyal
- Bicske Botond
- Tapolca Szőlőt szedő lány
- Martonvásár Brunszvik Teréz
- Törökbálint A szabadság kapuja 1848-1956
- Budapest XVI. ker. Országalapítási emlékmű Szent Istvánnal
- Tardoskedd Szent István emlékmű
- Dunaharaszti Fő tér Szent István emlékmű

-– Magyarország fő védőszentje, Szent István király legyen minden magyaroknak példaképe.

– Kedves Mária, a munkássága igen sokrétű. Köztéri szobrain felül gyönyörű szakrális alkotásai, kisplasztikái, hiteles portréi vannak. Művei azonban tanúskodnak színházi kötődéséről is. Honnan ered ez a vonzalom?

Pas de deux (bronz)

– Én is csak ugyanolyan ember vagyok, mint akárki más. Érdekel az élet teljes palettája: a színház, az irodalom, a zene, az egész élet. Sokrétű a világ, a művész ezt törekszik megmutatni. Az egyéb művészeti ágakhoz is vonzódom, szeretem a színházat, nagy örömmel hallgatok zenét. Gyakran járok koncertre, elnézegetem a hangszereket, amelyek olyan gyönyörűek, mint a szobrok. Az embernek annyi élete van, amennyi szépet élvezni képes: szép irodalmi alkotást olvasni, elbűvölő zenét hallgatni, művészi képben gyönyörködni, friss levegőt beszippantani, nagyot sétálni a természetben – élvezet és feltöltődés. Aki élvezni tudja a szépet, az boldog ember. A szép élményét nem lehet elvenni az embertől.

– Voltak-e művészek az elődei között?

– Édesanyám festőművész volt. Édesapám jogász, de tulajdonképpen zenekritikus szeretett volna lenni. Ha nem születik pezsgőgyáros gyermekének, akkor biztosan zenével foglalkozott volna.

– Budafokon születtem, de aztán kitelepítettek minket Hajdúdorogra. Később anyai nagyszüleimhez, Nagykátára kerültünk, ott serdültem fel. Sokat nyaraltam a bácskai rokonoknál, tehát a vidéki élet és szereplői számomra természetesek, ismerem őket. Mai napig szeretem a természetet, a növényt, állatot.

– Beleszülettem a Törley-hagyományba, ami azt jelenti, hogy a dédapai örökség számomra is kötelező a családi hagyományok tiszteletében. Törley József, a dédpapám Budafokról Párizsba szállított pezsgőt, Bécsben volt lerakata. Ő is maximalista volt. Tehetséges és lelkiismeretes. Nagyon büszke vagyok arra is, hogy olyan sok alapítványt hozott létre, amelyekkel a tehetséges, szegény, árva gyerekek boldogulását segítette elő. Adott a rászoruló gyermekek élelmezésére, hogy kiflit, tejet fogyaszthassanak az iskolában. A nemzeti opera, a nemzeti színház művészeit óriási összegekkel segítette, amelyeket a műintézmények nyugdíjalapjába fizetett be. Tudta, hogy nemcsak a rang, hanem a pénz is kötelez. Ez az, amit a mai gazdagoknak nagyon meg kellene tanulniuk. Sem a hatalom, sem a vagyon nem jutalom, hanem kötelesség, és abból juttatni kell annak, aki rászorul, aki gyenge, aki beteg, aki tehetséges, de pénz híján nem tud kibontakozni. Törley József jó magyar ember volt, aki nagyon szerette a hazáját. A dédpapám édesapja Kossuth katonájaként részt vett negyvennyolcas szabadságharcban, nagy hazafi volt ő is.

– Mária részt vesz-e a közéletben?

– Én a munkámmal tudom szolgálni a hazámat, amikor külországokban kiállításaim vannak, mindig úgy érzem, hogy a magyar kultúra követe vagyok.

– Hogyan telnek a művész hétköznapjai?

– Mindig sokat dolgozom. Alaposan kell foglalkozni minden témával, nem adja magát ingyen egy mű sem. Például, amikor a Keresztút megformálása foglalkoztatott, hiába a hitem, a Szentírás ismerete, nagyon hosszan és alaposan kellett készülnöm. Munkám során gyakran hallgatok zenét, Bachot különösen. A műalkotás attól hiteles, hogy a személyes meggyőződésem és hitem van benne. A keresztúti stációk ábrázolásakor én az asszonyokat emeltem ki; bűnbánó Magdolnát óriási üzenetnek érzem, hiszen ha Jézus megbocsátott ennek az asszonynak, akkor nekünk semmi félni valónk nincsen.

Patrona Hungariae (bronz)

– Ki van a kereszt alatt? A lányosképű, fiatal János, aki még túl fiatal ahhoz, hogy féljen, és az asszonyok. Az asszonyok nem félnek. Az asszonyok nem az eszükkel gondolkoznak sokszor, hanem a szívükkel. Más alkatok, mások vagyunk. Minden nőben benne van az anya, kicsiben, nagyban. Az asszony, ha valakit, valamit megszeret, s az bajban van, még a kutyájáért, macskájáért is nekimegy valakinek, hát még az embertársáért vagy a gyermekéért. Az én madonnáim mások, mint a férfiszobrászoké. Nálam az anya és a gyermek egymásra néznek, mert a nőnek az a dolga, hogy védje és oltalmazza gyermekét.

A férfi szobrászoknál az anya előre néz, mert a férfinek az a dolga, hogy megmutassa a gyermeknek a világot, főleg, ha fiúgyermekről van szó. Távol álljon tőlem, hogy lenézném a férfiakat … de másféle anyagból vannak gyúrva.

– A bronzon kívül milyen anyagokkal dolgozott életében?

– Kővel, főleg fiatalkoromban. És üveget, néha plexit alkalmaztam, ez utóbbit azonban nem nagyon kedvelem. A hagyományos anyagokhoz vonzódom igazán.

– A haraszti emlékmű milyen stádiumban van jelenleg?

– Most van az öntödében. Több darabból öntik, amelyeket majd össze kell hegeszteni, összedolgozni, a beömlő- és levegőnyílásokat eldolgozni, patinázni a felületet. A férjem mérnöki és ötvös képzettséggel rendelkezik. Ő segít nekem a munkálatok sok szakaszában. 20 éve velem dolgozik.

H'ommage à Bartók (plexi)

– A Szent István szobron kívül készül-e most valamilyen alkotás?

– Mindig készül, 2010 pedig különösen munkás év számomra. Áprilisban avattunk egy szobromat Tapolcán, A szőlőszedő lányt. Szadán augusztus 29-én 16 órakor nyílik kiállításom a Székely Bertalan Műterem Galériában. Szeptember 16-án 15 órakor a Budapest VI. kerület Király u. 82. ház falán Agárdy Gábor színészművész emléktábláját avatjuk. Október 16-án Szegeden nyílik profán munkáimból a Gulácsy teremben, szakrális munkáimból pedig a Hittudományi Egyetem Klebelsberg Kunó termében kiállítás. Közben az Ó-Budai Temetőben nagy térdeplő angyal figurámmal díszítik a Szent Erzsébet betegápoló lányai apácarend halottainak közös sírját.

A Riminiben kiállításra kerülő Szent István büszt (bronz)

– Az augusztus 20-i itthoni ünnepi események után közvetlenül Olaszországba utazom. Az idei, Rimini Meeting néven ismert, kulturális, közéleti találkozón Magyarország a meghívott, kiállító vendég. Erre a kiállításra is most készülök. A nagy álló Szent Istvánomnak a büsztjét visszük ki erre a találkozóra, valamint a Szent Gellért és a Szent Adalbert szobrom egy másolatát. A büsztöt, mely részlete az álló alkotásnak, alaposan elő kell készítenem; sok munka van vele, hogy olyan formát mutasson, mintha eredetileg így készült volna.

– Riminiben, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Centro Studium di Gorizia együttműködésében létrejövő Szent István – Államalapító és a nép apostola című tárlat a honfoglalást, az elmúlt 1000 év eseményeit, az első magyar királyt és korának jelentős személyiségeit mutatja be.

– Igen, a kiállítás augusztus 22-én nyílik meg, 28-ig lesz megtekinthető. A tavalyi esemény közel 800.000 látogatót fogadott a világ minden tájáról. Az idei találkozó mottója: A szívünk késztet a nagy dolgok utáni vágyakozásra. A meghívott vendégek közt ott van Dr. Erdő Péter bíboros is. Az olaszországi találkozó, mely 31. a sorban, a magyar kiállítás kiváló alkalom arra, hogy megismerjenek bennünket.

– Kedves Mária, olaszországi missziója legyen sikeres, járjon ott alkotásaival a magyar kultúra követeként. Köszönjük Önnek a Dunaharaszti számára készített, ihletett, szépen megformált, hitéről, meggyőződéséről tanúskodó Szent István emlékművet, mely a ma emberét és az eljövendő nemzedéket az örök értékrendre tanítja: erkölcs, hit, egymásnak adományozott élet nélkül jövő nincsen. Kívánom életére és munkásságára Isten áldását.

Budapest, 2010. júliusa ***(Koczka Tamásné)***

(A fényképek a művésznő otthonában készültek.)

Ave beate rex Stephane,
Inclyta spes gentis tuae.
Ave doctor et apostole
Credulitatis nostrae…

Ave speculum sanctitatis
et iustitiae:
Per te Christo credidimus
Per te in Christo salvemur,

Ora pro populo,
Interveni pro clero,
Ut nullus de tuis
Praeda fiat hostis.

R. TÖRLEY MÁRIA SZENT ISTVÁN SZOBRA DUNAHARASZTIN

A jól megtervezett templomkert igazi összművészeti alkotás szobraival, emlékműveivel és nem utolsó sorban élő, virágzó környezetével együtt. Előkészíti a belső térben zajló liturgikus cselekményeket; a szakrális térhez, Isten házához vezet. Gyakori, mondhatni tipikus magyar sajátság, hogy a templom közvetlen szomszédságban van az iskolával és a városházával. Így van ez Dunaharasztin is. A templomkert – mint a város új Főtere – a közösségi életnek új helyszíne lehet, ahol nézelődni, sétálni, beszélgetni és méltón ünnepelni lehet.

Dunaharaszti egyik legrégebbi szakrális emléke a Nepomuki Szent János-szobor, amely emlékeztet arra, hogy ő az elődök templomának patrónusa. A ma álló templomot Szent István tiszteletére szentelték fel a múlt század elején, ezzel utalván a Váci Egyházmegye alapítójára (1030 körül). Magát az egyházmegyét Szűz Mária oltalmába ajánlották. Első királyunk szentéletű államférfi volt, aki kereszténységével teremtette meg, biztosította a magyar államiságot.

A Dunaharaszti Önkormányzat megbízásából, 2010. augusztus 20-ra elkészült Szent István bronzszobor R. Törley Mária alkotása, amely a templom északi homlokzata előtti parkosított területen látható. A szobor a templomkertbe „térdel" és az önkormányzat irányába „néz". Minden emlékmű, amely egy közösség akaratából létesül, visszatekintés a múltba, egyfajta historizálási szándékkal. Annak bizonyos momentumait idézi meg a jelenben a monumentum; a jövőnek átadott bronzba öntött alkotás a jelenkor lenyomatát hordozza.

R. Törley Mária ugyancsak bronzból készült Millenniumi emlékművét 2001-ben avatták fel Sashalmon a XVI. kerületi Önkormányzat előtti téren. Itt két egymást metsző diadalív keretezi Szent István király álló alakját. Ezeken méltó utódai, követői jelennek meg, mintegy előrevetítvén a történelem dicső magyarjait. Fent, az ívek találkozásánál az angyal a gondolat géniuszát testesíti meg. A kegyes és erőskezű uralkodó személyisége bontakozik ki előttünk: fején nyitott, keresztes koronát visel, az általa 1031-ben adományozott székesfehérvári kazula számtalan motívuma látható palástján. E miseruhát a 12. században alakították át palásttá, és egészen a 20. századig használták a koronázások alkalmával. Megjegyezzük, hogy István egyetlen korabeli ábrázolása ezen a palástón maradt fenn, fején sapkaszerű fejfedővel, azon ékkövekkel díszített pántkoronával, kezében országalmával és szárnyas lándzsával. (A korona minden viselőjének más volt a fejkörmérete, talán ilyen sapkaszerű fejfedőkkel tették viselhetővé a valódi fejéket, és így kiküszöbölték a méretkülönbséget. István koronája – a palástón pántkorona – úgy tűnik, sokszögletű volt, nem köralaprajzú. A középkorban egyébként több koronával rendelkeztek az uralkodók.) A sashalmi bronz szobron a király jobbjával maga előtt tartja kardját, amely a prágai Szent István kardra emlékeztet. A 2001-ben Tardoskedden (Tvrdosovce, Szlovákia) felavatott Szent István-szobor e sashalmi emlékmű főalakjával azonos, lényegében architektonikus keretezés nélküli másodpéldánya. E szobor ugyancsak a római katolikus templom mellett áll, amely egyben Főtér is.

R. Törley Mária harmadik Szent István szobra itt Dunaharaszti Főterén került felállításra. Ennek terve már a millenniumra elkészült, eredetileg ugyancsak ívekkel és egy angyalalakkal. Ez természetesen a műalkotás erősen kicsinyített, vázlatos mása volt, amely immár tíz évet várt a megvalósításra.

Különösen nehéz napjainkban Szent Istvánról kvalitásos szobrot alkotni. Amennyiben számszerűsíteni szeretnénk, kit ábrázolnak a magyar köztéri szobrászatban legtöbbször, elmondható, hogy szent királyunk a harmadik leggyakrabban megjelenített személy, nemzeti emlékezetünk talán legtöbbször ábrázolt hőse; százhúsznál is több szobrászi elképzelést fogalmaztak meg róla, az utóbbi időszakban főleg a magyar millennium idején.

A művésznő egy interjúban így szólt emlékművéről: *„Komoly történeti szakmunkáktól kezdve regényekig mindent átnéztem, hogy úgy ismerjem meg az államalapítót, mintha személyesen találkoztunk volna. Tudni akartam gondolatairól, örömeiről, bánatairól, hogy képes legyek őt belülről ábrázolni. Egy szobor akkor jó, ha a modell belső tulajdonságait, illetve az életét bele tudom sűríteni az anyagba."*

Műtermi látogatásaink alkalmával láthattuk, hogyan születik meg, változik a mű, miként érik plasztikai megfogalmazássá: előbb az agyag-, majd a gipszszobor, mint átmeneti hordozók, végül a bronzba öntött végleges alkotás. Posztamensét mészkőből faragták, itt helyben Dunaharasztin. A király alakja körülbelül 140 cm, ötnegyedes életnagyságú, Szentkoronát, amellyel a keresztény magyar állam képe jelenik meg előttünk. Hosszú palástján a koronázási palást három

igen jelentős ábrázolását álmodta meg a szobrásznő, amelyet így természetesen tovább is értelmezett. A fölső mandula alakú dicsfényben a gonoszt legyőző Krisztust látjuk, aki kígyón és oroszlánszerű lényen tapos, lejjebb ugyancsak mandorlában, az Utolsó Ítélet trónoló Krisztusa került, míg e tengelyben legalul Szent Imre mellképét látjuk.

Az emlékmű talapzatán e mandorlák latin titulusainak, képmagyarázó hexameteres feliratainak fordítása olvasható. Az első szövege: „HOSTIBVS EN XPISTVS POSTRATIS EMICAT ALTus" – 'Tiporva ím az ellent, Krisztus ragyog fennen.' A második szövege: „SESSIO REGNANTEM NOTAS (recte NOTAT) ET XPM DOMINANTEM" – 'Ülve Krisztus uralkodik, fölségben is mutatkozik.' Fontos kiemelnünk, hogy a koronázási palástón olvasható latin nyelvű képmagyarázatok legkorábbi magyarországi latin nyelvű verses emlékeinkhez tartoznak, ezért is kerültek a posztamensre, a mű alapjára. A bronz palástón ezenkívül medaillonokban kis szárnyas angyalok, az alsó szegélyen madárpárok láthatóak. A kétoldalt látható szárnyas angyalokat a veleméri templom 14. századi falfestményei ihlették. Megjegyezzük, hogy R. Törley Mária igazán kedveli égi lényeit, az angyalokat, kik nála oly légiesnek tűnnek, mintha valóban a mennyei szférában repkednének.

A dunaharaszti Szent István-szoborral szinte egyidejűleg készült Szent István büsztjén a palást különösen jól sikerült angyalai említhetők. E szobra, más alkotásaival együtt, a Riminiben idén augusztusban megrendezendő ún. meetingen szerepel majd, amelyen Szent István király üzeneteit próbálják a szervezők a ma emberéhez közelebb vinni.

A dunaharaszti szobron tehát nem a koronázási palást borul a király vállára, hanem egy olyan köpeny, amely megidézi nemcsak korát, a 11. századot, hanem István személyét is, a hangsúlyos Szent Imre-képpel. Ugyancsak erre utal mellkasán a pannonhalmi alapítólevélről (1002) ismert, névbetűiből összeállított monogram (STEPHANUS REX). Fején keresztes pántkorona látható.

Egyik műterem látogatásunk alkalmával kérdeztük a művésznőt: van-e konkrét modellje szobrának, aki segíthet a Szent István-i kép megjelenítésében. Elmondása szerint Elmer István író, publicista ült modellt, helyesebben térdelt, az ő habitusa ihlette meg a szobrászt. A király arca szigorú, szemöldökét ráncolja, összeszedettség és erő sugárzik róla, felénk néz, mint aki tudja, hogy Mária köpönyege oltalmazza az országot. Mély gondolatok foglalkoztatják: Mi lesz az ország, a fiatal keresztény magyar állam további sorsa, miután utódaként jelölt fia, Imre herceg meghalt. A hozzá intézett „Intelmek"-ben így olvashatunk az uralkodó eszményképéről: *„…uralkodj mindannyiukon harag, gőg, gyűlölség nélkül, békésen, alázatosan, szelíden; tartsd mindig eszedben, hogy minden ember azonos állapotban születik, és hogy semmi sem emel fel, csakis az alázat, semmi sem taszít le, csakis a gőg és a gyűlölség."* A szobor a korona felajánlását vetíti elénk, amikor Szent István Mária, a Magyarok Nagyasszonya (Patrona Hungariae) oltalmába helyezi országát.

A barokk korban formálódott a művészetben ez az eszmeiség ikonográfiai típussá, képi megfogalmazássá. Azaz a mennyben megjelenő Mária és a gyermek Jézus előtt térdel a király, kezében tartja, feléjük emeli a Szentkoronát, vagyis Magyarországot. Ennek a jelenetnek a legkorábbi ábrázolása a mariazelli kegytemplom Szent István kápolnájának oltárképén maradt fenn (1662). István, mint szent és történelmi hős jelenik meg.

Törley Mária művének ikonográfiája azért sajátos, mert nem magát a felajánlást látjuk, hanem az előtte átélt mély gondolatokat és imát, amelyek egyértelműen a megfontolt államférfit jelenítik meg, akit a felelősségtudat, az ország sorsáért érzett aggodalom jár át. A felajánláskor leginkább agg királyként ábrázolják Istvánt, mivel erre az eseményre élete végén került sor. Itt tetten érhető, amint a szobrász átfogalmazza a megszokott ikonogáfiai sémát: e plasztikai megfogalmazás a tettrekész uralkodót hangsúlyozza, talán ezért sem előrehaladott korában látjuk. Az alázatosság – István térdel a Szűzanya előtt, noha Őt „képileg" nem látjuk – teszi igazán fenségessé és időszerűvé a dunaharaszti Szent Istvánt. A következő jelenetet is elképzelhetjük, amint a király Mária oltalmába ajánlja az országot, hiszen a szobor nem zárt térben áll, hanem a szabad ég alatt, mondhatjuk úgy is: a Boldogasszony védelmében. Az emlékmű közvetlen környezetébe a későbbiekben olyan virágokat lehetne ültetni, amelyek a középkorban elterjedt virágszimbolika szerint Szűz Máriát illették (pl. kék írisz *iris germanica*, pünkösdirózsa *paeonia officinalis,* gyöngyvirág *convallaria majalis).*

R. Törley Mária művének ikonogáfiájával a király személyéhez köthető egykorú képi ábrázolásokkal operál. A térdelő póz és a Szentkorona emelése a 17. században kialakult koronafelajánlási jelenetre utal, amelynek később számtalan emléke készült. Ezen kívül összességében elmondható, hogy e térdeplő Szent István-szobor ötvözi a szakralitást és a királyi felelősségvállalás alapkérdéseit; minden kereszténynek és magyarnak példamutató az alázatos, ám keménykezű állam- és egyházszervező király.

Végezetül a szobrásznő saját szavait idézzük, hiszen ez az emlékmű elsősorban R. Törley Mária elképzelése első szent királyunkról. *„Figurális szobrász vagyok. Mondják: erőm az expresszivitásomban rejlik. Elementáris erővel, indulattal, gyorsan dolgozom. Az élet teljessége, ezen belül az EMBER érdekel a legjobban. A nagy hős, a szent, az esendő, a bűnös, a hétköznapi, a szenvedő, a magányos és a boldog ember. Kutatom, mi benne a jó és a rossz. Miért lett olyan, amilyen?"* A Szent István-szobor nemcsak nagy művészi kihívás, hanem az idő rövidsége miatt megfeszített fizikai munka is volt. Köszönet érte a művésznőnek és nem utolsó sorban férjének, Ruszina Lászlónak, aki tevékenyen résztvett a megvalósításban!

N. Tóth Ágnes

SZENT ISTVÁN KIRÁLY ÚTJÁT JÁRVA A HAZA FÉNYRE DERÜL

Válságos időkben alapította, szervezte és szilárdította meg első szent királyunk a magyar hazát, és mentette meg a kalandozó rokonnépek sorsától a nemzetet. Mai, nemzeti kormányunknak „tenfiaitól" kell megmentenie, akik 60 évig a nemzeti érdeket sutba dobták, és kiszolgáltatták az országot a bolsevista hatalomnak. A még ma élők és utódaik mára átvedlettek kommunistából kapitalistává, és ugyanúgy fosztogatták, fosztogatják az országot, s nyomorba döntötték nemzetünket. Ébresztő, magyarok!

Ezer esztendő viszontagságai között, valahányszor veszedelemben forgott a vallás és a haza, mindig Szent Istvánhoz folyamodott magyar nemzetünk. A szent király pedig hathatós közbenjárásával Istennél, mind a mai napig szüntelen támogatta és támogatja a nemzetet, amiként egykor támogatta Isten választott népét a nagy Jeremiás próféta.

Szent István világviszonylatban is egyike volt a legkiválóbb uralkodóknak, a magyar történelemnek pedig legnagyobb alakja, aki nemzetét a szent hit útján a földi és az örök célra vezérelte. Azt a népet, amely Isten mellőzésével, hit és erkölcs nélkül éli életét, pusztulás fenyegeti. Nemzeti kormányunk most kiránthatja az országot a kátyúból. Mi, akik hazánkat és népünket szeretjük, támogassuk őket nehéz feladatukban. Minden jószándékú magyarnak össze kell fognia a nemzet felemelkedése érdekében. De észre kell venni az „elvtársak" aknamunkáját és meg kell állítani őket. Rendszerváltozás csak így lehet, csak ilyen módon léphetünk rá a Szent István-i útra. közismert tény, hogy szent királyunk, rendelkezéseivel, teljesen új viszonyokat hozott létre, és hogy az országban minden jog és újítás azon az alapokon nyugodott, amelyeket ő vetett meg. Ily módon a szent király nemcsak az ország függetlenségének, az állam szuverenitásának megalapítója és fenntartója, hanem a nemzeti társadalom kialakulásának is kútfeje.

Szent István mélyen keresztény gondolata, hogy a magyarok maguk közé fogadják a jövevényeket is, még századokon keresztül megmaradt, s talán nem tévedünk, ha a nemzetiségek békés együttélésének itthoni hosszabb időtartamát, éppen az ő berendezkedésének tulajdonítjuk. A Szent Istvántól ide beültetett európai keresztény mag megfogant és olyan berendezést hívott életre, amely jellemző lett a magyar állam és nemzet létformájára, s amelyet nálunk ma is róla neveznek előszeretettel „Szent István-i államesmének".

Szent István a mi nemzeti önállóságunk szimbóluma, ha megértjük életművét a hétköznapok munkájában. A mai, megváltozott viszonyok között csak így lesz lehetséges megvalósítani a Szent István-i államrendszert: a keresztény szellem uralma az országban, igazságosság és méltányosság, szegények segítése, minden népi osztály megélhetésének biztosítása.

Országunk boldogságát, akárcsak a különböző korok magyarjai, mi is csak Szent István útján találhatjuk meg.

Szeretettel: ***Gömöriné Fajta Anna***

Gömöriné Fajta Anna: Királyok királya

Szent István, te vagy a királyok királya,
A magyar keresztények védőbástyája.
Országunk tornya, mely messze lát,
A mennyből is véded a szép magyar hazát.

Te, földi király az égi király mellett,
Magyar szentjeinkkel együtt foglalsz helyet.
Segítségeteket várja magyar népünk,
Magyar szentjeink, imádkozzatok értünk.

István, László, Margit, Szent Erzsébet asszony,
Az Úr közelében támaszaink vagytok.
Nézzetek le ránk a mennyei hazából,
S honunkra fény derül, Isten irgalmából.

2010. Szent István napra

TAKSONY, 2010. AUGUSZTUS 20.

Milyen lesz Taksonyban a Szent király ünnepe – kérdeztem Györke Erzsikétől. A rövid tudósítás így hangzott:

Kedves Angela, szerintem nagyon szép!
Már hagyomány lett nálunk, hogy komolyzenei műsor is van. Az idei ünnepen a Divertimenti vonósnégyes előadásában Rózsevölgyi Márk: Hat magyar társas tánc lesz műsoron. A taksonyi fiatalok mutatják be az Első királyunk intelmei Imre herceghez és Szent István király legendája című összeállítást. Természetesen lesz ünnepélyes szentmise, imádság és áldás, kenyérszentelés. Biztos szép lesz. Délután 3-kor kezdődik. Isten áldjon!

Erzsike

Évközi 22. vasárnapra [Lk 14,1.7-14]

Alázat vagy alázatoskodás?

Az évközi huszonkettedik vasárnap evangéliumában a krisztusi ember két alapvető vonása tárul a szemeink elé: az alázat és az önzetlenség. Napjainkban egyre kevésbé használatos szavak ezek, s olykor – haszonvággyal, sikerhajhászással körülvéve – nem is tűnnek fel követendő vagy kívánatos példaként. Éppen ezért fontos, hogy ezen értékek üzenetével mi is újra meg újra találkozzunk, igyekezzünk azokat életünkbe beépíteni.

Jézus megfigyeléseinek, tanításának alapjául egy emberi helyzetet választ: az ünneplést, a lakomát. Itt sokan megfordulnak, és a tömeg, a forgatag mindig kiváló hely az emberi magatartás, az emberi karakter megfigyelésére. Szinte magunk előtt látjuk Őt, amint helyet foglal egy nyugodt, hátsó sarokban, s onnan figyeli értő szemmel az emberi viselkedést, amely a szív érzéseit mutatja meg.

Az udvariaskodás köntöse alatt meglátszik a helyezkedés, a középpontba kerülés vágya, az ember magát előtérbe toló, jólneveltséggel leplezett akarata. Saját összejöveteleinken, ünnepeinken is hányszor de hányszor látunk ilyet: egy ember túlkiabálja a többit, beszél és beszél vég nélkül, ha kell, ha nem, ott van mindenhol. A farizeus házában is pont ez történik.

Ekkor fogalmazza meg Jézus az alázatról szóló tanítását: aki magát az előtérbe nyomja, aki addig nyüzsög és helyezkedik, míg végre mindenki ráfigyel, végül ki fog szorulni a közösségből, mindenki elfordul tőle, és elviselhetetlensége okán helyét másnak adják majd át.

Ez a hely pedig a példázatban azé lesz, aki addig hátul ült, aki addig csöndes és békés volt – őt szívesen viszi első helyre a házigazda, mert megbízhat benne, hogy ő nem fog uralkodni az ünneplőkön, hanem továbbra is kiegyensúlyozottan fog viselkedni. Mindaz, aki magát felmagasztalja, megalázzák, aki pedig magát megalázza, azt felmagasztalják. Jézusnak ez a mondása mindannyiunk előtt ismerős, és többször hallottuk már. De a fentiek alapján állva világosan és helyesen kell megértenünk.

Ugyanis nem alázatoskodásról van itt szó, mert az is az önzés és a figyelem felhívásának egy leplezett módja. És valójában ez a másik véglet. Hány olyan ember van, aki hallgat, aki szerénykedik, de éppen ezzel a jámbor magatartással tolja magát egyre inkább a figyelem középpontjába! Ilyenkor használja a magyar nyelv az álszent kifejezést.

Alázatos, csendes vagyok – de ti ezt vegyétek észre és ismerjétek el! Így lehetne összefoglalni az ilyen magatartást. Hányszor zsarolják így, akár családon belül is, emberek egymást. Én vagyok a szelíd, aki mindenkit kiszolgál – de ezért ismerjetek el, ezért érezzétek magatokat lekötelezve! Nem igazi alázat ez, hanem annak egyfajta karikatúrája, egyfajta önző álszeretet. Ezen a ponton értjük meg, hogy az igazi alázat csak ott lehetséges, ahol van igazi önzetlenség is.

Az alázat álarcát is lehet ugyanis önző módon használni. Jézus ezért kapcsolja első példázatához második tanítását az önzetlenségről. Alapjában véve minden emberi jóindulat és szeretet magában hordja az önzés lehetőségét. Még a legtisztább, legmélyebb emberi szeretetbe is beférkőzhet, hiszen a viszonzás, a viszont-szeretet vágya is kísértéssé válhat.

Teljesen emberi vonás, hogy szeretnénk, ha szeretnének. De amint azért szeretünk, hogy szeressenek, máris egy őrült spirálba kerülünk. Épp ezért fektet a krisztusi tanítás nagyon nagy hangsúlyt arra, hogy ne csak a családot, a barátot, a szimpatikus embert, hanem mindenkit szeressünk. Bármennyire nehéz is olykor, szeressük az ellenséget is, mert az több mint valószínű, hogy nem fog viszontszeretni. Így felé érzett szeretetünk kétségkívül tiszta és önzetlen.

Ugyanakkor szeressük – miként Jézus tanítja – azt, akinek nem áll módjában a viszont-szeretetet emberi szemmel gazdagon mérni. Nem tudnak ajándékért ajándékkal, meghívásért meghívással, megtisztelésért megtiszteléssel fizetni. Az egyetlen, amit adni tudnak: szívük hálája és köszönete, de ez is elrejtve él bennük. Nem látványos és nem nyilvános. Ám éppen ez által válik a leghitelesebbé.

Ahol úgy adunk, hogy nem várunk viszonzást; ahol úgy szeretünk, hogy érte semmit sem várunk, semmit sem kapunk – ott elkezdünk magára az Istenre hasonlítani, aki felkelti napját jókra és gonoszokra egyaránt, és aki még a bűnösben is a megtérés lehetőségét látja és szereti.

Alázat és önzetlenség – e két tulajdonság valójában Krisztus arcvonásait égeti belénk. Megajándékoz minket a legszabadabb emberi léttel, amely nem keres megtiszteltetést és elismerést, nem vár viszonzást és hálát. Szabad a nagyra törő vágyak és a szüntelen elvárások béklyóitól. És mert szabad, így tud igazán és őszintén szeretni, így tud minden külső körülménytől függetlenül boldog lenni. Egy szóval: tud úgy élni, hogy élete odaajándékozott élet legyen. Mert ez a legnagyobb érték: a másokért élt élet.

Berci atya

SZENT PÁL APOSTOL TIMÓTEUSHOZ ÍRT ELSŐ LEVELE

(a második Timóteus levelet 2007. év második számában ismertettük)

Szent Pál a lelkipásztori levelekben (1. Timóteus, 2. Timóteus és Títusz levél) nem elvi tanítást fejteget, hanem gyakorlati útmutatást és buzdítást ad az egyház vezetőjének, Timóteusnak és a többi vezetőknek.

Kinek címezi az apostol a levelet? Timóteusnak, szeretett tanítványának, akit második missziós útján, Kisázsia Lisztra nevű városában ismert meg, és akinek édesapja pogány volt, édesanyja zsidó származású. Timóteus szelíd természetű fiatalember volt. Gyermekkorától az igazi meggyőződésből fakadó hitre nevelték. A Szentírást a családban ismerte meg. Bár Szent Pál neki címezi a levelet, de lényegében az összes vezetőknek, püspököknek, lelkipásztoroknak írja buzdítását.

Mikor, milyen körülmények között írta Szent Pál e levelet? A legtöbb szentírás-tudós szerint Kr. u. 65 táján írhatta. A levél tartalmából kiderül, hogy Macedóniából írja a levelet Timóteusnak, aki akkor Efezus püspöke volt.

Valóban Szent Pál írta ezt a levelet? A levél tartalmából is egyértelmű, de az első és második század egyházi írói szerint is ő írta. Esetleg, bizonyos részét diktálhatta valamelyik tanítványának.

Mi a célja ezzel a levéllel? Szent Pál Timóteusra bízza a feladatot, hogy a híveket megvédje a hamis tanításoktól, vigyázzon a közösség életének belső rendjére és az apostoli munkát, az egyházközségek szervezését is tovább folytassa.

A levél tartalmából néhány rész:

Az első fejezetben az apostol saját meghívásáról beszél, és alázatosan elismeri, hogy előzőleg ő üldözte Krisztust. *„Hálát adok Urunknak, Jézus Krisztusnak, aki erőt adott nekem, mert megbízhatónak tartott, amikor szolgálatára rendelt, bár azelőtt káromló, üldöző és erőszakos ember voltam. …Krisztus rajtam, az elsőn mutatta meg minden türelmét, példaképül azoknak, akik a jövőben hisznek benne.”* (1,12-17)

Nagyon szép az imádsággal kapcsolatos buzdítása is. ”*Mindenek előtt arra kérlek, végeztess könyörgéseket imádságokat, esedezéseket és hálaadásokat minden emberért. Ez jó és kedves üdvözítő Istenünk szemében, aki azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön és eljusson az igazság ismeretére.”* Majd így folytatja: *„Azt kívánom tehát, hogy a férfiak mindenütt áhítattal, s ne haragos és viszálykodó lelkülettel emeljék imádságra kezüket. „*(2,1-9)

A püspökök kiválasztásáról ezt írja: *„Igaz beszéd ez: aki püspökségre törekszik, magasztos dolgot kíván.”* Ma már nem egészen így van, mert a püspöki megbízatás, felelősség hatalmas, és nem könnyű helytállni.(3,1)

„Senki meg ne vessen ifjú korod miatt, de légy is a hívek példaképe beszédben, viselkedésben, szeretetben, hitben és tisztaságban. Amíg odaérek, legyen gondod a felolvasásra, buzdításra és tanításra. El ne hanyagold a benned lévő kegyelmet, melyet prófétai szó által a papság kézföltételével kaptál. Ügyelj magadra és a tanításra.” (4,12-16) Ez a szakasz önmagáért beszél.

A következő mondat nagyon kedves azoknak, akik szeretik a bort, és szentírási alátámasztást éreznek benne: *„Timóteus! Ne csak vizet igyál, hanem gyomrod és gyakori gyöngeséged miatt igyál egy kis bort is”* (5,23)

Befejezésül ezt írja az apostol szeretett tanítványának: *„Timóteus, őrizd meg a rád bízott kincset! Kerülld az ártalmas, világias fecsegést, az áltudomány ellenvetéseit. Kegyelem veletek. Ámen.”* (6,20-21)

Kedves Olvasók! Gyakorlati buzdításokat kaptunk Szent Pál apostoltól, hogyan éljünk helyes keresztény életet. Fogadjuk meg tanácsait, és jó úton fogunk járni az üdvösség útján.

Szeretettel: András atya

A KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA
AZ ÉG ÉS A FÖLD 2)

Az Apostoli hitvallás vallja, hogy Isten a „mennynek és a földnek Teremtője”: a Nicea-konstantinápolyi hitvallás ezt kifejti: „minden láthatónak és láthatatlannak”.
A Szentírásban a „menny és a föld” kifejezés jelöl mindent, ami létezik, az egész teremtést. Rámutat a kapcsolatra az egész teremtésben, ami egyszerre egyesíti és szétválasztja az eget és a földet: a „föld” az emberek világa (vö. Zsolt 115, 16), a menny vagy mennyek (lehet egek) jelölheti az égboltozatot (vö. Zsolt 9,2), de az Isten „helyét” is: „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy” (Mt5,16; vö. Zsolt 115,16), és ennek következtében „a menny” jelöli az eszkatológikus dicsőséget is. És végül a „menny” szó jelöli a szellemi teremtmények, „az angyalok” – „helyét”, akik Istent körülveszik.
A IV. Lateráni Zsinat hitvallása állítja, hogy Isten „az idők kezdetekor a semmiből megteremtette mind egyik, mind másik teremtését, a szellemit és a testit, vagyis az angyalokat és a földi világot; azután az emberi teremtményt, aki részese mindkettőnek, test és lélek összetétele.” (DS 800; vö. DS 3002 és SPF 8).

II. A látható világ

Isten az, aki megteremtette a látható világot a maga teljes gazdagságában, változatosságában és rendjében. A Szentírás Isten művét szimbolikusan úgy mutatja be, mint Isten hat napig tartó „munkáját”, aki ezután „megpihent” a hetedik napon [Ter 1,1-2,4]. A szent szövegek a teremtést illetően arra tanítanak, hogy Isten milyen igazságokat nyilatkoztatott ki az üdvösségünk érdekében (vö. DV 11). Ezek az igazságok „megismertetik velünk a teremtés bensőséges természetét, értékét és célját, ami az Isten dicsősége” (LG 36).

Nem létezik semmi, ami létét nem Istentől, a Teremtőtől kapná
A világ akkor nyerte kezdetét, amikor a semmiből Isten Igéje a létbe hívta. Minden létező, az egész természet, az egész emberi történelem egy mindent megelőző eseményben gyökerezik: ez pedig a világ kialakításának kezdete és az idő kezdete (vö. Szent Ágoston: Gen. Man. 1.2.4).

Minden teremtménynek megvan a maga jósága és tökéletessége
A „hat nap” mindegyikén, a munka bevégzése után ez a befejezés: „És Isten látta, hogy ez jó.” Éppen a teremtés tényéből következik, hogy minden dolognak megvan az értéke, igazsága és jósága, megvan a saját törvénye, és megvan a saját rendje”. (GS 36,2) A különféle teremtmények, Isten szándéka szerint a maguk létében – és mindegyik a maga módján – visszatükrözik Isten végtelen bölcsességének és jóságának ragyogását. Éppen ezért az embernek tiszteletben kell tartania a minden egyes teremtményben megmutatkozó jóságot, azért, hogy elkerülje a dolgok helytelen használatát, ami megveti a Teremtőt, és káros következményekkel jár az emberre és környezetére.

A teremtmények kölcsönös függését Isten akarta.
A Nap és a Hold, a cédrusfa és a kicsike virág, a sas és a veréb a számba vehetetlen változatosság és különbözőség mind azt jelzi, hogy egyetlen teremtmény sem elegendő önmagában, hogy mind-mind csak egymástól való függésben létezhet, kiegészítik egymást, egyik szolgálja a másikat.

A világmindenség szépsége
A világmindenség rendjét és harmóniáját a létező dolgok közötti különbözőségek és azok egymás közötti kapcsolatai adják. Az ember fokozatosan úgy ismeri föl ezeket, mint a természet törvényeit. Ezek a tudósok csodálatát vívják ki. A Teremtő végtelen szépségét tükrözi vissza a teremtés szépsége. Szükséges, hogy ez az ember tiszteletét, értelmének és akaratának alárendelődését sugallja.

A teremtmények hierarchiáját fejezi ki a „hat nap” rendje, amely a kevésbé tökéletestől a tökéletesebb felé halad. Isten szereti minden teremtményét (vö. Zsolt 145,9), mindegyiknek gondját viseli, még a verébnek is. Éppen ezért mondja Jézus: „Sokkal többet értek a verebeknél!” [Lk 12,6-7], vagy másutt: „Mennyivel többet ér az ember, mint a juh!” [Mt 12,12]

Isten teremtő művének csúcsa az ember
A sugalmazott történet azzal fejezi ki ezt, hogy világosan különböztet az ember teremtése és minden más teremtése között (vö. Ter 1,26).

Szolidaritás áll fenn minden teremtmény között, annak ténye folytán, hogy minden dolognak ugyanaz a Teremtője, és mind az ő dicsőítésére van rendelve:

Áldott légy, Uram, s minden alkotásod,
Legfőképpen urunk-bátyánk, a Nap,
Aki a nappalt adja és aki reánk deríti a Te világosságod.
És szép ő és sugárzó, nagy ragyogással ékes:
A te képed, Fölséges.

Áldjon, Uram, tégedet Víz húgunk,
Oly nagyon hasznos ő, oly drága, tiszta és alázatos.

Áldjon, Uram, téged Földanya nénénk,
Ki minket hord és enni ad,
És mindennemű gyümölcsöt terem, füveket és színes virágokat.
Dicsérjétek az Urat és áldjátok,
És mondjatok hálát neki,
És nagy alázatosan szolgáljátok.
(Assisi Szent Ferenc: Naphimnusz)

A Szombat – a „hat napig" tartó munkálkodás vége

A szent szöveg azt mondja: „Isten a hetedik napon befejezte művét, amit alkotott", „így lett teljesség az ég és a föld"; „Isten a hetedik napon befejezte minden művét", „megáldotta a hetedik napot és megszentelte azt" [Ter 2,1-3]. Ezek a sugalmazott szavak igen gazdagok az üdvösségről szóló tanításban:
A teremtésben Isten alapot rakott le, és törvényeket adott, melyek szilárdan megmaradnak (vö. Zsid 4,3-4), amelyekre a hívő bizalommal támaszkodhat, számára ezek annak jelei és zálogai, hogy az Isten szövetsége megrendíthetetlen módon hűséges (vö. Jer 31,35-37; 33,19-26). Az embernek is hűségesnek kell maradnia ehhez az alaphoz, és tisztelnie a törvényeket, amelyeket a Teremtő azokba beleírt.
A teremtés a szombat figyelembe vételével történt, ami az istentisztelet és az imádat napja. Az istentisztelet bele van írva a teremtés rendjébe (vö. Ter 1,14). „Az istentisztelet elé semmit ne helyezzetek" – mondja Szent Benedek a regulájában, rámutatva ezzel az emberi elfoglaltságok helyes rendjére.
A szombat Izrael törvényének a szívében foglal helyet. Megtartani a parancsokat annyi, mint Isten törvényét és akaratát kifejezésre juttatni a teremtés műveiben.

A nyolcadik nap

Számunkra új nap kelt fel: Krisztus feltámadásának napja. A hetedik nap befejezi az első teremtést. A nyolcadik nap az új teremtés kezdete. Így a teremtés műve csúcspontjára a megváltás még nagyobb művében jut el. Az első teremtés értelmét és irányultságát a Krisztusban nyert új teremtésben kapja meg, amelynek ragyogása felülmúlja az előzőét (vö. MR Húsvéti Vigília 24: első olvasmány utáni könyörgés).

Röviden

- Az angyalok szellemi teremtmények, akik szüntelenül dicsőítik Istent, és az üdvösség tervét szolgálják a többi teremtmény között. „Az angyalok közreműködnek minden olyan eseményben, mely a javunkat szolgálja." (Aquinói Szent Tamás: S.Th. 1,114,3 ad 3)
- Az angyalok körülveszik Krisztust, az Urukat. Elsősorban abban szolgálnak neki, hogy a minden embernek üdvösséget hozó küldetése beteljesedjék.
- Az Egyház tiszteli az angyalokat, akik segítségére vannak földi zarándokútján, és minden embert oltalmaznak.
- Isten akarata szerint teremtményei változatosak, mindegyikben van jó, egymástól függenek, van saját rendjük. Isten minden anyagi teremtményét arra rendelte, hogy az emberi nem javát szolgálja. Az ember, és rajta keresztül az egész teremtés, Isten dicsőségére rendeltetett.
- A teremtésbe írt törvényt és a dolgok természetéből eredő kapcsolatokat tisztelni a bölcsesség kezdete és az erkölcsiség alapja.

Dán Károlyné

A szent király emlékezete

avagy szoborról szoborra, barangolás a Kárpát-medencében…

Szolnok

A szolnoki Szent István-szobor a Szent István téren, a Vártemplom előtt áll. A szobor alkotója Győrfi Sándor Munkácsy- és Mednyánszky-díjas szobrászművész. Az egész alakos szobrot 2001. augusztus 20-án avatták fel. A szobor 2,8 méter magas, anyaga bronz és egy közel 2 méteres kősziklát mintázó dombon áll. A kőszikla dombra gránitból készült táblák vannak helyezve, melyre a szobrász az Imre herceghez írt intelmekből kiragadott részleteket vésett.

* * *

Mosonmagyaróvár

A mosonmagyaróvári Nepomuki Szent János plébániatemplom előtt avatták fel 2000. augusztus 20-án, a Millennium tiszteletére Szent István király szobrát, amely Lebó Ferenc alkotása. A mű a barokk templom előtt, az ország belseje felé fordulva magasodik egy kevéssé megmunkált fehér kőhasábon. Beállítása hagyománykövető. Felemelt karjai a jogart és országalmát tartják, balján pedig külön övre csatolt díszes hüvelyű kardja függ. A szobortól néhány lépésre hasonló kőtömb áll, melyen réztáblák és kerek plakettek ábrázolják az ispáni vár alaprajzát, István és Gizella, valamint a Szent Korona képét.

* * *

Révkomárom

A szobrot Győrfi Lajos magyarországi szobrászművész készítette. A közel 25 tonnás bronzszobor életnagyságban ábrázolja Istvánt, s magassága az alapzatul szolgáló hatalmas kőtömbbel együtt meghaladja a majd 8 métert. István királyt a lován ülve, korhű öltözékben, koronázási palástban jeleníti meg a szobrász. Fején ott van a Szent Korona, kezében pedig egy zászlós dárda, amelyen az apostoli kereszt és a hármas halom látható.

Veszprém

A veszprémi várnegyed ékessége Szent István és Gizella szobra, amely Ispánki József 1938-as alkotása. A Szent István-emlékév kapcsán került elhelyezésre, anyaga mészkő. A vár főutcájának végén kialakított kilátóteraszról a Benedek-hegyet, a vár alatti kanyargós utcákat, a Sédet és a viadukt ívét láthatjuk. Hátteret a szobornak a távolba vesző Bakony nyújt.

* * *

Budapest

A Halászbástya déli bástyaudvarán áll Szent István lovasszobra, amely hazánkban talán a leginkább ismert Szent István emlékmű. A szobor köré az eredeti elképzelések szerint fedett kupolacsarnok tartozott volna, de anyagi okok miatt ez nem valósulhatott meg. A szobor elkészítésére Stróbl Alajos szobrászművészt kérték fel, aki munkáját 1903-ban fejezte be. Az öntést és elhelyezést követően, annak ünnepélyes leleplezése 1906-ban történt meg. Az avatás délelőttjén, a Mátyás-templomban ünnepi misét celebrált dr. Nemes Antal pápai prelátus és budavári plébános. A ceremónián részt vett Wekerle Sándor, gróf Apponyi Albert, Darányi Ignác, gróf Zichy János és Jekelfalusy Lajos és maga Ferenc József, magyar király is.

* * *

Szeged

A szegedi Széchenyi téren, a Grünn Orbán-ház előtti parktükör közepén áll Kligl Sándor Szent István és Boldog Gizella című alkotása. A bronz szobrot 1996-ban állították fel. A mű hagyományos historikus ábrázolás, ahogyan nemzeti tudatunk őrzi István alakját. A királyt teljes uralkodói díszben, a szent koronával, a királyi palásttal, a jogarral, az országalmával és karddal ábrázolja. Felesége, Gizella pedig rózsafüzért nyújt át férjének a koronázási jelvények mellé. A szobor pontos mását a győr-moson-sopron megyei Kapuvár településen is megtekinthetjük.

Székesfehérvár

Székesfehérvár Szent István lovas szobra, Sidló Ferenc 1938-as alkotása. A mű az István-király tér súlypontjában áll, svéd gránitlemezekkel borított talapzaton, Szent István felirattal. Az erőteljes, izmos, bal mellső lábával lépő lovon ülő király jobb kezében feszületet tart, vértet és palástot, fején sisakot visel. Szigorú arcáról elszántság sugárzik.

* * *

Kézdiszentlélek

Az Erdélyben található felső-háromszéki Kézdiszentlélek központjában avatták fel Kovászna megye első Szent István-szobrát 2009-ben. A 2,4 méter magas, kőből készült szobor, a székelyudvarhelyi Zavaczki Walter Levente szobrászművész alkotása. A magyar nemzeti ünnepre időzített ünnepségen számos magyarországi vendég is részt vett.

* * *

Ópusztaszer

Varga Imre I. István király című szobrát Csongrád megye állíttatta az ópusztaszeri szoborparkban. A mű a romantikus, realisztikus ábrázolásokkal merészen szakító modern portré. Arcvonásai felidézik a magabiztos keresztény király erényeit és egyben a nomád elődök életvitelén edződött férfiúi jellemvonásokat. A mű két fő részből áll: Szent István félalakjából és az aranyozott, krómacél lemezből formált koronázó palástból. Utóbbi a fél alakot tartó oltárszerű talapzatra van ráerősítve és a király testét formálja meg. Ezzel jelképesen eggyé forrasztja Szent Istvánt és művét, a keresztény Magyarország megteremtését.

Esztergom

Az esztergomi vár északi rondelláján, a bazilika közelében áll Melocco Miklós hatalmas, 12 méter magas szobra. A kompozíció Szent István megkoronázásának legfontosabb történését mutatja be: amint a király fejére kerül a korona. A kétszeres életnagyságú figurákat és a keretet adó ívelt kőbordákat kereszt kapcsolja össze. A süttői mészkőből készült művet 2001. augusztus 15-én avatták fel, Szent István halálának évfordulóján.

* * *

Makó

Szent István király makói lovasszobra a belvárosban látható. Alkotói Kiss Jenő Ferenc és Györfi Lajos. Az alkotással a millennium és az államalapító király előtt akartak tisztelegni, ezért 2000. augusztus 20-án avatták föl. A kezében zászlós lándzsát tartó király alakja méltóságteljes és nyugodt. A bronz szobor nyers kőtömbön áll, amelybe oszlopot faragtak, jelképezve az uralkodó államalapítási tevékenységét.

* * *

Szigethalom

2000 augusztusában avatták fel Máté István alkotását Szigethalomban, a Szent István téren, az egészségház előtt. . Az államalapító király alakja teljes királyi ornátusban jelenik meg, fején koronával, kezében jogarral és az országalmával.

(Zsófi)

HÍRDETÉSEINK

- Taksony, Főtéri zenei esték következő előadása szeptember 3-án, pénteken este 7 órakor.
- ZENEI ESTE LESZ TAKSONYBAN a templomban szeptember 11-én, este 9 ½ 11 óráig Révész Rita énekművész szervezésében.
- LELKI TOVÁBBKÉPZÉS:
  Fülöp-kurzus a Dunaharaszti Főplébánián Szeptember 10-12-ig.
  (részletes program a templomi hirdetőtáblákon)
- Iskolások tanévnyitó szentmiséje szeptember 19-én , vasárnap mind a három templomban.
- Az első BIBLIAÓRA szeptember 15-én, szerdán este 6 órakor lesz (és minden második szerdán)
- Az első FELNŐTT HITTAN szeptember 22-én, szerdán este 6 órakor kezdődik (és minden két hétben szerdán)
- LELKI TOVÁBBKÉPZÉS
  Szentlélek szeminárium kezdődik szeptember 26-án a Dunaharaszti plébánián, vasárnap délután 1/2 5 órakor.
- BETEGEK KENETÉT OSZTJUK mind a három templomban október 16 és 17-én, szombaton és vasárnap.
- MISSZIÓS VASÁRNAP lesz október 24-én, ekkor egy indiai származású Verbita szerzetes, misszionárius lesz a vendégünk, aki a szentmisén beszél hívatásáról, és vetített képes előadást tart asz indiai egyházról.
- A TAKSONYI KARITÁSZ BÁL november 6-án, szombaton lesz.
- JUBILÁS HÁZASOK SZENTMISÉJE
  november 14-én lesz a dunaharaszti nagytemplomban,
  november 21-én, pedig a taksonyi templomban.
- ADVENTI HANGVERSENY
  Dunaharasztin december 5-én, vasárnap délután 4 órakor (Advent 2.vasárnapján.)
  Taksonyban december 12-én, vasárnap délután 5 órakor lesz.
- KARÁCSONYI PÁSZTORJÁTÉK kisgyermekeknek a Dunaharaszti nagytemplomban december 24-én délután 3 órakor.
- Az éjféli mise ebben az évben Taksonyban lesz éjjel 10 órakor.
- Taizéi szentmise lesz Taksonyban, október 30-án, este 6 órakor.

- A dunaharaszti Szent Cecília kórus, a budapesti Szent Rita kórussal közösen Gounod Szent Cecília miséjének Agnus tételét énekli Szigetszentmiklóson, a Szent Miklós templomban, október 9-én, du 3 órakor, illetve ugyanott Gounod Szent Cecília miséjét énekli az esti szentmise keretében, este 6 órakor. Szívesen várjuk az érdeklődőket.
- A Szent Cecília vegyeskar szeretettel várja új tagok jelentkezését, akik szívvel vennének részt a szentmisék zenei szolgálatában, illetve világi szerepléseken. Kottaismeret nem szükséges, csak hallás utáni tiszta éneklés. Próbáinkat este 7 órától tartjuk a dunaharaszti főplébánián, minden pénteken.

- **KARITÁSZ HÍREK KIIGAZÍTÁS:** a Krisztus fénye előző számunkban megjelent, hogy Felsőzsolcára egy teherautó küldeményt küldtünk el, amit a dunharaszti karitászcsoport gyűjtött össze. **A gyűjtésben résztvett mind a dunaharaszti, mind a taksonyi karitász-csoport**, s egy taksonyi vállalkozó teherautóján szállította el Felsőzsolcára, ahol nagy hálával köszönték meg. A küldeményt a helyi Máltai Szeretetszolgálat munkatársai osztották szét.

MIKOR A SZÍV BESZÉL

Tóth Marianna

Végzettsége:
Budapesti Képző- és iparművészeti Szakközépiskola, keramikus szak
ELTE Tanárképző Főiskola könyvtár-informatika szak
Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola ifjúság- és gyermekvédelem szak
Hivatása:
a Dunaharaszti Könyvtár igazgató helyettese
a Katolikus Szeretetszolgálat helyi csoportjának alapítója és vezetője

Marianna kedves mosollyal vág kérdésem elébe, ezekkel a szavakkal:

– A mi családunk 'együtt-maradt' család, ahogy itt mondják. A szüleim Szigetszentmiklósról, a lakótelepről költöztek Harasztira, amikor négy éves voltam. A két kezük munkájával építették fel az otthonunkat, ahol most lakunk. Mennyi erő kellett, mennyi lemondás, hogy a családi fészket felépítsék!

– Óvodába már itt jártam, Dunaharasztin. A Dózsa György úti óvoda Rózsi nénijére a mai napig nagy szeretettel emlékezem. Majd az I.sz. Általános Iskolában (Hunyadi) végeztem el az általános iskolát. Ezután a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolába, amely Magyar Örökség Díjas, jelentkeztem festő szakra, valamint az akkori Kaffka Margit Gimnáziumba (ma Szent Margit.) A művészeti iskolába nagy volt a túljelentkezés, mégis felvettek, bánatomra azonban keramikus szakra. Ezt kudarcként éltem meg, legalábbis egy ideig. A gimnázium is fogadott volna, ám én a képzőművészetet választottam.

– Konzervatív nevelést kapott, egyszerű, vidéki lány voltam. Kötelességtudásra, szorgalomra, pontosságra tanítottak a szüleim. A 70-es években a művésziskola kicsit hippy-szellemű volt, most is elég szabatos, ami engem eléggé frusztrált.

– Tudatosan készültél a művészpályára, voltak-e a felmenőid között művészek?

– Művészemberek nem voltak. Apukám, mérnök lévén, sokat rajzolt, bár ezek nyilvánvalóan nem kifejezetten műalkotások. Anyukám művészi lelkületű, nagyon szereti a szépet, sokat kézimunkázott, kézműveskedett, kiállításokra jártunk, a mai napig rengeteget olvasunk. Ő nevelt rá a szép szeretetére.

–Sándor István volt a kerámia-szak művészeti vezetője, egy bűbájos, idős keramikus mester. Volt jónéhány pedagógus, akik példaképül szolgáltak: művészettörténet-, rajz-, népművészettanárom, akiknél kötelező volt kiállításokra, múzeumokba járni, s akik nevelésükkel örök, szép emlékekkel teli nyomot hagytak életemben. Szeretném megemlíteni név szerint is irodalomtanáromat, Kerényi Ferencet, aki később a Petőfi Irodalmi Múzeum igazgatójaként is maradandót alkotott. Ő egy csoda volt, sajnos már nincs közöttünk. A négy iskolaévből emlékezetesek számomra a nyári szakgyakorlatok, melyek során megismerhettük az ország híres majolikagyárait, mint Karcag, Hódmezővásárhely (sajnos már bezárták), a Mártélyi művésztelep. A kötelező múzeumlátogatásokból később szerelem lett, lehetőleg figyelmemmel kísérem a jó kiállításokat, a karitászcsoporttal is szervezünk többször tárlatlátogatást. Sajnos a mindenkit utolérő, notórius időhiány ennek is gátat szab manapság. A másik maradandó élményem a középiskolából a Jean Vigo Filmklub, amelyet hetente látogattunk, kitűnő alapokat nyertünk ezzel a filmművészetről. Művészfilmeket néztünk, az európai, a klasszikus amerikai és persze magyar filmművészet alkotásait. Az amerikai ipari limonádé távol áll tőlem. Nagyon kedvelem viszont a színvonalas mozit. Akkor ez a filmklub az Ifjúsági Színpadon működött, s rejtve éreztem, hogy ez nem kifejezetten színi épület lehet. S lám, amikor a Sapientia Főiskolára jártam, megdöbbenve tapasztaltam, hogy az akkori filmklubot a Piarista kápolnában működtették! (A régi ELTE Bölcsészkaron.)

– Érettségi után, hogy folytatódott a pályafutásod?

– Felvételiztem az Iparművészeti Főiskolára, ahová nem sikerült bejutnom. Ugyanazon a nyáron hívott Csáky Illésné Laura néni, a könyvtár akkori vezetője, hogy szünidősként segédkezzem a könyvtár munkájában. Bizony, abban az időben nem voltam nagyon pontos olvasó, Lala néni mégis meghívott – nevet.

– Ősztől a Kőbányai Kőedénygyárba kerültem, ahol a szakmámban tevékenykedtem, ám csak egy rövid esztendeig, mert a gyári munka nem tudta magát megszerettetni velem. Következő évben sem sikerült a főiskolai felvételim, így berendeztem saját műhelyemet, és itthon korongoztam, azzal kerestem a kenyerem. A következő nyáron viszont megint hívott Lala néni a könyvtárba, s mivel nem volt munkaviszonyom, ott helyezkedtem el, kezdetben részmunkaidősként. Pár évig párhuzamosan végeztem a két munkát. Mikor Táborosi Zoltánné Purczel Ágota lett a könyvtár igazgatója, ő adott nekem státuszt, egész munkaidőre.

– A könyvek iránti szeretet, a jó kollektíva, a szellemi műhelyként funkcionáló munkahely számomra oly rokonszenves légköre késztetett arra, hogy pár év munka után beiratkozzam az ELTE Tanárképző Főiskola könyvtár -informatika szakára. Nekem boldogság, hogy azzal foglalkozhatom, amit szeretek. A könyvek, a könyvtár mindig nagyon közel álltak hozzám, a könyvtári munkát hivatásként élem meg. Nagyon szeretek itt dolgozni. Minden reggel örömmel indulok munkába. Nagy kegyelem, hogy ilyen szeretetteljes közösségben dolgozhatom. De ugyanakkor nagy felelősség is ma, amikor esélyegyenlőségről beszélünk: az a gyerek, aki erről nem tehet, de könyvtelen családban nő fel, és az a gyerek, aki könyves családból jön, nem egyenlő eséllyel indul. Azokat kell támogatni, akik eleve hátránnyal indulnak, és ez nagyon

nehéz. Kihat az ember egész életére, életminőségére a jelentős hátránnyal indulás. Itt kell tennie a könyvtárnak, felismerve a lehetőségeket.

– *A Dunaharaszti Könyvtár véleményem szerint kiváló gyűjtemény. Mikor idekerültem, sokáig visszajártam a budapesti a könyvtárakba. Aztán megtapasztaltam, hogy új otthonom könyvtárában mindent megtalálok.*

– A könyvtár működtetése csapatmunka, harmonikusak a munkatársi kapcsolataink, s úgy érzem, mindannyiunknak szívügye a kultúra minőségi szolgálata.

– *Mióta dolgozol a könyvtárban?*

– Tavaly volt huszonöt éves a jogviszonyom.

– *Hány kötete van a könyvtárunknak?*

– Nyolcvanezer körül. Nagy gondot fordítunk az állandó bővítésre, a gyűjtemény korszerűsítésére. Fontos még DVD- és CD-, valamint hangoskönyvtárunk, ezek is nagyon népszerűek. Több ezer film közül válogathatnak tagjaink, ami országosan is ritka.

– *Kanyarodjunk kicsit vissza. Vallásos nevelésben részesültél, gyermekkorodban jártál hittanra, templomba.*

– Kamaszkorban nem voltam annyira jóba a jó Istennel, mint gyermekkorban, amikor kis 'ájtatos manóka' voltam. A kamaszkor kicsit forrongó lelkületet hoz minden növekvő lélekben, és Budapest meg a liberális iskola adta környezet is befolyásolt minden bizonnyal, így ez a korszaka az életemnek távolságtartást hozott. Hadd mondjam el itt – mert kifejezi kereső időszakom tépelődését –, amit Karinthy Frigyes jegyzett le noteszába: „Isten felfedezése. Úgy érzem, hamarabb jutok el hozzá a benne való kételkedés révén, mint a benne való vakhit útján."

– Elég hosszú idő telt el, kamaszkor és fiatal felnőttkorom egy része, amíg aztán bizonyos találkozások megérlelték megtérésemet. Muszely Viktor atya volt az egyik személyiség. Ő káplán volt Dunaharasztin és ő is festett, több éven keresztül volt lelki vezetőm. Szeretettel emlékezem Enzsöl Ellák atyára is, aki a bérmálkozásra felkészített annak idején. És amikor András atya Harasztira érkezett, a Szentlélek kezdett fújdogálni...

– Azonban a legnagyobb találkozás Mindszenty hercegprímás „Emlékiratait" olvasva ért. Ekkor kezdtem igazán ismerkedni a Mennyei Atya személyével. A hercegprímás az Andrássy út 60-ban kíméletlenül megkínzók között ismerte fel Isten mérhetetlen szeretetét. Ott döbbent rá, az őt kínzók között, arra, hogy Isten egészen közel van hozzá. Ez a tanúság döbbenetes erővel rázott fel engem is. Aztán 1989, személyesen számomra is, a jelentős váltás éve volt. Ekkor ismerkedtem meg az Emmausz Katolikus Karizmatikus Közösséggel, amelynek Katona István atya a vezetője. E közösséghez tartozás hozta el számomra a megújulást, a gyermekkoromból, családomból, nemzetem keresztény hagyományaiból forrásozó lelkiséget. Résztvettem e közösség gyógyító Szentlélek szemináriumán, mely megerősített, s hűséggel ruházott fel. Azóta is e közösség tagja vagyok. Minden héten találkozunk, mely kötelezettségvállalás. Havonta lelki napokon veszünk részt, amelyek biztosítják a lelki fejlődés lehetőségét és tartást, megerősítést adnak. Minden nyáron tartunk lelkigyakorlatot, amely lelki feltöltődés, kikapcsolódás, közösségépítés. Célunk az evangelizáció, Krisztus tanításának, a szeretetnek a közvetítése, gyógyító imaalkalmak szervezése. Isten segítségével a dolgok mögé látunk, kiismerjük magunkat a világban, képesek vagyunk életünket a maga sokféle tapasztalataival elrendezni, mert a krisztusi átértelmezés életet ad, ebben áll a megváltás is: szabaddá válni egy értelmes, teljes életre. A hit átértelmez, nem elfojt; a belső ürességből, sötétségből fény fakad, Krisztus által.

– Égi pártfogóm és példaképem Prohászka Ottokár, aki Magyarország apostola és tanítómestere, hitéleti és szociális tevékenységével irányt szabott a keresztény gondolkodásnak és az emberi politikának. Sokszor fohászkodom hozzá nemzetünk lelki gyógyulásáért. Ezért is nem mulasztom el lehetőleg soha a nagytemplom csütörtök esti Szentségimádás alkalmait, amelyeken mindig imánkba foglaljuk nemzetünket.

– *Kedves Marianna, beszélj nekünk még a Katolikus Szeretetszolgálatban végzett munkádról.*

– Dunaharasztin 2000 karácsonyára készülve alapítottuk meg a karitász-csoportot. Felettesünk a váci püspök atya, Dr. Beer Miklós, a karitász igazgatója a Váci Egyházmegyében Martos György diakónus. Főtisztelendő Láng András plébános atya mindenben támogatja a csoportunk célkitűzéseit és tevékenységét. A katolikus szeretetszolgálatban végzett munka során, a helyi karitász gyermektáborok elindításakor és szervezésekor ébredtem rá, hogy e szolgálat milyen sokrétű tudást követel. Ez indított arra, hogy jelentkezzem a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolára, ahol másoddiplomáztam a ifjúság- és gyermekvédelem szakon. A megszerzett tudás nagyon hasznos a mindennapok szolgálatának tökéletesítésében.

Krisztusra várunk

Nem tudjuk, mi jön, titok a holnap.
Némák a titkok, nem válaszolnak.
Rejtő ködükbe szemünk nem láthat…
De elültetjük kis almafánkat,
Bízva, hogy kihajt,
Gyümölcsöt terem,
Titok a jövő.
Sürget a jelen.

Nem tudjuk, mi jön, titok a holnap.
Némák a titkok, nem válaszolnak.
De a ma int, hogy híven szolgáljunk,
Mert tudjuk, ki jön:
Krisztusra várunk!

Ha hirtelen jön, ha észrevétlen,
Munkánkban leljen, ne resten, tétlen!
Testvérek terhét vállalja vállunk!
Mert tudjuk, ki jön:
Krisztusra várunk!

Túrmezei Erzsébet verse

– A gyakorlat? Míg nem voltam karitász-tag az Emmausz-közösségben hétvégéken gyógyító közbenjáró imával szolgáltam. Most a karitászban havonta szoktunk leülni társaimmal egyeztetni a teendőket, mire van szükség, mit tudunk elvégezni. Ez igen fontos, mert e közös megbeszélés nélkül nem is tudjuk, hogy mi a feladatunk, mit kell tenni napról napra; hogy mi az egyházmegyei karitász célkitűzése, stb. De az is nagyon fontos, hogy mi karitász-tagok tudjuk a helyes sorrendet, mert mindnyájunknál prioritást élveznek – természetesen – állapotbeli kötelezettségeink. Többen napi 8-10 óra munka után látunk e karitász-szolgálatnak.

– Ám sok a tennivaló, kevés a szeretet az individualizálódott világban! Sok a szegény is, lelkiekben, fizikálisan egyaránt. A világ éhezi és szomjazza a szeretetet. Az igazi kérdés pedig: mit tudunk mi adni, tenni, válaszolni ebben a helyzetben, mégpedig Krisztus igazságának, szeretetének, misztériumának a közvetítőiként? A teremtett világ létének alapja és felépítménye, mindene a szeretet, amely által létrejött, amely nélkül nem létezhet. Isten a szeretet. Krisztus tanít Isten lényegére, ennek megélése, továbbadása a feladatunk és kötelességünk. Persze mindannyiunknak van hivatása Isten üdvösségtervében. Szívünkre kell hallgatnunk, és adnunk kell tehát, minden képességünk szerint.

– *Kérek ehhez bőséges égi kegyelmet.*

(A beszélgetésben társ volt és lejegyezte: Koczka Tamásné)

* * * * *

Böjte Csaba: Bátorítlak, hogy útra kélj!

A mi Urunk Jézus Krisztus jó nyugodtan üldögélhetett volna a Mennyei Atya jobbján, hogy onnan kommentálja a földi eseményeket, de ő nem ezt a kényelmes utat választotta, hanem eljött közénk, vállalta az emberi létet, annak minden gondjával, nehézségével, örömével. Bátran a földi pályára lépett!

Gyerekkoromban emlékszem, ha egy-egy hokimeccs előtt a nagyfiúk azt mondták, hogy te nem játszhatsz, csak ülj a kispadon, akkor mi végtelenül szomorúak, elkeseredettek voltunk. Sírtunk, hogy nem engedik, hogy játsszunk, pedig fent a pályán csak kék foltok, izomláz, és sokszor a vesztes csata miatti keserűség várt. Sírtunk, mert jó dolog a pályán lenni, játszani, még akkor is, ha a játék nehéz és kemény, vagy ha a vége a bukás vagy csúfos kudarc. Aztán felnőttem és rájöttem, hogy hihetetlenül sok pálya van, izgalmasabbnál izgalmasabb, de azt is látom, hogy hihetetlenül sokan, önként ott ülnek akár évekig a kispadokon. Folyik a terefere, közben okosan beszólnak, csevegnek, látszatéletet éldegélnek. Szépek, épek, okosak, egészségesek, de nem merészkednek ki a pályára, csak pénzért hajolnak le. Ők azok, akik folyamatosan nézik, hogy mit írnak az újságok, mit mondanak a rádióban, mit mutat a televízió, és milyen pályázatokat írnak ki!? Más dolgával törődve, a saját pályájukon egy lépést nem tesznek. Ők a kis adok emberei!

Egy életünk van ezen a földön! Egyetlen lehetőség, és nem lenne szabad hagyni kiperegni értelmetlenül ujjaink közül a napokat, hónapokat, éveket. Indulj el! Tanácstalan vagy? Hogy hol, melyik pályán van a te helyed? Hogy mit kell te csinálj, miért lenne érdemes odaadnod az életed? Nézz a szívedbe! Az Isten által szívedbe írt legszebb vágyaidban keresd a választ! Tiszta vágyaid vezetnek, jobb tanácsadóra úgysem lelsz. Azt a lányt kell elvenned, ki számodra a legszebb, ki mellett érzed, hogy le tudnád hozni az égről a csillagot. És azt a hivatást válaszd, melynél szebbet nem tudsz elképzelni magadnak. Az ibolya a maga kis kék szirmait bontja a fényre, sajátos létével hirdeti a teremtés csodáját. A napraforgó, ugyanannak a ragyogó fénynek a szerelmese, de létszimfóniája egészen más. Mindkettő kedves az Isten előtt. Te kell megtalálnod a pályádat!

Egy biztos, arra születtél, hogy hegyeket mozgass, hogy csodákat tegyél nagy-nagy alázattal. Életed az, hogy valamit a végtelen szépségből, jóságból, igazságból, szentségből láthatóvá tégy e földön. Igen, azért vagy a földön, hogy életed és munkád által felragyogjon a végtelen Isten ereje, bölcsessége, jósága, irgalma, szeretete. Mindegy, hogy mit alkotsz, csodálatos festményt, zeneművet, virágos kertet, városokat összekötő utakat vagy szép családi házat, melyet betölt gyermekeid vidám kacagása. Mindegy! Te döntesz, de döntsél és indulj el! Bátor elhatározással dobd ki a hálót, lépj rá, ha kell a hullámokra. Ne félj! Kemény munkára, alkotásra, a világ tovább teremtésére született lényed hihetetlenül szívós, találékony, erős, magad sem gondolnád, hogy milyen csodálatos források fakadhatnak fel benned, ha útra kelsz. Az első lépéseid bizonytalanok lesznek, talán meg is torpansz, de te tudod, hogy egy igazi ember nem nyafog, és nem siránkozik. Te nem tápos csirke vagy, hogy a napfénytől is megijedj és feladd a céljaidat, te a világot teremtő nagy Isten gyermeke vagy, csoda, kinek lépteit angyalok vigyázzák. Minden lépés nehéz, de neked tudnod kell, hogy az erőfeszítés új izmokat rak a csontjaidra. A kudarcok okosabbá tesznek és alázatosabbá. Mindenből tanulsz, bölcsebb leszel, és óvatosabb, megfogod mások kezét, társakat keresel, tanácsot kérsz, elgondolkodsz. Megpihenhetsz, ha zihál a tüdőd, de ne add fel, hidd el, haladsz! A kezdetben gyéren felcsillanó eredmények, a sikerek olyan édes ízzel töltenek majd el, melyek szárnyakat adnak a tovább haladáshoz.

Tudnod kell, hogy nemcsak az életműved születik mindennapi munkád által, hanem te magadat is szülöd küzdelmeiddel. Festményed festővé tesz, és a ház, melynek alapjait lerakod, benned is felépül, és általa több leszel. Egy fiatal lány, ki férjhez megy, nemcsak gyermeket, hanem édesanyát is szül e világra. Alkotásaiddal, létbe hozott csodáiddal egy új világ teremtője vagy, melyben immár te vagy a ragyogó nap, és körülötted forognak, mint a bolygók, a kitartó munkád gyümölcsei. József Attila versei, kis csibék, a fészekaljból kirepülve immár önálló életüket élve hirdetik alkotójuk nagyságát, azt, hogy Isten a teremtést folytatja általunk is. Kós Károly épületei örökre ott ragyognak körülötte, hirdetik, hogy alkotójuk élt és megtalálható az isteni csira még az emberi végességében is. A mindennapi erőfeszítéseid visszahatnak rád, belőled jó mesterembert, okos tudóst, lánglelkű művészt, bátor államférfit, gyermekeivel játszó édesapát, egyszóval szentet faragnak. Munkás életed által felnősz, kibontakozol, és halálod után Istennel, – mint kik együtt viselték a munkában a nap hevét – egy asztalhoz ülhetsz. Ő szeretettel átölel és te megérted, hogy minden pohár víz, mit szeretetből adtál, jobbá tett, Istened képére, hasonlatosságára formált, megszentelt és elvezetett Istened karjai közé.

(magnificat.ro)

Dunaharaszti karitász-hírek

Istenem, segíts, hogy felemelkedjünk!

Ma sok család él Magyarországon úgy, hogy a hajléktalanság és a nincstelenség réme kézzelfogható közelségben fenyegeti létüket. **Ezért Dr. Beer Miklós váci püspök atya meghirdette a „Mentsünk meg egy családot" nevű programot, amely a következő:**

A Váci Egyházmegyei Karitász nyitott egy elkülönített számlaszámot, amelyre az érkező adományok kizárólagosan a kétségbeejtő helyzetbe került családok megsegítésére kerülnek.

A száma: OTP Bank Váci fiók
11742094 – 20180692

Kétféle adakozói módot lehet választani. Az egyik, hogy közvetlenül erre a számlaszámra utalja valaki az általa választott összeget. A másik mód még nagyobb nagylelkűséget feltételez, és nagyobb segítség, mert kiszámítható. Ebben az esetben az adakozó átvitt értelemben örökbe fogad egy évre egy megszorult családot. Ezt azzal valósítja meg, hogy az adományozó egy évre a lakossági folyószámláját vezető banknak havi átutalási megbízást ad 3.000,- Ft-ról, melynek kedvezményezettje a **Segítő Szeretet Alapítvány**. Ez kiemelten közhasznú szervezet, az adományról az adóév végén igazolást ad, melyet az adakozó az adójában érvényesíthet. (Az összegről annyit, hogy hat doboz cigaretta, vagy 30 gombóc fagylalt ára.) A befolyt összegből egy évig tud rendszeresen támogatni a Váci Egyházmegyei Karitász egy-egy szükséget szenvedő családot. Az ehhez szükséges információkat a helyi karitász-csoportok gyűjtik össze (amihez szükséges a rászorulókról környezettanulmány, számlákkal és egyéb adatokkal pontosítva). Az *adomány-év* végén az adományozó információt fog kapni arról, hogy milyen családon és milyen szükségen segített. Így lelki kapcsolatba is kerül ezzel a családdal. Az adomány indításának kezdetétől mindkét részről (adományozó és adományozott) imádságot fogunk kérni, mely az „égben találkozik". Így megélhetjük azt a krisztusi emberképet, melyet az evangéliumban tanított nekünk Isten Fia: *„éhes voltam és ennem adtatok, szomjas voltam és innom adtatok, ruhátlan voltam és felruháztatok"*.

Vannak már kétségbeejtő helyzetben lévő családok, akik várják a segítséget!

„Engedjétek hozzám a gyermekeket!" [Mt 19,14] – micsoda gyönyörű kérése ez az Úr Jézusnak és hogy érzik ezt ők, a kicsik! Az Egyház igazi kincsei ők, a *gyermekek*, az *idősek és a rászorulók.*

Az egyik római kereszténüldözés idején Lőrinc diakónusként a pápa mellett végzett karitatív szolgálatot, vagyis a nélkülözőkről gondoskodott. A kívülállók azt hitték, hogy nagy kincseknek, az Egyház kincseinek kezelője. Remélték, hogy rajta keresztül ezeket a drágaságokat majd megkaparint-hatják. Megkínozták hát a kereszténüldözők, míg végül beadta a derekát és megígérte, hogy elhozza az Egyház kincseit, ha kap még egy napot. Egy nap

múlva megjelent, szekereken hozott sántákat, bénákat, vakokat, árvákat, öregeket, betegeket és bevitte a fényes császár elé, hogy itt van az Egyház kincse! A folytatást ismerjük: Szent Lőrinc vértanúhalált halt Krisztusért.

Ahhoz, hogy hitelesen tudjuk hirdetni az evangéliumot, hozzátartozik, hogy segítő szolgálatot gyakorolhassunk, ahogyan maga Jézus Úr tette. Leginkább a kicsinyek: a gyermekek és a rászorulók voltak-vannak mindig is kiszolgáltatva a rohanó világ sodródó és eszeveszett önzőségének. Ők éhezik leginkább a szeretetet, s őket sebzi meg leginkább a szeretethiány (amiről a néhány hete itt, Dunaharasztin megtörtént égbekiáltó gyermekgyilkosság is tanúskodik). A róluk való gondoskodás – éppen bizonytalan élethelyzetük miatt –, nagyon kedves Jézusnak. Azzal válik hitelessé minden korban, Magyarországon is az Egyház és minden egyes keresztény, hogy odafigyel a másikra, különösképpen a kiszolgáltatottakra, hiszen mi a szeretet vallását hirdetjük. Mert valójában a szeretet akarat, a jó akarása. Az igazi jóakarat pedig túllép az érzelmen és a racionalitáson. Hogy mit jelent jónak lenni? Jézus szabja meg, hogy mit jelent jónak lenni. Ugyanakkor az tud igazán szeretni, aki tudja, aki a sejtjeiben érzékeli, hogy őt is szeretik. Mivel minket Jézus Krisztus szeret „megvan minden adottságunk" a szeretet átadására.

A 2010-es nyári, egy hetes karitász-tábor 126 gyermeket látott vendégül a Főplébánián. Akik itt lehettünk, mindnyájan megtapasztaltuk azt a túláradó örömöt, amely az ajándékozásból fakad, hiszen jobb adni, mint kapni. A tábort megelőző napon édesapák és édesanyák, felnőtt testvérek munkájával a tereprendezés kitűnően sikerült.

A *táborkezdés András atya áldásával* – jobb kezdet nem is lehetett volna – indult. Az ifjúsági segítők – *Borbély Zita, Fekete Patrícia, Gintner Hajna, Gintner Kinga, Helméczy Johanna, Helméczy Ricsi (az ő képei illusztrálják a karitász-táborról a Krisztus fényét), Hoffer Barbi és Mészáros Veronika* – valamint a felnőttek saját képességeik, ügyességük, szeretetük legjavát ajándékozták a táborozó gyermekeknek. A Foltvarázslóktól *Bácsi Böbe* és *Rábenspeck Erzsike* hozták csodás ötleteiket és kedves kézimunkáikat egész héten. Csak ámultunk és öltögettük a cérnát halvány reménnyel…és sikerült a „*foltos* cica"! A várva-várt *Forstner Gabika* is eljött – és győzött –, sok kis barátja örömére! Külön köszönjük *Fazekas Tamás* kántorunk Taizé-élménybeszámolóját, no és zene-orgonatanítását. A szülők és nagyszülők által szervezett kézműves foglalkozásokon (ékszerkészítés, tulipánragasztás, kreatívüdvözlőlap, szent-kép-festés, batikolás, csipeszbábok…, felsorolhatatlan…) kívül sakk, pingpong, óriás-karitász-plakát-tervezés-festés, társasjáték, akadályverseny, íjászat, fürdő-medencézés, film-nézés, mesehallgatás, ima-ének-tanulás, arcfestés, dinnyeevés-kézzel-lábbal, zsákbamacska, születésnapi köszöntés, hinta, palacsinta-evés, horgászat lavórból, „esőben fürdőzés", zongorázás a „karitász-házban", a templom megtekintése, körtánc, éneklés a tábortűznél, „bunkerezés" és sok egyéb érdekesebbnél érdekesebb dolog szórakoztatta a srácokat. Reggel kilenctől délután négyig folyt a vigadozás, közös étkezésekkel, a gyönyörű szép Főplébánián. Valóban megtapasztaltuk a közösségben eltöltött idő gyönyörűségét.

Megköszönjük a kanadai *Fajta György, a*

Kalmár Szikvíz, a taksonyi *Kreisz Mátyás*, a *Ruff Pékség, Dr. Tömössy László,* és a szülők, nagyszülők pénzbeli és természetbeni adományait és segítségét! Az egyik legnagyobb siker a szépséges Csenge lovon való lovaglás lett – köszönjük *Ambrus István* fáradozását a forró napon, több órán át! A tábor-záró kerti buli+tábortűz *Gintner Orsi* leleményességét dicsérte. A tábor végén édesanyák, édesapák takarítottak, rendezték a plébániát, visszaállították a „tábor előtti állapotot". Reméljük, hogy senkit nem felejtettünk ki. Valóban **igazi keresztény közösséget és összefogást tapasztalhattunk meg ezen a héten!** E nélkül nem érezték volna olyan jól magukat a gyermekek (és mi sem), és persze nem lehetett volna ingyenes ez a karitász-tábor. (191.850,-Ft-ot tett ki a kézműves-anyagok, az étkezés, a takarítóeszközök ára, a karitász számára az önkormányzati pályázaton megnyert 250.000,-Ft-ból. A részvevő gyermekek szülei, nagyszülei közül sokan hozzájárultak élelemmel, innivalóval, gyümölccsel, tálca sütivel, egyéb nyersanyaggal is; tehát sokkal több pénzbe került volna a tábor enélkül.)

Köszönjük !

A karitász-tábor ingyenessége Isten gondoskodó, mindenkire kiáradó szeretetét példázza, övé a dicsőség. Ha valaki egy kisközösségbe tartozik, tudja, hogy milyen jó az együvé tartozás. Az volna az igazi, ha a következő generáció is ráérezne arra, hogy egyedül nem sokat tud csinálni. Mi a krisztusi gondolkodást próbáljuk civil vonalon bevinni a közgondolkodásba. Ezt áldozatosan tesszük, nem a pénz motivál. Nem hatalomra törekszünk, mi szolgálni akarunk szeretetből. Mint említettük, a szeretet nem érzelem, határozottság van benne, és az, hogy meg kell védeni azokat, akik nálunk gyengébbek, vagy akiknek nincs módjukban védekezni. A magyar társadalom problémáinak gyökerében végső soron a család, a szeretet válsága húzódik meg. Mert, ha az országnak gazdasági gondjai vannak, azt valamikor majd orvosolni lehet. Az igazi probléma máshol van. Olyan folyamatok indulnak be, amelyek testi-lelki egészségünket veszélyeztetik, és akár egész nemzedékeket károsítanak. Társadalmunk belül beteg azáltal, hogy egyre kevesebb igazi család van. De gyakran azok a gyerekek is, akik teljes családban nőnek fel, a szüleiktől kapott sebeket hordozzák, és később felnőtt korukban is azzal birkóznak, hogy ezeket a sérüléseket ápolják. A *gyermek lelke mélyén tudja, milyen nagy szüksége van a szeretetre. Az viszont nem fakad természetéből, hogy megkísérelje elnyerni, vagy kiérdemelni azt. Ez a logika kívül esik értelmén. Idővel talán megtanulja azt. Mit tesz tehát a gyermek? Elsősorban viselkedésével teremt kapcsolatot környezetével. Szüntelenül azt kérdezi: Szeretsz? Erre adott válaszunk sok mindent meghatároz: a gyermek önbecsülését, viselkedését, érzelemvilágát, társkapcsolatait, stb. ilyen a gyermeki irracionalitás. Ahelyett, hogy jó magatartásával igyekezne megnyerni szeretetünket és gyöngédségünket, természetéből fakadóan próbára teszi azt a viselkedésével. „Szereted a gyermeket?"* – kérdezi Dr. Ross Campbell keresztény pszichiáter.

Azt gondoljuk, hogy mások is tapasztalják: nagyon sok a magára hagyott fiatal. A gyermekek, az ifjúság, akik különösen rászorulnak a szeretetünkre. Azért is fontos, mert ők a folytatás. Rengeteg a feladata minden felelősen gondolkodónak, nem tehetjük meg, hogy nem érzékeljük, és nem próbáljuk legyűrni a bajokat, a gondokat. Vagy Krisztus felé törekszünk, vagy a bukás marad az ember alatti létbe. Nem szabad elszomorodnunk emiatt, de ha tehetnénk, bizony elkeseredhetnénk.

Pilinszky János: Zsoltár

Aki több napos éhezés után
kenyérre gondol:
valódi kenyérre gondol.

Aki egy kínzókamra mélyén
gyengédségre áhítozik:
valódi gyengédségre vágyik.

S aki egy vánkosra borulva
nem érzi magát egyedül:
valóban nincs egyedül.

Minden héten csütörtökön 18 órától szentségimádási óra van a Szent István templomban, sok megoldatlan problémánkat, nehéz helyzetben lévő, drága hazánkat vigyük az Oltáriszentség elé!

A **felsőzsolcai árvízkárosultaknak** a dunaharaszti hívek által összegyűjtött másfél mázsa, kiváló minőségű tartós élelmiszert, ásványvizet, tisztítószert, takarót, ágyneműt (a taksonyi karitász adományával együtt) a taksonyi Láng házaspár szállította el még június végén, és adta át a felsőzsolcai katolikus plébánosnak.

Árvízkárosultaknak építési anyagot, bútort nem áll módunkban – helyhiány miatt és a későbbiek során sem – gyűjteni. Ruhaneműt sem gyűjtünk erre a célra. Kérjük ennek szíves tudomásul vételét!

Negyedévi rendszerességgel **tartunk ruhaosztást a Fő út 73-ban**. Plakáton és az újságokban hirdetjük. Többször azért nem tudunk tartani, mert kevés a karitász-tag. Ezért is jelezzük, hogy ruhaadományt is **csak** ezekben a meghirdetett időpontokban tudunk fogadni. Ugyanakkor tisztelettel kérjük az adományozókat, hogy a templomba ne vigyenek ruhaneműt, mert a templomban nem vesszük át! Azt is hangsúlyozzuk, hogy csak rendes, tiszta holmit hozzanak, mert a szennyezettet mi is csak kidobni tudjuk, kár drága időt-energiát fordítani rongyra, és a legfontosabb – szégyent hozhatunk a keresztény névre ilyen méltatlan gesztussal.

A karitász minden hónapban, az utolsó pénteken 17 órától találkozik a Fő úti Főplébánián. Várjuk szeretettel az új jelentkezőket, és persze a régi karitász-tagokat is, mert szükség van több önzetlen szívre és kézre.

(Szent Erzsébet Karitász Csoport)

SZENTLÉLEK SZEMINÁRIUM

SZENTLÉLEK-szeminárium kezdődik a dunaharaszti Főplébánián szeptember 26-án, Kármán János atya (Farmos plébániai kormányzója) vezetésével, Láng András plébánosunk meghívására. Advent első vasárnapjáig tart, amely így a karácsonyi lelki felkészülést is elősegíti. **Vasárnaponként 16 órától 18 óráig lesz ez a Szentlélek-szeminárium, amely egy Szent Ignác-i lelkigyakorlat.**

Előtte, szeptember 5-én vasárnap Kármán János atya mindhárom templomban (Dunaharaszti, Taksony) prédikációt tart a megújulásról, mintegy előkészítve ezzel ezt a lelki programot. Jelentkezési lapot akkor lehet kérni, de persze később is.

Istenben az egyik gyönyörűség az, hogy Isten mennyire komolyan vesz minket, mennyire egyek vagyunk Vele a kölcsönös szeretetben. Velem létét Isten nem köti feltételekhez, hogy vállal, de akkor ezt és ezt tegyem. Persze tudni kell ráérezni, hogy mikor ragaszkodjunk a saját akaratunkhoz, a saját igazságunkhoz. Nagyon könnyű itt a mértéket elvéteni. Végül is Jézus nem azért jött, hogy az igazakat hívja, hanem a bűnösöket, Isten kegyelme a bűnösöket teszi szentté. A szeretetnek olyan „energiái" vannak, olyan erőket szabadít föl már a földi emberben a Szeretet forrásával (= az Istennel való egység), amiről csak sejtéseink vannak. Az élő Isten semmiből teremtő energiái ezek. Jézus tanítja övéinek: van eledelem, amiről ti nem tudtok.

Világszerte elterjedtek az olyan típusú lelkigyakorlatok, melyek hatékonyságát (a tanítás mellett) a személyes megnyilatkozásra épülő csoportmegbeszélések és az otthoni egyéni elmélkedések segítik elő. Elvezetnek a hit mélyebb megismeréséhez, a Szentírás életre váltásához és az imaélet elmélyítéséhez. A jelen Szent Ignác-i lelkigyakorlatot a Katolikus Karizmatikus Megújulás keretein belül fejlesztették ki, s II. János Pál pápa hagyta jóvá. Célja, hogy a résztvevőket elvezesse a Szentlélek erejének megtapasztalásához és ezáltal a bátor, tanúságtevő keresztény élet kialakításához.

Szeretettel várjuk, ha:

- közelebb szeretne kerülni Istenhez,
- szeretné egyre jobban megtapasztalni az Úr irgalmát, megbocsátását, gondviselését,
- az első keresztényekhez hasonlóan, szeretné megélni a Szentlélek túláradó kiáradását, mint új Pünkösdöt,
- szeretne szolgálni az Egyháznak,
- vágyakozik a közösségi életre,
- eltávolodott, de szeretne visszakerülni Isten szeretetébe,
- új örömöt és erőt szeretne megtapasztalni hitéletében.

Mert a megújult keresztény hit az egyetlen orvosság a mai kor betegségeire: a szorongásokra, reménytelenségre, depresszióra és közömbösségre. Aki szívébe fogadja a Szentlelket, és vele szeretné élni a mindennapokat, annak a személyisége csodálatos módon kibontakozik, és teljessé válik. Mert csak az Atya, a Fiú és a Szentlélek szeretete képes gyógyítani az emberi szívet, és csak Ő képes értelmet és távlatot adni az emberi létnek!

Nagy előny, hogy ez a lelkigyakorlat itt Dunaharasztin lesz megtartva, nem kell senkinek sem hosszú órákat utazni érte Budapestre, mert János atya jön ide hozzánk megtartani.

SZENTMISÉINK RENDJE:

Taksony
Szent Anna templom
vasárnap ½ 9 óra,
hétköznap hétfőn és pénteken,
valamint szombat este 7 óra,
kedd reggel 8 óra

Dunaharaszti
Szent István plébániatemplom
vasárnap
reggel 7 óra és de ½ 11 óra,
hétköznap hétfőtől csütörtökig
reggel 7 óra,
elsőpénteken este ½ 6 óra

Ligeti Szent Imre kápolna
vasárnap de ½ 10 óra,
pénteken reggel 7 óra,
szombaton este ½ 6 óra
a hónap harmadik vasárnapján
gyermek szentmise du 4 óra

***

Fogadóóra:
A dunaharaszti Főplébánián
szerdán du 4-6 óráig
(kivéve ünnepek)

A Kereszténység Szakrális Építészete

4. fejezet

Az újkor szakrális építészete

Reneszánsz

A kezdet

1. rész

A reneszánsz szó jelentése újjászületés. De mit is jelent ez? Minek az újjászületéséről van szó? A történelem egy olyan korszakához érkeztünk, amely talán minden korszaknál erőteljesebben formálta meg a mai értelemben is vett modern, gondolkodó, érző, hívő embert. A sötét középkor elmúltával az elme és a lélek megvilágosodása vált lehetővé. A minden értelemben elnyomott ember születhetett újjá a XV. században, hogy örökre megváltoztassa az addigi világot.

„Gondos vizsgálattal bizonyságot szerzünk arról, hogy az építészet kifejezhetetlenül gyönyörűséges, közösségi és egyéni szempontból egyaránt az emberek legnagyobb kényelmét szolgálja, és méltóságát tekintve sem alábbvaló a legkiválóbb művészeteknél." Leon Battista Alberti (1404-1472), korának első egyetemes embere írta a fenti sorokat, amelyekből kiderül, hogy a reneszánsz építész igen nagyra értékelte hivatásának eredményeit. Méltán tehette, hiszen az alkotó ember és munkájának megbecsülése döntően átalakult a középkorhoz képest. A nagy változás először Itáliában, Firenzében következett be a XV. század elejétől, majd néhány évtized múlva a kiterjedt Itália más városaira is.

A reneszánsz fogalmának olasz eredetiét, a rinascita szót, először Giorgio Vasari (1511-1574) használta. Az újjászületés kifejezéssel a középkori hanyatlás után feléledő művészeteket jellemezte.

A XVIII. századi felvilágosodás írói társadalmi értelművé tágították a fogalmat. Voltaire (1694-1773) például a feudalizmus retrográd vonásaival szemben a XV-XVI. század művészeti és tudományos eredményeit emelte ki.

A XIX. században Jules Michelet (1798-1874) történetíró úgy vélekedett, hogy a reneszánsz lényege a világ és az ember felfedezése. Meghatározása alapján vonta le a következtetést, hogy a reneszánsz korában indult el az emberiség a szabadság és az értelem győzelme felé.

Jacob Burckhardt (1818-1897) nevéhez fűződik a az első mélyreható elemzés a reneszánsz történeti-eszmei jellemzőiről. 1860-ban megjelent könyve, Die Kultur der Renaissance in Italien (Az itáliai reneszánsz műveltsége) meggyőző érveket tartalmaz a nagy egyéniségek társadalom- és művészetformáló szerepét illetően.

A reneszánsz össztársadalmi jelentőségét elsőként Friedrich Engels (1820-1895) ismerte fel. A természet dialektikája című művének bevezetésében „az emberiség legnagyobb haladó irányú átalakulásának" nevezte , kiemelve a nagy egyéniségek jelentőségét: „Olyan kor volt ez, amelynek óriásokra volt szüksége és óriásokat is nemzett, a gondolkodás, a szenvedély és jellem, a sokoldalúság és tudás óriásait…"

A reneszánsztól elválaszthatatlan humanizmus ugyancsak éles vitákat váltott ki. Az eredeti latin szó, a humanitas emberséget, emberiességet jelent, és irodalmi meghonosítása Cicerótól származik. A XIV. század végén a firenzei tudósok és államférfiak a studia humanitatis segítségével kezdték meg egy új embertípus kiformálását.

A humanista nevelésben kiszélesedett a tanulmányok köre. A szabad művészetekhez járult, és egyre fokozódó hangsúlyt kapott az irodalom, az erkölcsfilozófia és világ gyakorlati megismerését célzó földrajz oktatása. A technikai tudományok már a középkorban igen jelentősen fejlődtek. Arab tudósok fejlesztették tovább a görög matematikát, a pisai Fibonacci (1175-1250) pedig megalkotta híres számsorát, amelyben minden szám a két előtte lévő összege (1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144…). A számsor különös jelentősége, hogy az aranymetszésarányt rejti. A XIII. században megkezdett firenzei Dómnál minden fontosabb méretet a Fibonacci-sor alapján határoztak meg.

1434-től kezdve a Medici-család lett Firenze tényleges irányítója. Cosimo Medici (1389-1464) kiváló politikus volt, figyelembe vette a nép hagyományos köztársasági érzelmeit. Nem vállalt hivatalos tisztséget, de a kulcspozíciókat hívei foglalták el, akik az ő elképzeléseit vitték keresztül. Eközben mindig gondosan ügyelt arra, hogy ne keltsen túlzott irigységet ellenfeleiben. A többi gazdag polgárral és vezető céhvel együtt tudatosan törekedett a város fényének emelésére. Az 1427-től bevezetett progresszív adóztatás jelentős anyagi alapot teremtett a középítkezésekre. A magánemberek ugyancsak szívesen költötték pénzüket műalkotásokra. Az igények és lehetőségek páratlan egyensúlya nyomán Firenze a XV. században messze kimagasló művészeti központtá fejlődött.

A szobrászat és a festészet megújulása már a század első éveitől kibontakozott. A változás alapját az eszményinek tartott antik művészet képezte. A reneszánsz alkotók azonban sohasem váltak puszta másolókká. Önálló kísérleteket folytattak a természet élő és élettelen formáinak, a mozgás és fejlődés törvényeinek megismerése érdekében. Tudományos rangra kívánták emelni a művészeteket, amelyek a középkori értékrend szerint kézművességnek számítottak. A humanisták által hirdetett racionális, emberközpontú szemlélet magával hozta a vallásos világkép átalakulását is. Természetesen nem hitetlenség következett be, de a dogmák szorítását fokozatosan feloldották. Felvirágzott a portré műfaja, és a vallásos tárgyú festmények szereplői gyakran viselték megrendelőik arcvonásait. Sokszor figyelmes szemlélőként szerepeltek a bibliai jeleneteken, amelyek ezáltal világias benyomást keltettek. A vallásos tárgyú művészet így lényegében a magára ébredő ember méltóságát és a természetben elfoglalt vezető szerepét emelte ki.

A reneszánsz építészet lényegében a román és a gótikus mértékből fejlődött ki, olyan tudományos és matematikai rend kereséséből azonban, amely szemben áll a gótika végletességével. Térfelfogása lehet, hogy nem is különbözött volna lényegesen a román templomoktól, ha nem lett volna benne az elemi matematikai viszonyokra épülő térbeli mérték. A XV. század intellektuális felfogása és humanizmusa a tér fogalmaiban kifejezve így foglalható össze; ha valaki belép a San Lorenzoba vagy a San Spiritoba, pillanatok alatt teljesen megértheti belső terüket, mert egyértelműek a törvényszerűségeik. Ez az új emberközpontú térfelfogás lényege, hogy nem az épület veszi birtokába az embert, hanem fordítva. Ez már nem azonos a keresztény építészet korábbi emberléptékű felfogásával sem, a misztika, a megfejthetetlen eltűnik a térből, és helyére az emberi módszerek nyugodt pontossága lép.

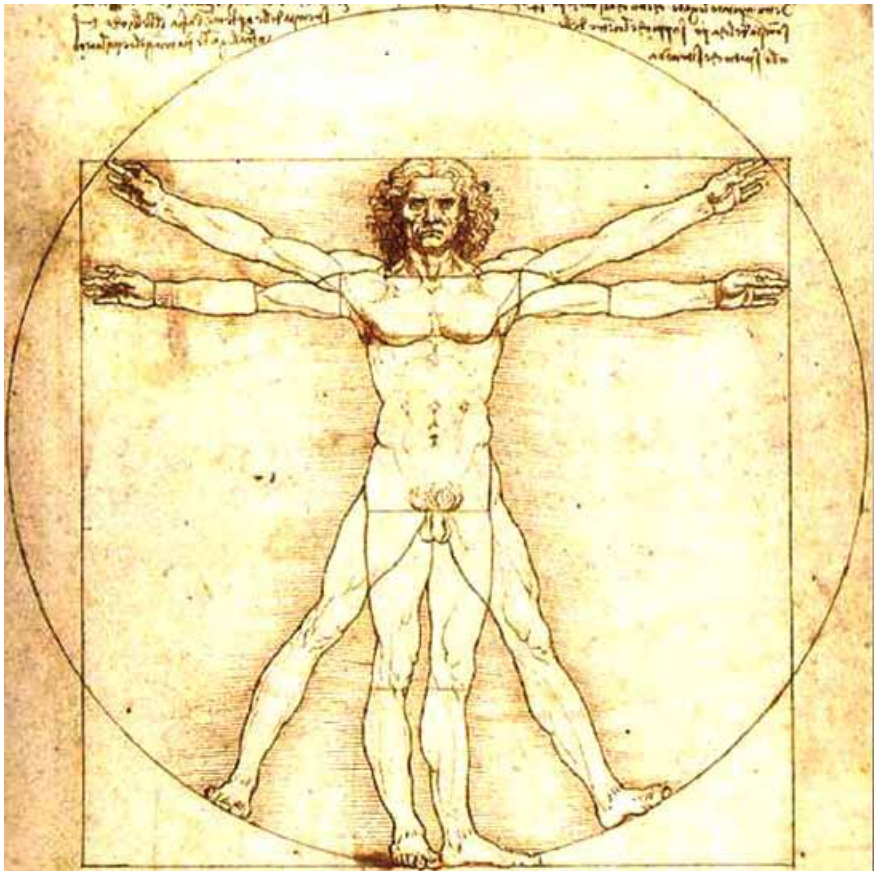

Az itáliai reneszánsz építészet fejlődése csaknem két évszázadon át tartott. Az árnyalati módosulások nem változtattak az eszmei lényegén, amelyet Protagorasz, az i. e. V. századi filozófus nyomán Leon Battista Alberti fogalmazott meg a legtömörebben: „Az ember minden dolgok mintája és mértéke.”

Felhasznált irodalom: B. Szűcs Margit: Az építészet története: Újkor, Reneszánsz
Csági Ferenc DLA: Középületek

Összeállította: Érces Gergő

Prohászka Ottokár szociális elkötelezettsége és a „Tulipán” mozgalom

Új püspököt várnak Székesfehérváron 1906 januárjában. A katolikus egyházban nagy a sürgés-forgás, szinte mindenki a feldíszített vasútállomáson toporog. Az egyházi vezetők mellett a helyi világi előkelőségek is nagy lelkesedéssel várják a munkásságával híressé vált főpapot. Végre megérkezik a vonat. A várakozók már az üdvözlő mondatokra készülnek, de a püspök sehol. Nem érkezett meg! Nagy a kapkodás, futkosás. Mit tegyenek? A zavar egyre nő, s közben senki sem veszi észre, hogy a hátsó kocsik egyikéből csendesen kiszáll egy hétköznapi módon öltözött pap, s úticsomagjával lassan nekivág a fehérvári utcáknak. Elgyalogol a püspöki palotáig, ahol már a díszes menetet várják, s nem számítanak hívatlan vendégre. Nagy tehát a meglepetés, amikor az egyházi vándor bemutatkozik, s közli, ő az új püspök. Ő Prohászka Ottokár, akit életműve alapján ma Magyarország apostolának és tanítómesterének is neveznek.

Ismerjük-e ezt a nagyszerű embert, püspököt, akit a huszadik századi magyar egyház egyik legnagyobb alakjának tartanak, azonban a kommunizmus egykori képviselőinek és kései maradványainak, a szociálliberálisoknak máig ádáz ellensége. Ki volt ő, és mit tett a magyarságért?

A keresztény szellemiségű gondolkodók Prohászka Ottokárt, a székesfehérvári püspököt Magyarország apostolának és tanítómesterének nevezik. Munkássága folyamán, hihetetlen energiával folytatott hitéleti és szociális tevékenységével új irányba terelte a keresztény gondolkodást és politikát. Egyszerre volt teológus, filozófus, tanár, lelkipásztor, szónok, politikus, képviselő, író, újságíró, szerkesztő. Azért küzdött és hallatta szavát, hogy az akkori szociális nyomorúságból és erkölcsi züllésből Magyarország lelki és erkölcsi újjászületését megteremtse.

Mint oly sokan történelmünk nagy alakjai közül, ő sem magyar származású. Prohászka Ottokár Nyitrán született. Atyja morva tisztviselő, anyja német polgárcsalád sarja. Jellemzően, a Trianont megelőző magyarországi boldog békeidőkben, ez nem volt akadálya egy fényes pályafutás elindulásának. 1924-ben a szintén szlovák származású Csernoch prímás aranymiséjén mondott beszédében is erre utalt, amikor azt mondta: *„Két szlovák gyermek indult el régen Esztergom felé, az egyik ma az ünnepi szónok, a másik Magyarország bíboros hercegprímása. Mi ketten élő cáfolatai vagyunk annak, hogy Magyarország elnyomta a nemzetiségeket.”*

Prohászka a jezsuitáknál lett kispap Esztergomban, Rómában szentelték pappá. Hazatérését követően filozófiai és teológiai doktorként, mint dogmatika professzor tanított az esztergomi szemináriumban, s forradalmasította a hazai papnevelést. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémiának, alapítója a Katolikus Néppártnak, országgyűlési képviselő, a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának elnöke. A Magyar Sion társszerkesztője, több lap újságírója, szerkesztője, mintegy félszáz könyv írója. Jelen volt a Regnum Marianum alapításánál, melynek szellemi vezérévé vált. Szellemi munkája mellett gyakorlati tettrekészségét igazolja, hogy 1919-ben a proletárdiktatúra ellen szervezkedő székesfehérvári ellenforradalmárok vezetője volt.

Prohászka munkásságának legfontosabb eleme szociális tanítása volt. Római évei alatt találkozott a kor nagy, megoldatlan kérdésével, a munkáskérdéssel, és a megoldást kínáló kereszténszocialista mozgalommal. Lefordította és kiadta XIII. Leó pápa Rerum Novarum kezdetű enciklikáját, amivel a kereszténszocializmus hazai vezéralakjává, és a gyakorlati kereszténység szószólójává vált. Az akkori időszak két erőteljes irányzatának egyike a kapitalista társadalmi rendet létrehozó, az egyén szabadságjogainak mindenek felettiségét, a piac, a szabad verseny mindenhatóságát hirdető és máig ható liberalizmus volt. Ezzel állt szemben a vadkapitalisták által tönkretett, nyomorgó munkások és parasztok érdekeiért síkraszálló, marxi elveken nyugvó szociáldemokrata irányzat. Ez a társadalmi forradalmat, a gyökeres társadalmi átalakulást, a termelőeszközök kollektivizálását, a magántulajdon eltörlését és a szocialista társadalmi rend megvalósítását hirdette.

Ma már átfogó ismereteink vannak mindkét szemléletről, hiszen az egyik közel fél évszázadon át, a másik pedig az elmúl húsz évben bizonyította a gyakorlatban is életképtelenségét. Prohászka már korában is jól látta mindezt. Útmutatásában a középutat kereste: elfogadta a liberalizmus eredményes gazdaságot biztosító elveit, a magántulajdon sérthetetlenségét, a szociáldemokrácia társadalmi igazságosságra való elszánt törekvését, de elutasította a gátlástalan, önző individualizmust, illetve az emberi személyt, az egyéni munka gyümölcseit meg nem becsülő kollektivizmust. Így gondolkodásának alapja egy erkölcsre, humánumra, szeretetre alapozott, a kereszténység áldást hozó, jó szándékú, emberbarát jegyeivel ötvözött társadalomelmélet, a kereszténszocializmus volt. Alapelveit látva, jóval kora előtt meghatározta az elmúlt húsz év alatt álszent politikusaink által sokat emlegetett, de meg nem valósított szociális piacgazdaságot.

Ebből a kereszténszociális mozgalomból született meg az Európában egyedülálló katolikus szociális munkaszervezet, a családgondozással, gyermekvédelemmel, kórház-, fogház- és gyármisszióval, ifjúsági és asszonyszövetségek szervezésével, szeretetotthonok, árvaházak, népkonyhák, napközi otthonok és gazdasszonyképzők működtetésével foglalkozó Szociális Missziótársulat. A háborúban e szervezet keretén belül létesült a csobánkai hadiárvaház.

Rerum novarum – Az új dolgok – XIII. Leó pápa enciklikája, amelyet 1891-ben adott ki. Ez az első szociális pápai körlevél, fő témája a munkáskérdés.
Szükségességét az sürgette, hogy az ipari forradalmak következtében kialakult nagyüzemi gyáripar új társadalmi osztályt generált, az ipari proletariátust, vagyis a munkásosztályt. Számbeli növekedésüket azonban nem kísérte az anyagi és gyarapodás, sőt a társadalmi igazságtalanságok fokozódtak, így a kor legégetőbb problémájává a szociális kérdés a vált.
Ekkor bontakozott ki a társadalmi igazságosságért küzdő kereszténszocialista mozgalom, mely Marx és egyéb baloldaliakkal szemben nem akarta megváltoztatni a társadalmi szerkezetet, hanem a kapitalizmus rendszerében kereste a probléma megoldását.
A mozgalom elindítása jelentős Wilhelm Ketteler mainzi püspök nevéhez köthető, aki a kérdést részben karitatív tevékenységgel, részben szociális törvényhozás segítségével akarta kezelni. Egy olyan társadalmat képzelt el, amelyben az erkölcs elven működő keresztény szervezetek a gazdasági életben megakadályozzák a korlátlan profitéhséget és haszonhajhászást. Munkássága nyomán Európa-szerte történtek kísérletek a szociális kérdés keresztény elképzelés szerinti megoldására.
Ekkor került kiadásra a Renum novarum, melyet Prohászka Ottokár fordított és adott ki Magyarországon. Az enciklika tanításában bemutatja a munkások tarthatatlan helyzetét, elemzi és elveti a szocialista megoldást, mely a magántulajdon megszűntetésével szétzilálná a társadalmat. Felkínálja a keresztény megoldást, mely elutasítja az osztályharcot, az ember központba állítását vallja. Felvázolja a közjó szolgálatát, a társadalom alapértékeit, az állam, a munkások, a munkaadók és a társadalmi szervezetek szerepét. A társadalmi problémák megoldását közös feladatnak tekinti. A munkásszervezetek működését az erkölcs és a hit talaján látja üdvösnek. Javasolja a katolikus munkásegyletek megalapítását, az önsegélyező rendszer megalkotását.

Prohászka Ottokár valóságos szociális érzékenységét igazolja, hogy az első világháború folyamán örökbérletre irányuló földreform-javaslatot terjesztett be, melyet eltérő módon fogadtak el, ezért maga parcelláztatta föl püspöki birtokainak egy részét. Magyarságát bizonyítja, hogy 1906-ban Tulipán néven mozgalmat indított a magyar ipar védelmére, a nemzeti munka becsületére. E mozgalomban Prohászka a nemzeti ipar pártolására buzdít, s az idegen tőke uralmának veszélyeire figyelmeztet. Híres beszédében erről így szól: *„A népek, melyek képtelenek saját nemzeti*

Mets György:
Ima Szolyván

a magyar kivégzettek emlékműve előtt

Kárpátalja.
Ködszitálta permet-lelketek
e föld felett lebeg,
s fűszálakra csapódott harmat
a könnyetek.
Itt állunk, meghatódott kis csoport,
ahol magyarokra, csak mert azok voltatok,
bosszút lehelt az ellen.
Testvérgyilkosok!
Káinok ábeleket öltök.
A világnak eldugott zuga ez a hely,
mely fölfedni sem meri a titkot,
beismerni bűnük önmaguk ellen,
mi gyáva gyalázat.

Ó, halljátok szavunk és
gondolatunk, mi hozzátok száll ma.
Nem tudták, mit tettek
kiszolgálva uruk kényét és kedvét.

Jézus, jobbodon helyet adj ott nekik.
S nekünk, akik még megmaradtunk, az utókor,
erőt adj! Soha ne ismétlődjék,
hisz hányszor megbűnhődte már
Ázsiából jött vandál kezét
a hazátlan bozgor.
Nyújts ki fölénk védőkardod.
Az emberségbe vetett hit
legyen a Te nevedben örök igaz,
ahogy te kezdetektől fogva akartad azt.
Ámen

2010. június 30-án

Az Emlékpark a kárpátaljai Szolyva városban a második világháború végén, 1944 novemberében létesített egykori szolyvai gyűjtőtábor áldozatainak, a „Málenykij robot" elszenvedőinek illetve tágabb értelemben a szovjet megtorlás és a sztálini terror áldozatainak emléket állító emlékpark, melyet 1994 novemberében avattak fel.

(PROHÁSZKA a 33. oldalról >>) *erejüket és munkájukat diadalra juttatni, sarcot fizetnek, kegyetlen sarcot, többet, mint valamikor Magyarország a töröknek (…) Hogyan fizetnek a modern népek? Valamint régente vaskéz tartotta a lenyűgözött népeket, s nem engedte, hogy felálljanak és kiegyenesítsék magukat a szabadság vágyában és erejében, úgy tartja a modern küzdelemben szintén vashatalom vaskézzel a gazdaságilag alantasabb népeket (…) Ugye le akarjuk rázni ez igát? Nem akarunk fizetni sarcot, nem akarjuk, hogy milliószámra lelket, vért veszítsünk? Nos, akkor teremtsünk a magyar munkának teret, emeljük fel a magyar ipart és pártoljuk az utolsó krajcárig! Ne bizakodjunk semmiben, ne támaszkodjunk semmire, hogy rónáink vannak, melyeken kalász ring. Volt Szicíliának is rónája, és most egy borzalmas, szegény, kizsákmányolt világ! Ne bizakodjunk erdős hegyeinkben. Voltak hegyei Graeciának, Krétának és a Karsztnak, és most egy sziklás, vigasztalan világ! Ne bizakodjunk s ne támaszkodjunk idegenek kegyelmére. Aki erre támaszkodik, az ott áll, ahol a part szakad, előbb-utóbb borzasztó tapasztalatra ébred, saját szegénységének tapasztalatára. Egy, csak egy segíthet: Segíts magadon, az Isten is megsegít. Dolgozzál, állj saját lábadra, s bizonyára kivívod szabadságodat! Mi tehát a nagy nemzeti feladat? A nagy nemzeti feladat a magyar munkának, a magyar polgári társadalomnak megteremtése."*

A kiváló püspök szerint szükség van az állam segítségére, de csak a segítségére. Kell az idegen tőke is, de csak a maga helyén. Mindenek előtt azonban szükség van a szakértelemre, a házi- és kézműipar, a kisipar fejlődésére, szükség van az iparosság és a helyes szellemű kereskedelem megbecsülésére, amelyek Európát annak idején felvirágoztatták. És ami a legfontosabb, szükség van a nemzeti érzelmű vásárlókra:

„Mit használ nekünk a honi perkál, ha az ember Kosmanosba megy divatkelméért? Mit a rózsahegyi és késmárki vászongyár, ha Rumburg felé kacsintgatunk? Mit a nagykőrösi uborka, ha Znaimból hozatunk, mit az andrási vaj, ha tescheni vajat kívánunk? Füstölnek sonkát Kassán és Nagyszombatban is, és télen minden istenáldotta nap 500 prágai sódar fogy el Budapesten! Mi marad akkor a magyar iparnak, a magyar munkásnak? Marad a szegedi kulacs, marad a kalotai varrottas, a debreceni bicska, a gyetvai vadkörte, marad a lehotai ostornyél, de ezekkel magyar munkát és magyar ipart felvirágoztatni nem lehet."

Prohászka pontosan látja, hogy a magyar nép túléléséhez új kultúrfokra, vagyis a nemzeti munkának a megbecsülésére kell emelkednie. A nemzetek igazi szabadságát az erkölcsből fakadó gazdagság teremti meg. Erre a nemzeti feladatra jelöli a tulipán jelképű mozgalmat. S hogy Prohászka milyen érzékeny pontra tapintott rá, jelzi, hogy Ferenc József a főpapot ezután gunyorosan tulipánpüspökként emlegette. Sajnos, a nemzetközi tőke hatására – mint történelmünk során oly sokszor – ez a nemzeti kezdeményezés is elhalt.

A magyarság, a keresztény erkölcs felemelkedéséért folytatott harca ellenére a kiváló püspök megítélése nem mindenki szerint egyértelmű. A Holokauszt Emlékközpontban van kifüggesztve Prohászka arcképe az alábbi felirattal: *„A konzervatív antiszemita ideológia egyik vezéralakja"*. Antiszemita volt-e a püspök? A kommunizmust máig hirdetők és kozmopolita liberális társaik szerint igen, minden, későbbiekben a zsidóságot ért atrocitás szellemi felelősének tartják. Pedig Prohászka antiszemitának nevezett politikai nézete korának abból az uralkodó feltevéséből eredt, mely szerint a modernitás, a kapitalizmus és zsidóság összefüggő fogalmak. *„Mi az antiszemitizmust nem faji, vallási, hanem szociális, üzleti reakciónak fogjuk fel"* – írta 1893-ban. A numerus clausus tárgyalása során ezt meg is erősítette: *„A numerus clausust a közvélemény általában antiszemitizmusnak ítéli, azt mondhatnám, bélyegzi sok tekintetben. Azt gondolják egyáltalán, hogy mi a numerus clausussal a zsidóságot el akarjuk nyomni, és a keresztény nemzeti társadalmat kiváltságban akarjuk részesíteni az ő kulturális jogaik leszorításával. A mi egész problémánk ebben áll; úgyhogy nem antiszemitizmusról van itt szó egyáltalában – ezt nagyon szeretném belekiáltani a magyar világba – hanem ez faji önvédelem."*. Ezt – elsőként – hungarizmusnak is nevezte, ami azonban nem volt azonos a későbbi hasonnevű mozgalmakkal, nem is lehetett, hiszen Prohászka már 1927-ben meghalt.

Az utókor feladata megítélni Prohászka életművét; támadható politikai véleményét objektíven vizsgálva megállapítható, hogy az hite és nemzete jövőjének féltéséből fakadt. Főpapi tanításai, cselekedetei, eredményei ugyanakkor a legnagyobb magyar keresztény személyiségek közé emelik. Gondolkodása, humanizmusa és hazafisága örökre példaértékű:

„Csak művelt népek lesznek nemzetekké. A műveltség tehát közcél, hogy közkincs legyen. Az a nép van emelkedőben, mely belátja, hogy a műveltség hatalom, s mely kér belőle. A harc a hatalomért tulajdonképp harc a műveltségért."

Gáll Sándor

(A cikk rövidített változata megjelent a Kárpátia havilapban)

Mindig imádkozzál

Ha nem is süt a nap mindig hét ágra,
Nem baj, csak szíved legyen fényre kitárva.
Fény a szívből jövő örök szeretet,
S napfény nélkül is szép lesz az életed.

Ha ma még szenvedés emészti szívedet,
Nézz fel az égre, és onnan vigaszt lelhetsz.
Az eső után feltűnik a szivárvány,
S a te lelked békéje is helyreáll.

A szív sebe is gyógyul, lassan beheged,
Bár szerettedet soha el nem feleded.
Az élet viszont megy tovább, ahogy mondják,
Dolgozzál, alkossál, s mindig imádkozzál!

Gömöriné Fajta Anna verse

NYÁRI HÁRMAS

Gyermek a padlón

A szertartás a szokásos mederben folyt. Az oldalhajóban kisgyermekes családok telepedtek le. A pap türelmesen magyarázott, láthatóan tudatos nyugalommal ívelve át a halk nyüzsgést. – No, ez a nyugalom nem talált teljes viszonzásra! Ki tudja, talán a meleg, talán a tömeg…de az apróság elég türelmetlenül várta a beszéd végét. Halkan vagy félhangosan faggatták szüleiket, mozgolódtak, estek-keltek a hideg kőpadlón. És ő…tényleg megpróbált nagyon figyelni – és bizony nem foghatta az általános zsongásra, hogy nem sikerült. A bűnről volt szó és a bűnbocsánatról, meg hogy újjá kell születni – az ő fejében azonban egészen más gondolatok forogtak. Hogy ma délután még mit kell csinálnia, hogy mikor pihenheti ki magát végre, hogy holnap mit mond a főnöke…

Az egyik csöppség épp a lábánál tottyant le a kőre. Automatikus mozdulattal hajolt le és nyúlt utána, de a kicsi már talpra is ugrott és szembenézett vele. Nyugodt-kék szemek, rezzenéstelenül tiszta tekintet. A férfi hirtelen úgy érezte, hogy valaki, aki már régóta ismeri, figyeli most őt. Valaki, akinek az érdeklődésében nyoma sincs a rosszindulatnak, sőt, még csak nem is igazán kíváncsi, hiszen pontosan tudja mindazt, ami őbenne most lejátszódik. Talán máskor zavarba is jött volna – de itt, ebben a felé áradó bizalomban és jóindulatban, biztonságban érezte magát. Aztán hirtelen belévillant, hogy kettejük közül mégsem a másiknak van segítségre szükségre.

Csak egy pillanat volt. Agyában egyetlen tudatos gondolat dobolt: „Ennyi minden nem lakhat egy gyermekben!” – De az érzései egyszerűen lehurrogták és érvénytelenítették ezt a kijelentést. Aztán egy másik, régi félmondat, amit eddig sosem értett: *„…és leborulva hódoltak neki.”*

– Könyörülj – suttogta. Aztán zavartan elhúzta a száját és gyorsan elfordult, nehogy a felesége vagy a többiek észrevegyenek valamit.

Vihar

A felhők szinte észrevétlenül borították be az eget. A háta mögül közeledtek – a lány elgondolkodva haladt az úton. Csak arra kapta fel a fejét, hogy milyen hirtelen sötét lett! A nap, ez az áldott melegítő aranykorong, egyszerre eltűnt, az elszürkülő ég aljából pedig egyre erősödő morajlás hallatszott, mintha egy feldühített vadállat készülne ugrásra.

Az eső is hirtelen zúdult a nyakába: először alig csöpögött, majd néhány másodperc múlva már ömlött. Körülnézett: az utcán, a kertekben senki, legfeljebb néha húzott el egy-egy autó sietve a hömpölygő áradatban. Menedéket keresett. Hirtelen eszébe jutott, hogy hiszen itt a közelben a régi iskolája: annak általában nyitva az udvara, benn meg csak talál valakit… A kapu valóban tárva-nyitva állt, be is menekült rajta – ám a fedett terasznál tovább nem jutott, az épület zárva volt. Csapdában érezte magát: az udvaron már bokáig ért a víz, nemkülönben az utcán, a szél dühös lendülettel cibálta a fák lombjait, a villámok pedig egyre közelebb csapkodtak. Tudta, hogy egyelőre se té, se tova – a sírás határán érezte magát. A falhoz lapulva várta a zivatar végét. A dühöngő idő azonban nem akart csillapulni és ő nagyon kicsinek kezdte magát érezni. Nem, nem úgy, mint egy porszem – az élettelen. Inkább, mint valamiféle apró, épp hogy megszületett lény, akinek fogalma sincs róla, hogy mit kezdjen ebben a körülötte tomboló förgedelemben. Milyen fura is megtapasztalni az esetlegességet – gondolta –, azt, hogy *nem magunktól vagyunk,* hogy mennyire függünk, és hogy milyen kevésen függ az életünk. Kedvenc költője jutott eszébe, akiről azt mondták, hogy miután megjárta a koncentrációs tábort, *elvesztette az egzisztenciális biztonságát.* Mert alapjában véve ő is természetesnek vette, hogy *van*, és nem érhet véget az élete akármikor. Nem egyszerű szembesülni ennek az ellenkezőjével… Egyszerre eszébe villant, hogy sosem adott hálát az életéért. Mintha az járt volna neki. Most meg…ezért a néhány négyzetméteres fedélért is milyen hálás tudott lenni! Meg a villámokért, amik arrébb csaptak le…

A dörgés végre távolodott, az égi vetítővászon lassan kivilágosodott. A keleti fele ugyan még sötétszürke volt, de a kibukkanó napsugarak egy jól ismert ívet kezdtek rajta kirajzolni – először bátortalanul, aztán egyre határozottabban.

A lány bólintott. Megrázta a haját, lesimította ruhájáról a vizet, és hazaindult. Már tudta, merre kell mennie.

Az öreg hárs

Virágzik az öreg hárs!

Évek óta egyre gyengébbnek tűnt…virág is csak kevés termett rajta, az is hamar leszáradt. Amikor azt terveztük, hogy leszedjük teának, rálegyintettünk: úgyis csak a tetején nyílik néhány! Azt meghagyjuk a méheknek. – Most meg…talán a furcsa, igen csapadékos és meleg idő teszi, de az öreg fa ágai szinte roskadoznak a virágoktól!

Pedig sok mindent megért ő már. Átélt vagy egy évszázadot, még keletről hozatta csemetéjét egy diplomata a családjának. Akkoriban még a szomszéd hárssal együtt egy udvaron álltak: kicsit nagyobbak voltak a kertek. Kicsit távolabb álltak egymástól a házak, és kicsit nyugodtabbak voltak az emberek. Okuk és indokuk ugyan nekik is volt aggodalmaskodásra: elszántott két nagy háború is ezen a földön. A másodikat a hárs már mint ifjú fa nézte végig. És hogy hogyan maradt meg? – A németek fél éjjel repeszbombáztak, de a sarokra érve elfogyott a muníció. A kert onnan a második… A ház lakói hasalva vészelték át azt az éjjelt, aztán reggel felkeltek, leporolták magukat és ki-ki ment a dolgára.

De végignézhette azt is az öreg fa, amint odabenn a szobákban a holt-fa bútor-kollégáit összeaprítják a megérkező oroszok, hogy legyen tüzelő. Az egyetlen, ami megmenekült, egy régi mozi-zongora volt – az egyik katona ugyanis civilben trombitált és tudta, hogy *ez a fa nem arra való*…

Milyen jó is volt aztán, amikor gyerekek rohangáltak alatta, másztak fel rá s cibálták lehajló ágait! És jól emlékszik arra a fiatalemberre is, aki misszionáriusok gyermeke volt: eredetileg cigarettázni jött ki a kertbe, de aztán megállt a lombsátor alatt és álmélkodó szemekkel csak azt hajtogatta: „– Ez csodálatos!”

Lassan már öregszik – de nem is ez bántja. Körülötte egyre kevesebb a hozzá hasonló régi, nagy lombkoronájú fa. „Nem praktikus” – mondják az emberek, és kicsi, könnyen nevelhető és könnyen kivágható fajokat nevelnek. Az ő koronája meg útban van az elektromos vezetéknek, a telefonkábelnek, a parabolaantennáknak… De azért körülötte még mindig egészen friss, tiszta és illatos a levegő, és a madarak is hűségesen visszajárnak hozzá.

Virágzik az öreg hárs! Száz év viszontagságai után – Isten tudja, honnan – új erőre kapott. Mit is mondhatnék? Talán azt a régi jelmondatot idézném, ami sokak számára már elvesztette az értékét – de én teljes szívemből kívánom neki: *„Éljen és virágozzék!”*

Bánfalvi Bella

* * * * *

Mets György: Szentlélek vezérelt

Füzetet lapozom éjjel
nem a paplant rólad
szeresselek
verset írnom
jött hozzám az ihlet
régen nem látogat
szerelem
most jönnek az álmatlan éjek
a tücskök cirip-zenélnek
kontra
míg én verselek szólóra
a nóta, a nóta
évezredek óta
forog a Föld a Nap körül
valamikor a Nap a Föld körül
gloria mundi transit
minden változik
csak a nóta, a nóta
évezredek óta nem
s a fohász sem
egy az örök Isten
a füzetet lapozom éjjel
fohászom, ihlet
s Szentlélek vezérelt téged.

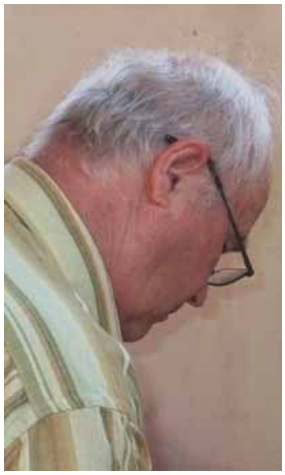

2010. augusztus 2.

Könyvajánló

Fekete István: Csend

Nyáron a legkedvesebb kikapcsolódásaim közé tartozik, amikor a kertben – egy jó könyvbe belefeledkezve – tölthetem a szabadidőt. Ilyen alkalomhoz keresgéltem a könyvespolcon, amikor a kezembe került Fekete István Csend című regénye, amelyet a Szent Gellért Kiadó és Nyomda jelentetett meg.

Talán első hallásra unalmasnak gondolnánk a cím alapján, de Fekete István könyvében a csendben tárgyak elevenednek meg, s a tárgyakon keresztül hajdan élt tulajdonosaik kelnek újra életre. Felnőttek titkait fedezi fel a vakációban a padláson kíváncsiskodó gyermek. A padlás régi használati tárgyai mesélnek emberekről; örömökről, bánatokról, hibákról, erényekről egyaránt.

Az író gyermekkorának felidézésével elénk tár mély emberi kapcsolatokat. Megláthatjuk a természet csodáira nyitott gyermeklelket, a vakációzó fiú boldogságát, gondtalanságát, szabadságát és korlátlan gyermeki fantáziáját. S mindez párosul a gyermeki engedelmességgel, emberek iránti tisztelettel, szeretettel.

Szeretem az író tiszta, őszinte gondolatait, emberségét, s nem utolsó sorban műveinek gyönyörű nyelvezetét.

Tavaly ősszel az író egy másik regénye, A koppányi aga testamentuma kapcsán, diákjaimmal bebarangoltam egy részét annak a tájnak, ahol az író született (Gölle), élt, és amelyet oly szeretettel mutat be az olvasónak. A könyvvel együtt ajánlom ezt a tájat is figyelmükbe –„Somogyországot”.

Czifra Lászlóné

FEKETE ISTVÁN: CSEND *(részlet a regényből)*

Az udvar ragyogott és néptelen volt, a barack pedig éretlen. Ezek után mérsékelten megcsavartam Bodri kutyánk fülét, aki tessék-lássék jajgatott, mert ez hozzátartozott a játékainkhoz, majd kezem a szájába vette, és morogva harapdálta, ami viszonzásnak számított, de azért határozottan unatkoztam, mert a vakáció végtelenségében ugyan benne van minden lehetőség, de időben és térben széthányva. Mehetnék a Kács alá, a Cöndébe, az istállóba, a kertbe, a polyvásgunyhóba … s kicsit ténferegve még – felmentem a padlásra.

Ez volt a legközelebb, s a bizonyítványkiosztás tömeges mozgalmassága után ide vágytam a legjobban. Ilyenkor ugyan már olyan meleg volt az öreg zsindelyek alatt, mintha a padlás nem az éghez, hanem a pokolhoz lett volna közelebb – amit a pince hűvössége is bizonyítani látszott –, de engem semmiféle meleg nem bántott. Órákig elüldögéltem a legélesebb napsütésben, mintha egész testem kívánta volna a sugárzó hőséget, fél napokon át hevertünk a Kács kiöntésének arasznyi, iszapos, langyos vizében, és csak később – sokkal később – gondoltam rá, hogy talán a nap és a fekete iszap elraktározott radioaktív ereje őrzött meg később mindenféle ragályos betegségtől, egyetlen kivételtől eltekintve. De még a spanyolt is lábon viseltem, amikor körülöttem hullottak a bajtársak, mint ősszel a légy.

Szóval: felballagtam a padlásra, aminek különös és ódon illatát világosan éreztem, szerettem és kívántam. Ez a padlás az én érzéseimben és gondolataimban maga volt az élő idő, a mese, a titokzatosság, végeredményben a ködös valóság, amelyben a jelent csak a tavalyi gabonakupacok kenyérszagú, langyos illata képviselte.

Sokszor és tisztán éreztem, hogy a földszinti élet itt rejtélyesen, suttogva folytatódik, és az átmenetet a kémények, baglyok és denevérek képviselik. A kémények felhozzák az élők hangját, a kályhák zümmögését, az öröm vagy bánat egy-egy kiáltását, az alkonyattal kószáló baglyok és bőregerek pedig összekötik a nappalokat az éjszakákkal.

Időszaga volt ennek a padlásnak, meseszaga, mégis álmos valóságszaga, mint az öreg bornak, amely híven megőrzi a föld, a tőke, a venyigék, a nyár, az ősz, a táj és a szüretelők messze szálló dalának minden édes és szomorú emlékét.

Ennek a padlásnak aztán voltak emlékei!

A házat valamikor régen barátok építették, akik a mulandóságban éltek ugyan, mégis maradandót akartak a talpuk alá és a fejük fölé. Kő és tégla volt ez a ház, amelynek habarcsában még füstölgött az oltódó mész, amikor a falat rakták, és gerendái a vas szilárdságával tartották a nehéz tetőt, amely alatt nyugodtan megvénülhetett akárki és akármi.

A padlás végül le is volt padlózva, nem úgy, mint későbbi modern házunk, amelynek padlásán bokáig ért a por, és ha ugrott egyet az ember – azaz gyerek –, hát megrendült az egész ház, és potyogott a vakolat.

Természetesen téglával volt lepadlózva, külön erre a célra vetett lapos, négyzet alakú, nagy téglával, amit ha lesöpörtek és felöntöztek – új gabona előtt mindig volt ilyen nagytakarítás –, templompadlónak is megtette volna.

Azóta se találkoztam ilyen téglával, csak egyszer, Mátyás király visegrádi palotájának kövei között, ahol valószínűleg szintén a padlást padlózták vele, hiszen abban az időben sok értékes holmit tartottak a padláson, és jobban a ház életéhez tartozott, mint később, amíg végül teljesen elnyelte az áldott szörnyűség: az idő.

Bodri el is kísért a feljáratig – odáig végtelenül finoman fogta a kezemet –, aztán meggondolt farkcsóválással oda döntött, hogy nem jön fel velem. Bodri ugyanis – őseire való tekintettel, akik egyrészt bernáthegyiek, másrészt komondorok voltak – hatalmas bundát viselt, és nem szeretette a padlás trópusi hőmérsékletét.

Végignézte kínlódásom a hatalmas kulccsal, aztán visszaballagott a barackfa alá, ahonnét végiglátta az egész udvart, és szemmel tarthatta az utcán jövő-menő szekereket.

Én pedig elindultam lassan felfelé a lépcsőkön, amelyek tölgygerendák voltak, melegek és megmozdíthatatlanok. Szerettem meztelen talpam alatt ezt a simuló erőt, ami az egész házat elbírta volna, s a csendet, amiben ezeken a lépcsőkön akár ugrálni lehetett. Mert a csend már itt kezdődött, bár ezt megzavarta a kissé jobbról a tűzfalba vágott ablak világossága. Ez a világosság a zajos, nyári külső világhoz tartozott, amit azonban kellemesen enyhített a keretes drótháló, ami a verebeket tartotta távol a gabonától.

Felérkezve megálltam, hiszen idegen világba érkeztem, amelynek úgyszólván semmi köze nem volt a földszint dolgaihoz. A gabonát persze elhordták – ilyenkor már alig volt belőle valami –, és néha elővettek innét valami régi eszközt, ami még mindig tartósabb volt, mint az új, de általában senki nem bolygatta ennek a kicsi múzeumízű gyülekezetnek néma nyugalmát.

* * * * *

FEKETE ISTVÁN: SZEPTEMBER

Még zöldek a fák és a patakok, még nyári suhogással ringatja magát az erdő, ha megzendül a szél, de az éjszakák elnémultak és egymásra rakják a titokban lehullt sárga leveleket.

Virág is nyílik még az utak mentén a régi kőkeresztek tövében és gerle is búg, ha hajnalban szépen felsüt a nap, de az eke már temeti a nyarat, a napraforgó a földet nézi, és őszi pókhálót lenget a szél a kukorica susogó levelén.

Dúsak és teltek még a tőkék a nevető domboldalakon, szüretre kongnak mámort érlelő vidám hordók, de az estékben már az őszi kopár pír, s a vén diófák árnyéka magasabb, mint amilyen messze ér.

És hogy süt a nap! Hogy porzanak a nyárból élő vásáros országutak; hogy csillog a tavak vize, ringatva a holdat és minden csillagokat, de a tejút selyme kifehéredett már, az éjszakák hűvösek, és a virradat hideg harmatot csókol a néma mezőkre.

Nevetnek még a kertek is. A fákon hetyke cinkék csevegnek valamit az almáknak és szilváknak, de eljön az est és a sötétségben egyszerre titokzatos néma lesz a világ, csak a bagoly imbolyog a csend hátán, és csak a méhek zúgnak a kasban, hol a nyár édességét és virágok illatát őrzi az aranyló méz.

A nádasok felett seregélyek sudaraznak, mert telelopták magukat szőlővel, a levegőben csókák rikkantanak, mert csupa élet az egész világ, a nyárfásokban lustán henyél a nyúl, mintha róka nem is lenne a világon, de ha az alkony végigszáll a tájon, a nádbugák tűnődve nézik a sötét vizet, és a késői szekerek úgy dübörögnek át a hidakon, mintha lágy göröngyök hullanának a nyár koporsójára.

És milyen nevetők a fehér faluk, ha a déli harangszó megáldja a Kenyeret, milyen bátran nyílik a kapu, hogyan csattanik a kiáltás, de aztán elmúlik a nap, szürke fáradtsággal rogy le az alkony, és ha ellobbannak a vidám ablakszemek, egyszerre sóhajtani kezd a gond, sírni kezd valami régi sírás, fájni valami régi bánat.

A tűnődő est néma borulásában megsimogatja a falut s az álmokat, az erdőket és mezőket, az élőket s a temetőket a virágos kalapú, melegkezű, bús magyar ősz. (1948)

(Az író Örökség címen kiadott kötetéből)

Rejtvény

Szent Imre a csiksomlyói szárnyoltár külső oldalán

A két kép közül az első az eredeti változat, a második egy nyomdai sokszorosítás eredménye. Ám, valami meghibásodás következtében nem sikerült teljesen lemásolni az első képet. A két rajz ugyan majdnem teljesen egyforma, mégis ha jobban megnézed, hat eltérést találhatsz a másodikon. *Vajon melyek azok?*

„Ha a királyi koronát meg akarod becsülni, legelőször azt hagyom meg, tanácsolom, illetve javaslom és sugallom, kedves fiam, hogy a katolikus és apostoli hitet akkora buzgalommal és éberséggel őrizd, hogy minden Istentől rendelt alattvalódnak példát mutass, s valamennyi egyházi személy méltán nevezzen igaz keresztény hitvallású férfinak; enélkül bizony, tudd meg, sem keresztségnek, sem az egyház fiának nem mondanak."

(Szent István király intelmei Imre herceghez: I. A katolikus hit megőrzéséről)

SZENT PÉTER A SZÜRETEN

Hűségesen őrizte Szent Péter a mennyország kulcsát, mikor egyszerre csak nagy lövöldözés, rikkongatás hallatszott a földről. Kinyitotta a kaput, aztán lekukucskált, mert a nagy kíváncsiság majd hogy ki nem bökte az oldalát. A neszre kijött Krisztus urunk is, és mikor meglátta Pétert, adott neki háromnapi szabadságot, hogy végire járhasson a nagy zenebonának.

Jött Szent Péter, azt hitte, valami különöset lát. Pedig dehogy! Csak a szüret járta: kurjongattak, lődöztek, muzsikáltak, mint közönségesen.

Már az első pincénél nyakon csípték őkegyelmét s itatták vele a murcit, ha kellett, ha nem. Majd egy öreg puttonyt nyomtak a nyakába, hogy legalább azt szolgálja meg, amit megivott.

Más pincénél a friss pörköltet diktálták bele, amire aztán ivott a maga fejétől, ha kínálták, ha nem. Táncban is lett része, meg a nótázásban sem maradt utolsó. Így történt aztán, hogy mire magát észrevette, a szabadság réges-régen lejárt.

Szent Péter nagy szégyenszemmel tért vissza az égiekhez. Nagyokat ásított, hosszúkat pislantott Krisztus urunk előtt, s várta türelmesen a dorgálást. A Mester tudott mindent, de most az egyszer nem büntette meg, csak annyit kérdezett szelíden:

– Rólam megemlékeztek-e a szüretelők?

– Egy huncut fia sem, Uram, Teremtőm, hacsak valamelyik nem káromkodott.

Krisztus urunk nagyon, de nagyon elszomorodott, hanem azért nem szólt egy árva szót sem.

Szent Péter hűségesen őrizte tovább a kaput. Míg telt az esztendő, sok lelket beeresztett, még többet visszaküldött.

Mikor a szüret ismét közelgett, minden jótét lélektől megkérdezte a szőlők állapotát. Ha megtudta aztán, hogy van áldás bőven, Krisztus urunk előtt is egyre sűrűbben emlegette a szüret nevét.

– Jól van, édes szolgám - szólalt meg Jézus, - látom, megint lekívánkozol. Ne félj, eleresztelek, sőt három nap helyett fél esztendő szabadságot adok, de most elvárom ám, hogy idejében visszatérj.

Égre-földre esküdözött Péter, hogy megbecsüli magát, aztán jött szélsebesen a földre.

Korán érkezett, mert még csak arattak, olyankor pedig nyulat lehetne lőni a szőlőszemekkel. Alig, hogy a mezőre ért, nagy fekete felhő kerekedett. A faluban mindjárt veszedelem elé harangoztak. A vihar szele fölforgatott minden kepét, a kévéket kibontogatta, a markot mind szanaszét seperte. De az ítélet csak ezután következett: villámlott, dörgött, s lett sírás-rívás, mert csak úgy dűlt a jég. Nem volt már a szőlőnek egyetlen ép szeme sem, mire Péter rémültében a mennyország ajtajához ért.

– No, mi baj Péter? – kérdezte az Úr.

– Segíts, Uram, ha Isten fia vagy! Földönfutóvá lesznek az emberek, mert minden áldást elver a jég!

– Hát rólam megemlékeztek-e? – kérdezte jézus.

– Oh, Uram, öregje-apraja egytől-egyig azt kiáltja: „Uram Jézus, ne hagyj el! Uram Jézus, segíts meg!”

– Látod, látod, Péter, mikor az ember áldásban úszik, legelsőnek azt felejti el, aki adta. Csak a végső veszedelemben emlékezik meg arról, akit elfelejtett. Máskor fiam, Péter, ha ott jársz, a víg nóta mellett el ne feledd, hogy imádkozni is megtanítsd őket!

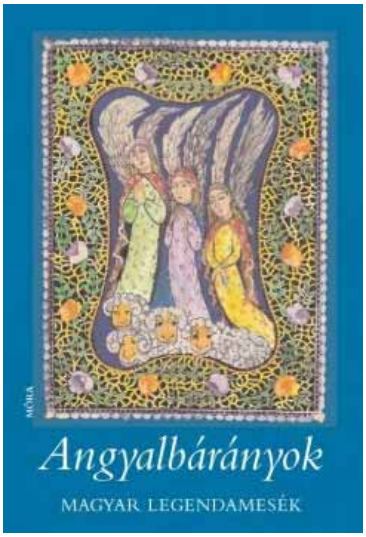

(A történet az Angyalbárányok – Magyar legendamesék című kötetből származik, amelyet Nagy Zoltán költő saját gyűjtéséből állított össze. A nemcsak gyermekeknek szóló tanulságos, néhol vidám, anekdotázó, néhol népmesei stílusú történetek hőse legtöbbször Jézus Krisztus és Szent Péter, illetve a teremtésmondákban Isten és a nagyhatalmú, de ostoba és könnyen lóvá tehető ördög. A kötet a Móra könyvkiadónál jelent meg 2010-ben, 2. kiadásban. Szívesen ajánlom olvasásra. – N.A.)

Kerékpártúra a Szentjánosbogarakkal

Idén 5. alkalommal szerveztük meg hagyományosnak mondható bringatúránkat a festőien szép Bakonyba.
Kora tavasszal leültem a térképek, kerékpáros útleírások és az internet elé, hogy megtervezzem azt a tíz napot, melyet évről évre mindannyian nagyon várunk. Csak úgy forrtak a telefonvonalak a különböző plébániákkal vagy kulcsos házakkal való egyeztetés soránm és így szép lassan összeállt a terv.
De kik is a résztvevők? A Szentjánosbogár közösség derék ifjoncai, 18-23 évesek, akik minden alkalommal tanúságot tesznek arról, hogy a mai keresztény fiatalok jóravaló, közösségépítő szeretetükkel méltó tagjai társadalmunknak, valamint felnőtt barátaim, akik élettapasztalatukkal, önfeláldozó szolgálatukkal és nem utolsó sorban ízletes étkekkel emelték fényét a túrának. A napi etap átlagosan 54 km volt országúton, erdei ösvényeken (csalános) és hegyi erdőgazdasági aszfalton egyaránt.
Döbbenetes volt megtapasztalni, hogy a tíz nap alatt mennyi segítséget kaptunk az Úrtól.
Ha eltévedtünk, mert a jó térképek ellenére ilyen is előfordul, akkor mindig „véletlenül" megjelent valaki, akár a legkietlenebb erdőben is, és útbaigazított, merre is haladjunk tovább.
Minden reggel imával indultunk el, és minden este imával zártuk a napot.
A legemlékezetesebb esténk a káli medencében egy Dobogó nevű hegyhez kötődik, ahol a gyönyörű csillagos ég alatt adtunk hálát Istennek teremtő szeretetéért, jóságáért és a természet szépségeiért, miközben fantasztikus hullócsillagokat láthattunk.
Csodálatos élményekkel gazdagodtunk, köszönjük Mennyei Atyánk.

Pákozdy Richárd

A reggeli indulási imádságunkat egy Szentjánosbogaras testvérünktől kaptuk. (Köszönet érte.)

Istenem, a Te kezedben nyugszik minden ember sorsa.
Add, hogy figyelmesen tekerjek;
védd meg társaim, akik velem jönnek;
baj, kín ne érje őket, Istenem!

Add, hogy a természetben fel tudjuk fedezni teremtő jóságodat.
Add, hogy a másikban észre tudjunk venni Téged.
Add, hogy együttlétünk közösségünk épülését szolgálja.
Add, Urunk: a világ szépségét járja meg gondtalan utunk!

Mindenható örök Isten,
aki mindent dicsőségedre
és az emberek használatára rendeltél,
kérünk, hogy ezeket a kerékpárokat
mindig áldásod kísérje, oltalmad védje.

Engedd, hogy akik a Boldogságos Szűz
oltalmában útra kelünk,
minden kárt és veszedelmet elkerülvén,
elérjük célunkat;
s majd örömteli lélekkel,
élményekben gazdagon térhessünk vissza otthonunkba.
Krisztus, a mi Urunk által.
Amen

Hangterápia 2

Szeretettel köszöntök mindenkit első királyunk, Szent István ünnepén.

Az előző cikkben arról írtam a kedves Olvasóknak, hogy milyen hangadási problémával küzdenek az emberek az életben. Megkülönböztettünk kétféle hangadási problémát, mely a beszéd és az ének esetleges funkcionális zavarait mutatja be.

Azonban most tovább szeretnék lépni a …

Mutációs problémára. Gyerekek tömegei esnek ennek áldozatul, mivel a hangjuk változáson megy keresztül, ilyenkor nagyon kell vigyázni, mit énekel a gyerek, esetleg gyermekkórusban milyen szólamban énekel. Ilyen esetben a kórusvezetőnek célszerű időközönként személyes próbát tenni, kontrolálni, vajon alkalmas-e még a hangja a feladatra vagy sem.

Nemcsak éneklésnél állnak fent a problémák, hanem akkor is, ha a gyerek nem akar felnőni; gyerek hangon akar tovább beszélni. Van ilyen probléma is. Vagy van olyan eset, amikor már a mutációt megelőzően vonzódik a mély hangokhoz, és azokat utánozza. Ez is egy erőltetett menet, persze meglesz ennek is a hátránya, rekedt, erőtlen hangú ember válik belőle.

Szülőknek, tanároknak és azoknak, akik a gyermek közvetlen közelében vannak, erre figyelniük kell!

Pszichogén eredetű jelenségek. Ezek okai igen összetettek. Általában ilyenkor kétszer is meggondolják, hogy logopédiai körbe tartozik az egyén vagy sem. Több kutató szerint már egyre jobban körvonalazódik az a tény és tapasztalat, miszerint a funkcionális hangkezelés igenis segít! Ahogy írtam, az ének vagy a beszéd személyiséget is formál. Érzelmi, értelmi és testi vonatkozásban is mindenféleképp segít. A pszichogén hangadási probléma kiváltó oka a depresszió. Újabb kimutatások szerint az európai lakosság mintegy 17%-a szenved olyan depresszióban, amely a hangját érinti.

Organikus zavarok. A hangot adó szerv problémái. Komolyabb elváltozások sorolhatók ebbe a körbe. Hangszálcsomó, ödémák, polipok, ciszták, karcinóma veszély, melynek kialakulása esetleg a gége egy részének az eltávolítását is felvetheti. A recurrens-ideg sérülésének következménye az esetleges hangszalagbénulás, mely a pajzsmirigy-operációt követően léphet fel. Közismertebb eset, ha valaki agyi infarktust kap, ilyenkor nagy a veszélye a hangot adó szerv lebénulásának.

Lehetnek ennek hormonális okai. Ez a probléma is logopédiai kezelést igényel, mely a dinamikát, tehát a gyenge és erős megszólalásokat javítja, és ez mellett elősegíti a prozódiai flexibilitását.

Még ide sorolható a *fonaszténia*, ami veleszületett hangszálgyengeséget jelent. Szintén logopédiai kezelésre szorul.

Milyen tünetei vannak a felsorolt betegségeknek!? Gyakran rekedtes, durva csengésű hang, esetleg nehezített megszólalás, extrém magas vagy mély hang. A szenvedő alany néha elnémul, vagy teljesen afóniás {néma} lesz.

Neurogén zavarok. Gyakori a gyenge, remegő hang, légzési és nyelési nehézségekkel kapcsolódva. Általában arcidegbénulás gyakori kísérője. Itt a logopédiai kezelés csupán a tünetek enyhítésén tud dolgozni, a légzés- és beszédfunkciók erősítése a cél.

Gyermekkori {juvenilis} hangzavarok. A hang túlterhelése, kiabálás, túl hangos beszéd.

Egyértelmű, mikor következik be. Testvéri probléma, sportolási probléma, túlfűtöttség, de azt hiszem, ismerünk mi is jó néhány olyan példát, ahol ezek fellelhetőek.

Érdekesség, hogy az orvosi szakirodalomban képviselt egyik irányzat egészen a pubertáskorig nem kíván beavatkozni annak reményében, hogy az ilyen esetekben fellépő zavarok, pl. csomók, maguktól eltűnnek. Leghatásosabb, ha ráparancsolunk a gyerekre még időben, hogy halkan beszélj.

Köszönöm, hogy cikkemet elolvasták, bízom sokak okulására szolgának a sorok. Ha hallunk olyan embereket, akik ezekkel a problémákkal küzdenek, ne nevessük ki őket! Inkább segítsünk nekik, ahogy a jó keresztény embertől ez elvárható: mindig és mindenben segít, mint az irgalmas szamaritánus.

Tamás

Édesapámnak, Tóth Sándornak ajánlom

A Nepomuki Szent János-kultusz korai emlékei Dunaharasztin

„Dicsérjétek, tiszteljétek ti keresztények
Nepomucénus Szent Jánost igaz jó hívek.
Istennek hű szolgáját.
Krisztus kedves mártírját,
ki érette megvetette a szörnyű halált."

Így énekelt fejből, tiszta szívvel zarándokútján Kocsis Efrém szegedi ferences testvér zarándoktársával, amikor 1868-ban végre megérkezett Nepomuki Szent János prágai sírjához a Szent Vitus dómba. Útinaplójában leírta, hogy „Mialatt a mi magyar énekünk zengése keresztüljárta a szép nagy templom kebelét, úgy vettük észre, hogy a már hazafelé tóduló nép fordult vissza, és ájtatosan bámulva, végighallgatott. Hiszen a jámborság nyelvét minden szív megérti." (Bálint Sándor ünnepi kalendárium)

Nepomuki Szent János a 18. századi Európa, különösen Közép-Európa modern szentje volt, noha a középkorban, 1393-ban érte a mártírhalál. Tisztelete a 17. század utolsó negyedétől terjedt igazán a Habsburg birodalom népei közt. Nemcsak Csehország, Ausztria, Bajorország területén kedvelték, hanem Magyarországon is: Nyugat-Magyarországtól egészen a Bánátig, ahol a jezsuiták támogatásával ez utóbbi terület védőszentje lett 1724-ben. Nepomuki János Dél-Csehországban, Pomukban született 1345 körül. A legenda szerint gyermekkorában a megfeszített Krisztust felfestette a szülői ház falára, amelyet onnan többé elfedni nem lehetett. A történeti források először 1369-ben említették, amikor V. Orbán pápa bullája másolatát megerősítette mint: „Ioannes natus quondam Welflini de Pomuk, clericus Pragensis dioecesis, publicus auctoritate imperiali notarius", Welflin de Pomuk János nevű fia, a prágai egyházmegye klerikusa, császári felhatalmazással mint közjegyző. A prágai egyetemen egyházjogi tanulmányokat folytatott, és Padovában 1387-ben szerzett jogi doktorátust. Visszatért Prágába, ahol még itáliai tartózkodása idején kanonokká nevezték ki. Majd a prágai érsek Jentzen (Jenštejn) János – akinek iratai a 18. században döntőek voltak János szentté avatási eljárásánál –, „jobb keze", helynöke lett. 1392-1393-ban az érsek Nepomuki Jánossal együtt összeütközésbe került IV. Vencel királlyal. Vencel az érseki hatalmat azzal is gyengíteni akarta, hogy az új kladnói (Kladruby Dél-Csehországban) egyházmegye élére saját emberét kívánta helyezni. A megüresedett kladnói bencés apáti székbe a szerzetesek által megválasztott új apátot az érsek és helynöke, Nepomuki János is megerősítette. A feldühödött király Jánost és további egyházi személyeket elfogatta, Jánost láncra verette, megkínoztatta, és a már haldoklót a Károly-hídról a Moldva folyóba vetette, ahol végül megfulladt. A hagyomány szerint halálához még egy ok vezetett – és ez különösen közismert –, ugyanis Vencel király feleségének, Zsófiának volt gyóntatója. Erről elsőként egy 15. század közepén keletkezett kódexben olvashatunk: Eszerint azért ölték a Moldvába, mert a király parancsára sem árulta el, amit a királyné gyónt neki. Halála után a Moldva vizét elborították az égő gyertyácskák, a holttest körül pedig fáklyák világítottak: „clarescentibusque miraculis est ostensus", azaz fénylő csoda látszódott. (Ezek a Nepomuki-ábrázolásokon általában öt csillagos koszorúvá alakultak.) A holttestet a Szent Vitus dómban he-

1. kép

lyezték örök nyugalomra, ahol később több csoda kötődött sírjához. Jentzen érsek, aki 1393-ban elmenekült Rómába, így írt panaszos levelében a pápának: János „iam martyr sanctus", azaz már szent mártír. Magára a szentté avatásra azonban még több mint háromszáz évet kellett várni...

Dunaharasztin a megújult templomkert egyik legszebb emléke – íves hajlatú, tagozott párkánnyal záruló talapzatának vésett felirata szerint – „.S.IOANNI. NePOMVCENO" érett barokk stílusú szobra 1716-ból. Eddig is láthattuk a templomkertben szinte a bokrok közt megbúja, ám most lett igazán meghatározó téralkotó eleme a parknak. A szobor nemcsak a város, az egyházközség fontos történeti dokumentuma, hanem „Nepomucénos Szent János" magyarországi kultuszának is korai tanúja, ugyanis még a boldoggá és szentté avatás, 1721 és 1729 előtt állíttatta a település kegyura Laffert Ferdinánd Antal (1674-1737). Rómában, 1715-ben – szobrunk felállítása előtt tehát egy évvel – kezdődött a boldoggá avatási eljárás. A posztamens utolsó, hetedik sorának rövidítései közt Laffert Ferdinánd nevének és felesége nevének kezdőbetűi láthatóak: „...B: DS:L:F:A:M:B:B...", azaz ‚...báró Laffert Ferdinánd Antal úr, felesége Barbara bárónő...'. „Barbara Baronissa" 1762-ben hunyt el a mai templom oldalkápolnájában olvasható, másodlagosan befalazott emlékkő felirata szerint. A báró töredékes, ágaskodó oroszlános címere a talapzaton látható, amelyet két oldalról övez az emlí-

2. kép

tett évszám. A feliraton olvashatjuk a „IOANNI" előtt a latin nyelvű „S.", a sanctus rövidítését, ami tanúsítja, hogy már szent hírében állt Nepomuki János. Mint említettem, a Habsburg birodalom területén már évtizedekkel a kanonizáció előtt állítottak szobrot emlékére szabad téren, hidak mellett. Minden bizonnyal ezen emlékek – amelyek a kultusz terjedését is bizonyítják –, ösztönzőleg hatottak a szentté avatási eljáráskor.

A haraszti szobor még az új, barokk templom építése (1718-19) előtt elkészült. A török pusztítása miatt Haraszti lakói is elmenekültek, lakatlanná vált a település. Az 1686 után, Buda sikeres visszavételét követően a Habsburg udvar célja a lakatlan területek benépesítése a birodalom más, nem osztrák népeivel és az egyházmegyék plébániáinak újjászervezése volt, ez utóbbi az egyházmegyék célkitűzéseivel is egybeesett. Haraszti új kegyura Forster Kristóf tábornok lett, a kor jellegzetes „konjunktúra lovagja", aki német családokat telepített itt le. A régi, középkori romos templom helyett – amely a mai első Laffert-kúria helyén állt –, az út jobboldalán Mária mennybemenetele és saját védőszentje, Szent Kristóf tiszteletére fa templomot emelt. Az első anyakönyvi bejegyzés is egyébként ebből az időszakból származik, 1695-ből. A falu első plébánosa a lambachi monostorból jött, bencés szerzetes volt, Khemettmüller Placidus, akinek azt is köszönhetjük, hogy az első anyakönyv fennmaradt, mert a Rákóczi szabadságharc alatt magával vitte azokat Pilisvörösvárra. A szabadságharc idején ismét elnéptelenedett a település, kegyura eladósodott, sorra eladta birtokait és pesti házait. Laffert Ferdinánd Antal már korábban birtokolta a település kis részét, majd zálogjogon a nagy részét, végül Forster fiaival pereskedett, és megszerezte az egész falut. Forster Kristóf tehát nem telepedett le véglegesen Magyarországon, míg a Laffertek otthonra leltek tájékunkon 1716 körül. Ferdinánd Antal bárói rangot kapott 1716-ban, és 1717-ben honfiúsították Magyarországon, azaz indigenátusi esküt tett a magyar király, III. Károly (VI. Károly császár) iránti engedelmességre és új, választott hazája törvényeinek betartására. Udvari kamarai tanácsosi címet kapott.

Az Udvari Kamara a birodalom egyes országrészeinek jövedelmeit kezelte. A lakosságot adóztatták és a néptelenné vált területekre telepeseket hívtak. A földjüket visszakapott birtokosoktól begyűjtötték a fegyverváltság díját, tehát a birtok tíz százalékát. Akik nem tudták igazolni birtokukat és nem fizették ki az említett összeget, elárverezték földjüket; ezek lettek az ún. újszerzeményi birtokok, amelyeket a Kamara eladott, illetve eladományozott. Laffert báró e kamarai adminisztráció irányításában játszott fontos szerepet. Nemcsak Haraszti kegyura lett, hanem megszerezte Ócsát, Sárit és Rákoscsabát is.

Az új Haraszti templomot Nepomuki János tiszteletére szentelték 1718-1719-ben – még a boldoggá avatás előtt! Haraszti barokk temploma építéséhez a középkori istenháza kőanyagát is felhasználták. Az 1726. évi canonica visitatio (egyházlátogatási jegyzőkönyv) szerint új főoltárán a Szent Család képe alatt Nepomuki Szent János képe helyezkedett el, Szent Anna és Szent Joachim szobrával övezvén. A Historia Domus 20. század eleji bejegyzése szerint e templom olyan kicsiny volt, hogy ünnepnapokon a hívek fele sem fért el benne. Mindenesetre nemcsak a főoltár volt szentünk tiszteletére szentelve, hanem még egy mellékoltár is. A tárgyalt

haraszti szobor a barokk templom homlokzata előtt állt jobb oldalt, a templomhoz képest nagyobb méretű, nyitott, csehsüveg boltozattal fedett kápolnában. Erről egy 1903 előtti haraszti képeslapról lehet halovány fogalmunk. A kápolnában egy későbbi, 1740-ben állított Szent Sebestyén-szobor is volt, amelyet bizonyára a gyógyulások utáni hálából állítottak, hiszen a Historia Domus szerint 1739-ben pestis pusztított a településen.

A mai, Szent István-templom 1903-ban elkezdett építésekor a barokk templomot lebontották. Szobrunkat áthelyezték az új templom főhomlokzata elé, ekkor még a szemből nézett jobb oldalra, később került át a főhomlokzat bal oldalára. 1945-ben, a háború befejezése után a templom kerítésén talált tányéraknákat két gyermek kalapálta, komoly baleset érte őket, egyikük életét vesztette. E robbanáskor tört le a Nepomuki-szobor feje, amelyet évtizedekig őrzött az egyházközség. 1994-ben Lajtos atya restauráltatta a szobrot, ezt az állapotot látjuk a templom jubileumi évében készült könyvben. Sajnos a nagyfokú környezetszennyezés következtében a szobor állapota nem megfelelő. Apróbb darabok leváltak róla, erodálódott a kőanyag. Elsősorban posztamense került rossz állapotba, sürgősen, helyben kellene konzerváltatni, majd restauráltatni!

Nepomuki Szent János a haraszti szobron is rövid szakállt, bajuszt visel. Lényegében kanonoki viselet-

3. kép

ben jelenik meg. Eszerint fején birétum látható, papi fejfedő, amelyet jellegzetesen négy „szarvval" alakítottak ki. Karinge (lat. rochettum) szűk ujjal, térdig ér és alul csipkeszegély díszíti. Itt a faragvány „lendületes" redői különösen szépek. A csipkerész finom faragása a szobor hátoldalán figyelhető meg igazán. A karing felett viselt vállgallérja (lat. mozetta) nem simul a szent vállára és alkarjára, hanem látjuk hermelines bélését a szélén lecsüngő hermelines bojtokkal; eláll tőle mintha enyhe szellő libbentené. Kanonoki mellkeresztet visel, amely emlékeztet a nyolcvégű máltai keresztre. Megjegyezzük, hogy a váci kanonokok jelvénye, mellkeresztje is máltai kereszt, talán a két Althann püspöktől nem függetlenül, akik mindketten máltai lovagok voltak. A karing alatt a reverenda (fr. Soutane) látható. A szobron vöröses színezés, fél évszázaddal ezelőtt még aranyozás nyomai is látszódtak. A szent bal kezével támasztja alulról a feszületet és alatta a dús pálmaágat, amely a vértanúság szimbóluma. Fejét enyhén jobbra dönti, a feszület felé hajtja. Utalok már a bevezetőben leírt életének legendás eseményére, amint már gyermekként a feszületet festette, és különösen átélte a megfeszített Krisztus szenvedéseit. A Nepomuki-szobrokon látható oly jellemző S-vonalú hajlás értelme ez az odafordulás a Megfeszítetthez. Aranyozott nimbusza az öt csillaggal újabb.

A szentté avatás előtt majd fél évszázaddal, a vértanúság helyszínén, a prágai Károly-hídon felállított monumentális Nepomuki János-szobor – még nimbusz nélkül – a kultusz legtöbb szobrászati emlékének forrásává vált. Már itt megjelentek ikonográfiai típusának szinte állandó elemei: a kanonoki viselet, a feszület és a pálmaág. A műalkotást 1683. augusztus 31-én, János halálának háromszázadik évfordulóján – akkoriban még úgy tudták, hogy 1383-ban hunyt el –, adományozta Matthias von Wunschwitz báró, aki a kor legkiválóbb művészeivel kötött szerződést. A kortárs források szerint a báró 1646-ban a Károly-hídon lovagolt, amikor egy égő keresztet pillantott meg ott, ahol a vértanúság történt. Az agyagmodellt Bécsben Matthias Rauchmiller, udvari szobrász készítette, és ennek alapján Johann Brokoff faragta a bronzszobor mintájául szolgáló faszobrot. A Károly-hídon látható bronzszobrot végül Hieronymus Herold nürnbergi műhelyében öntötték. Tehát nemcsak a magánkezdeményezés, hanem az udvari ösztönzés is meghatározó a prágai emlék létrejöttében. Johann Brokoff fiának, Ferdinand Maximilian Brokoffnak (1688-1731) Prágában 1709-1710-ben készült Nepomuki Szent János szobra (Kisoldali Városháza lépcsőjénél) rokonságot mutat a dunaharaszti Nepomuki-szoborral, illetve Brokoff ugyancsak Prágában a Szent György-kolostornál található Nepomuki Szent János szobrával.

A haraszti szobrot, mint már említettem, Laffert báró állíttatta, akinek birtokára németajkú betelepülők érkeztek. Régóta ismert, hogy Nepomuki Szent János a vízen utazók, a molnárok védőszentje. Osztrák, birodalmi hatásra elsősorban a Duna mentén terjedtek hazánkban emlékei. Itt Harasztin is, szabad téren, eredetileg nyitott kápolnában, a Duna közelében állt a szobor. A kultusz kezdeti fázisában (kb 1690-től 1730-ig) ösztönzői főúri és egyházi megrendelők, elsősorban a felsőpapság és a jezsuiták voltak, udvari kezdeményezéssel. A haraszti templomot 1718-19-ben Laffert báró építtette családi patrónusuk tiszteletére. Rákoscsabai birtokukon, amelyet III. Károlytól kapott, ugyancsak

4. kép

Nepomuki János tiszteletére emelték a templomot, főoltárán a szent megdicsőülésével. Sárin épített templomukban is volt Nepomuki-ábrázolás. A haraszti szobor feliratán a „PRAEPOeNTI. PATRONO." kifejezés, az ‚igen befolyásos, hatalmas közbenjáró', Nepomuki János kiemelt tiszteletére utal. Laffert Ferdinánd Antal 1716-ban kapta a bárói címet, az újonnan megszerzett rang rövidítését (B.) is láthatjuk a talapzaton. E korban a rang, a cím és a jó hírnév kiemelkedő jelentőséggel bírt. Nepomuki János pontosan e jó hírnév védelmezője is volt. A szobor és templomunk tehát P. Benedictus Strelle (Strelle Benedek) plébános idején készült el, aki bajor bencés szerzetes volt. A templomot 1719-ben a nagyformátumú Althann Mihály Frigyes (Michael Friedrich von Althann, 1680-1734) váci püspök szentelte fel, s lényegében ő tekinthető az egyik építtetőnek.

A kutatás figyelmét elkerülte Althann püspök szerepének hangsúlyozása a Nepomuki-emlékek ösztönzésénél. Althann nemcsak a magyar, hanem az egyetemes egyház kiemelkedő jelentőségű papja volt a 18. században. Egész életében a Tridenti zsinat intézkedéseinek megvalósításáért tevékenykedett és hangsúlyozta az egyetemes egyházhoz való hűségét. Családja már a 16. század vége felé magyar nemességet kapott. III. Károly idején nagy befolyásra tettek szert a birodalomban. Mihály Frigyes Csehországban született, ahogyan Nepomuki János kanonok. Tanulmányait a jezsuiták neuhausi kolostorában kezdte, majd Prágában és a római Collegium Germanicum et Hungaricumban végzett stúdiumok után a hittudományok és bölcselet doktora lett. Többek közt prágai és olmützi kanonok is volt. 1714-ben III. Károly a Rota Romanahoz, az Apostoli Szentszék Törvényszékéhez küldte, mint auditort (ügyhallgatót). Kiváló diplomáciai képességeire XI. Kelemen pápa is felfigyelt. 1718-ban nevezte ki váci püspöknek, Bécsben szentelték fel. A jól jövedelmező váci püspökség anyagi hátteret is biztosított Althannak, hiszen III. Károly diplomáciai elképzeléseit készítette elő később Rómában, de hangsúlyoznunk kell, hogy számtalan diplomáciai feladata mellett „megmaradt elsősorban váci püspöknek". Lelkesen látott az egyházmegye újjáépítéséhez. Ebben erőteljesen segítette Berkes András nagyprépost, aki 1718-ban canonica visitatio-t tartott az egyházmegyében, huszanhat plébániát keresett fel, hogy a protestánsok által használt, de eredetileg katolikus egyházakat visszaszerezze. Ebben az évben a püspök azt is elrendelte, hogy minden plébános kimutatást készítsen bevételeiről. Többek közt Haraszti plébánosa is jelezte jövedelmeit. Althann az egyházmegye számos plébániája újjáépítését előmozdította. 1719-ben XI. Kelemen pápa kinevezte bíborossá III. Károly kérésére. Római távolléte alatt Berkes András lett általános helytartója, ám tekintélyes levelezése arról tanúskodik,

5. kép

hogy Rómából is személyesen intézte az egyházmegye ügyeit. Bécsben, 1719-ben kiadott Instructióiban a tridenti zsinat szellemében szabályozta, segítette papjait. Az ebben leírtak szerint, fontosnak tartotta a magyar szentek és az ország védőszentjeinek megkülönböztetett tiszteletét. 1720-tól, mint miniszteriális bíboros, hetenként küldött beszámolót az uralkodónak, majd a pápánál ugyanilyen időközönként kapott kihallgatást. III. Károly Bécsújhelyet püspöki, Bécset érseki rangra kívánta emelni. Althann működésének köszönhetően 1721 elején Bécset érseki rangra emelték. XI. Kelemen pápa halála után Althann bíboros diplomáciai intézkedései – a Habsburg érdekeket érvényesítvén – az új pápa, Conti bíboros megválasztásánál döntőnek bizonyultak, aki Althann tanácsára vette fel a XIII. Ince nevet. Althann kérte a császárt, hogy visszatérhessen egyházmegyéjébe, ám újabb feladatok várták Rómában. Fontos szerepe volt az új szentek kultusza terjesztésében (például Istenes Szent János). Az uralkodót képviselvén, a pápai kúriában jelentős feladatokat látott el. Nepomuki János szentté avatásának előkészítésénél, mint első posztulátor tevékenykedett. (Lényegében a boldoggá avatási eljárás főtisztviselője volt, aki a leendő szent életével kapcsolatos adatokat összegyűjtötte, és megfogalmazta az indokokat, miért került sor az eljárásra, tanúkat állított stb.) Nemcsak az uralkodó, hanem XIII. Ince pápa személyes, a „jelölt" felé irányuló, mély tisztelete és elsősorban a Nepomuki János felé áradó széleskörű csodálat hozzájárult ahhoz, hogy 1722. júliusában a pápa engedélyezte a szentté avatási procedúra megkezdését, noha a boldoggá avatás óta (1721) nem telt el a szokásos tíz év a szentté avatásig.

1715-ben felnyitották Prágában Nepomuki János sírját, és nyelvét épen találták, ezt a kor híres orvosai is vizsgálták, természetesen. A legjelentősebb csodás esemény ehhez kötődik, hiszen amikor 1725-ben ismét vizsgálat alá vették nyelvet, amely szürkének látszott, kiterjedése háromnegyedszeresére nőtt és élettelivé vált. Innentől kezdve Nepomuki Szent János nyelvének tisztelete – szoros összefüggésben a gyónási titok megőrzésével, a protestáns gyakorlattal szemben –, képi ábrázolások forrása lett (például sugárkoszorús ereklyetartóba foglalt nyelv). A következő pápa, XIII. Benedek 1725-ben engedélyezte az összegyűjtött dokumentáció felnyitását Rómában, amelynek „ponense", előadója Althann kardinális. Bizonyára nem véletlen, hogy ő is cseh származású. Emellett személyes hála is fűzte Nepomuki Jánoshoz. Ugyanis nagybátyja, Michael Althann lezuhant többedmagával egy római erkélyről. Nepomuki Jánost hívta segítségül veszedelmében, és sérülés nélkül túlélte az esést, míg mások meghaltak, vagy komoly sérülést szenvedtek. E csodás esemény hatására unokaöccse, a váci Althann Rómában, a milviusi hídra állíttatott Nepomuki Szent János-szobrot. Agostino Cornacchini márvány szobra ma is az egyetlen köztéri szobra szentünknek Rómában, amelyet végül 1731. június 26-án, a kanonizációs eljárásban Althannt 1725-ben követő Alvaro Cienfuegos kardinális szentelt fel, ünnepélyes keretek közt.

6. kép

Ikonográfiai típusát tekintve a haraszti szoborral összevethető. A szent jobb lábánál még játékos, kora- rokokó puttót látunk, aki a nézővel teremt kontaktust; ujját szájához emelvén, a gyónási titok megőrzésére utal. Gondoljunk bele, hogy az 1716-ban a haraszti templom előtt felállított Nepomuki szobrot később biztosan látta a váci püspök, aki oly nagy gondoskodással viseltetett a rábízott egyházközségek iránt! A történethez hozzátartozik, hogy Althann bíborost 1722-ben az uralkodó érdemei elismeréseként Nápoly alkirályává tette. E világi karrier kevéssé tetszett Althannak, aki alapvetően aszketikus életet élt, a bonyolult helyi viszonyok miatt a kormányzás lehetetlennek bizonyult. III. Károly elégedetlen, végül 1728-ban lemond alkirályi tisztségéről, és politikai szempontból vesztesen távozott, ám a nápolyi nép szinte élő szentként tisztelte a szigorú főpapot.

Egy csodás nápolyi esemény is fűződik személyéhez, amikor Szent Januarius vére Althann megjelenésekor cseppfolyóssá vált. A váci székesegyház sekrestyéjében fennmaradt Szent Januarius vértanúsága című festmény (1725) Althann nápolyi működésének is emléke, a római festő Girolamo da Pesci alkotása, és rávillant arra a tényre is, hogy Althann váci mecénási tevékenysége is igen jelentős. 1728-ban Nápolyból visszatérvén a bíboros ismét részt vett Nepomuki kanonizációs eljárá-

sában: 1728 szeptemberében a csodák vizsgálatát előkészítő gyűlést vezette. A szentté avatás fő érvei a következők voltak: a gyónási titok első mártírja Nepomuki János, a holttestnél megjelenő lángok, illetve ép állapotban megmaradt nyelve. A kanonizációs ünnepségre, a szentté avatásra a római San Giovanni in Laterano bazilikában került sor, amely hat órán keresztül tartott. Posztulátora Althann bíboros volt, lényegében ő vezette le a szertartást. Ezt támasztja alá egy korabeli metszet, amelyen a pápán kívül egyedül Althannt nevezték meg személy szerint a több száz jelenlévő közül – természetesen a pápán kívül – ezzel is jelezvén az ügyben betöltött kiemelkedő jelentőségét.

Althann 1729-ben visszatért Vácra, Berkes nagyprépost halála után, egyházmegyéjét újult erővel irányította továbbra is. Az Anyaszentegyház érdekeit minden elé helyezvén utolsó éveiben heves összetűzésbe került III. Károly királlyal a vallásügyi rendelettel kapcsolatban (1731, Carolina Resolutio), aki zár alá helyezte a Váci Püspökség javait. Végül mégis feloldották a püspöki javakat a zár alól. Nem nehéz párhuzamot felfedeznünk Nepomuki Szent János és Althann váci püspök állhatatossága közt...

Térjünk vissza Haraszti barokk templomához! Az 1726-os canonica visitatio szerint a templom főoltárán a Szent Család képe alatt Nepomuki Szent János képe látható, tehát az egyházközség tulajdonában fennmaradt barokk kori, félköríves lezárású olajfestmény minden bizonnyal a barokk templom főoltárképével azonosítható. 1726 előtt, még a kanonizációs eljárások idején készülhetett. Az Acta Cassae Parochorum szerint (1734-1735) a templom teteje rossz állapotban volt, az esővíz az oltárra folyt.

7. kép

2010-ben Láng András plébános úr restauráltatta e régi Nepomuki festményt az esztergomi Keresztény Múzeumban. Varga Dezső restaurátor a festmény vásznát alul öt centiméterrel kiegészítette, ugyanis a keret mérete eltért a kép méretétől. A festmény alsó része feltehetően az említett 18. századi beázás következtében ment tönkre. Az így keletkezett hiányt feketére festett léccel pótolták. A keretnek leginkább az alsó vízszintes keretléce károsodott; főleg a nedvesség hatására az alapozás és az aranyozás is levált. A restaurátor a régi megsárgult lakkréteget eltávolította a festményről, megtisztította a későbbi javításoktól is, majd az esztétikai helyreállítás után lakkréteget vitt fel a felületre.

8. kép

A festmény ikonográfiája Nepomuki Szent János apotheózisa, megdicsőülése: a szent felhők közt áll, angyalok övezik. Felső testét szemből ábrázolták, míg bal lába mintha óvatosan térdelne a habkönnyű felhőkön. Típusa Mária mennybemenetelének, az Assuntának

ikonográfiai típusából alakult ki. Föntről két-két pufók gyermek angyalarc néz lefelé. A szoborról már megismert kanonoki öltözetben jelenik meg a szent. Baljával, amely kissé szervetlenül kapcsolódik a csuklóhoz, mellkasát érinti. Jobb kezével a feszületet tartja. Feje körül sugárkoszorút, fényt látunk, ez a holtteste körül megjelenő fényekre is utal, és természetesen a szent glóriája is.

9. kép

(Ekkor még nem avatták hivatalosan szentté Nepomuki Jánost.) Jobbról, fentről az isteni fény sugárnyalábként jelenik meg a szent előtt, aki mártíromsága után mintegy a mennyei szférába érkezik, oda tart, emeli tekintetét. A kép szemből nézett baloldalán a kis szárnyas angyal a vértanúság zöld pálmaágát nyújtja – ez a Krisztusban nyert új életet jelképezi –, és egy nyitott könyvet tart, amely itt a tudós szentre utal. Alatta a vörös ruhás angyal szinte „lovagol" a felhőkön. Baljával a felhők alatt játszódó jelenetre mutat, jobbjával pedig a szájára, utalván a hallgatásra. Az angyal élénk vörös ruhája meghatározó a kissé borongós színvilágú festményen, amelyet a vöröses árnyalatú köpenyek, drapériák és az ég kékje „törnek meg". Jobboldalt, az alsó jeleneten a pribékek éppen a Moldva folyóba vetik Jánost, aki jobbjában a feszületet szorítja. Már megjelennek a folyón a fények csillagkoszorú formájában. (Itt csak négy csillagot látunk.) A híd általában felismerhető, itt

10. kép

is a prágai Károly-hídként határozható meg jellegzetes formái, pillérei alapján. Jobb oldalt lent a térdeplő Zsófia királynét éppen feloldozza a kanonok. Valamiképpen ő maga is mártír, kegyetlen férje áldozata. A legenda szerint a szent halála után néhány évvel Zsófia elemésztette magát, mert ő okozta volna közvetlenül a szent halálát. Erre utalhat vöröses árnyalatú palástja. E két alsó jelenet a szent élettörténetének leggyakrabban ábrázolt két epizódja.

Az olajfestmény rokonságot mutat a kanonizációs eljárás során készült, Nepomuki Szent János megdicsőülését ábrázoló rézmetszettel (1727-ből). Az ábrázolás a már említett spanyol jezsuita Alvarez Cienfuegos magyarázatait tartalmazó könyv címoldalával szem-

11. kép

ben látható. 1720-ban Althann bíboros készítette elő Rómában Cienfuegos kinevezését bíborossá. Miután Althann nápolyi alkirály lett, félbehagyott ügyeit, köztük a szentté avatási eljárást Cienfuegos folytatta, aki egyébként 1735 és 1739 közt pécsi püspök volt, de egyházmegyéjének ügyeit csak levelezés útján intézte. A haraszti festményen is ugyanez, a térdeléshez hasonlítható, kissé kitekert tartás látható, mint e metszeten. A metszeten a szent arca isteni fényben úszik, n kitárja karjait, és fogadja a vértanúság koszorúját és pálmaágát. Lent a Károly-híd húzódik, jobb oldalt a vértanúság mozzanatával. Feltehetően a haraszti festmény festője és a metszet mestere közös képi forrást használhatott. E metszet összevethető Odoardo Vicinelli, a szentté avatási ünnepségre, 1729-ben készített nagyméretű, kétoldalán festett „vexiliumával" azaz ünnepi zászlójával, amelyet két rúddal tizennyolc ember hordozott. Szempontunkból érdekesség, hogy ugyanúgy egy élénkvörös ruhás angyal hangsúlyos a festmény előterében, mint a haraszti festményen. Vicinelli festményén a nyelvet magába foglaló ereklyetartót emeli, amelyre baljával rámutat.

12. kép

Összefoglalóan elmondható Haraszti 18. század második és harmadik évtizedében készült Nepomuki Szent János emlékeiről, hogy az egész közösség kedvelt szentje volt ő. A betelepülő németek éppúgy magukénak érezték a vízi úton érkezők védőszentjét, hiszen már hazájukban is ismerték kultuszát. Új földesuruk, Laffert báró családi patrónusa a jó hírnév védelmezője. Althann váci püspök, később bíboros felszentelte templomunkat. Mint láttuk személyes tisztelete is ösztönözte a kultusz terjesztésében. Rómában a szentté avatás első posztulátora volt. S nem utolsó sorban Nepomuki Szent János minden pap védőszentje.

Amint Nepomuki Szent János vértanúról írt legendájában Illyés András erdélyi püspök írta: „Kövessük a régi Szentek példáját: kik a' Mártírok Innepét azért akarták szentelni, hogy azoknak Szent életét tükörül vegyük magunknak: és ha oda akarunk menni, a' hova ők jutottak, úgy éllyünk, mint azok éltek, hogy az ők imádságok által a' Mennyei bóldoságban éllyünk."

N. Tóth Ágnes

Képjegyzék

1. Nepomuki Szent János szobra a dunaharaszti templom előtt, 1716
2. Nepomuki szent János szobrának részlete
3. A talapzat Laffert címere
4. Ferdinand Maximilian Nepomuki Szent János szobra, Prága, Régi Városháza lépcsője, 1709-1710. (A kép forrása wikimedia.org)
5. Johann Christoph Kolb: Althann Mihály Frigyes váci püspök arcmása, rézmetszet, 1726 (A kép forrása: Nepomuk, 1993, Kat. 44. i. m. 3. jegyzet)
6. Milviusi Agostino Cornacchini: Nepomuki Szent János-szobor, Róma, milviusi híd, 1731 (A kép forrása: The Courtauld Institut of Arts fényképtára)
7. Nepomuki Szent János megdicsőülése, az egykori haraszti Nepomuki Szent János-templom főoltárképe, olaj, vászon, 1720-as évek, restaurálás előtti állapot
8. Az egykori főoltárkép részlete, tisztítás közben
9. Az egykori főoltárkép, restaurálás utáni állapot
10. Az egykori főoltárkép részlete, restaurálás utáni állapot
11. Giovanni Agostino Sintes metszete, Nepomuki Szent János megdicsőülése, 1727, Prága, Strahovi Kolostor Könyvtára, AO II 6 (A kép forrása: Nepomuk, 1993, Kat. 46. i. m. 3. jegyzet)
12. Odoardo Vicinelli: Kétoldalán festett zászló, előoldalán Nepomuki Szent János megdicsőülésével, olaj, vászon, Prága, Szent Vitus dóm, 1729 (A kép forrása Nepomuk, 1993, Kat. 56., 139. i. m. 3. jegyzet)

SZENT JAKAB ÉV – 2010

A 2010-es esztendő újra Szent Jakab-év, egészen pontosan a 119. a sorban, mióta 1122-ben bevezették számontartásukat. Minden olyan esztendő, amikor július 25. napja – Szent Jakab apostol ünnepe – vasárnapra esik, szent év Santiago de Compostelában. Julián Barrio Barrio, Santiago érseke a város katedrálisának kapujára mért három kalapácsütéssel 2009. december 31-én nyitotta meg ünnepélyesen a szent évet, amelynek folyamán a Szent Jakab sírjához zarándoklók száma várhatóan 200.000 fölé emelkedik. Az óév utolsó napján tartott szertartáson összegyűlt több száz zarándokot XVI. Benedek pápa levélben köszöntötte.

Santiago de Compostela városa Spanyolországban, Galícia tartományban helyezkedik el, annak fővárosa. 1985-ben a várost az UNESCO a Világörökség részévé nyilvánította. 2000-ben Európa kulturális fővárosa volt.

A város igyekszik felkészülni a nagyszámú látogatóra. Santiagóban napi öt zarándokmisét tartanak, és tíz új szálláshely is nyílt. A szervezők „modern szent évet" szeretnének, amely nemcsak a zarándoklat történelmi múltjára épít, hanem egy „új, korszerű spiritualitásra is rávilágít" – nyilatkozott Ignacio Santos, a szervezésért felelős Xacobeo konzorcium vezetője. A szent év megnyitója a Santiago de Compostelai katedrális előtti téren kezdődött ünnepi körmenettel. Majd a város érseke, Julián Barrio Barrio mutatott be szentmisét a székesegyházban a galíziai püspökök koncelebrálásával. A szertartás során a hitvallást követően I. Juan Carlos király a hagyományos „ofrenda"-val, könyörgéssel fordult az apostolhoz. 1643-ban IV. Fülöp király vezette be ezt a ceremóniát, amelynek értelmében a király vagy megbízottja, akit az intézmények képviselői közül választ ki, idősebb Szent Jakab apostol, Spanyolország védőszentje közbenjárását kéri a nemzet java érdekében.

Az ünnepi szertartáson a spanyol egyházmegyék püspökei, a papi szemináriumok rektorai, szerzetesek és misszionáriusok is részt vettek a nagy számban megjelent hívek mellett. A Szent Év ünnepélyes megnyitójára meghívást kapott a Szombathelyi Egyházmegye püspöke, Veres András is.

Idősebb Jakab apostol (Jacobus Maior) évszázadokon át a zarándokok védőszentje volt. A hagyományos július 25-i ünnepi szertartáson hívek ezrei jelenlétében emlékeztek meg a zarándokok védőszentjéről Santiago de Compostelában. Rómában Szent Jakab ünnepén, szentmisét mutattak be a spanyolok nemzeti templomában délelőtt 11 órai kezdettel.

A Szentatya november 6-án, szombaton Santiago de Compostelaba tesz apostoli látogatást a Szent Jakab év alkalmából. November 7-én, vasárnap pedig Barcelonában felszenteli a Szent Családról elnevezett templom oltárát. A templom Isten szolgája, Antonio Gaudì, katolikus építész tervei alapján épült.

A középkor egyik leghíresebb búcsújáró helye volt ebben a városban Szent Jakab sírja. A VIII. századtól él az a hagyomány az Egyházban, hogy Jakab a mai Spanyolországig jutott el missziós útján. E hagyomány a breviáriumba is belekerült: „Jézus Krisztus mennybemenetele után Jakab Júdeában és Szamariában hirdette Jézus istenségét és sokakat elvezetett a keresztény hitre. Ezután Hispániába ment, ahol néhány embert Krisztushoz térített, akik közül később hetet Péter apostol püspökké szentelt és Hispániába rendelt."

Jakab hispániai jelenléte ereklyéi átvitelének köszönhető. Nem tudjuk, melyik évben vitték hívei Jakab földi maradványait, miután Heródes Agrippa kivégeztette, Jeruzsálemből Hispániába, valószínűleg az arabok pusztítása elől menekítették el őket a VII. század elején. A IX. századtól a hagyomány egyöntetűen vallja, hogy Jakab sírja Hispániában van. Spanyolország védőszentjének földi maradványait a hagyomány szerint a compostelai székesegyházban őrzik.

A Jakab-legenda 813-ban akkor éledt újra, amikor egy Pelagius nevű remete látomása szerint valami „ragyogó fény" vagy egy csillag beragyogta a mező egyik elhagyatott pontját, ahol Szent Jakab és két követőjének méltatlanul elhanyagolt nyugvóhelyére bukkantak. Először egy kis kápolnát építettek föléje, amit 899-ben III. Alfonz király kibővített. Az arabok 997-ben lerombolták, magát a sírt azonban megkímélték. 1075-1128 között épült az a bazilika, mely lényegében ma is áll.

A csillag Szent Jakab csillaga, és a szavakból: Szent Jakab=Sant Iago, mező=compos, csillag=stela adódik a hely neve: Santiago de Compostela.

Szent Jakabot „Isten után a legjóságosabb és legerősebb pártfogóként" tisztelték. A zarándokok védőszentjét többnyire búcsújáróként ábrázolják: kezében vándorbot, vállán tarisznya, kalapján kagylódísz (pecten Jacobeaus). A kagyló a compostelai búcsújárás igazoló jelvénye.

A Clavijo mellett 884-ben vívott csatában a mórok felett aratott győzelmet is Szent Jakab közbenjárásának tulajdonították. Ettől kezdve a reconquista – Spanyolország területének visszafoglalása az araboktól – védőszentje lett az apostol. Ezért ábrázolják a spanyolok Jakabot, mint mór-ölőt, azaz Santiago Matamorosként.

A **Szent Jakab-út**, spanyol neve Camino de Santiago után gyakran El Camino-nak is nevezik, középkori zarándokút Szent Jakab sírjához, amely Spanyolország Galícia tartományának fővárosába, Santiago de Compostelába vezet, Navarra, La Rioja, Kasztília és Galícia tartományokon keresztül. Az első, zarándokokhoz köthető írásos emlék 950-ből származik, majd 1072-ben eltörölték azt a vámot, amit a zarándoknak Galíciába történt belépésükkor kellett fizetniük. A Camino legjelentősebb támogatója II. Calixtus pápa volt, aki bevezette a compostelai Szent Év kiváltságát. Ebből az időből származik a francia Aymeric Picaud pap öt kötetes könyve, melyet zarándokútjáról írt, s ma Codex Calixtinus néven ismerjük, mert művét a pápának ajánlotta. Több lovagrend is alakult a zarándokok szolgálatára: elősegítették az útvonalra eső nagyobb települések/városok fejlődését, de a kisebbekben is zarándokszállásokat (hospital) létesítettek, s jelentős volt a munkájuk az út kiépítésében, a hidak felépítésében is.

Minden évben zarándokok tömege érkezik Spanyolországba a világ minden tájáról, hogy felkeressék Szent Jakab apostol sírját. Az ide zarándokoltak között olyan ismert személyekről tudunk, mint Nagy Károly, Assisi Szent Ferenc, Dante vagy Izabella királynő. Ezer év óta hívők és spirituális keresők sokasága kel útra, hogy kifejezzék a Teremtő Isten iránt érzett szeretetüket, hálájukat, hogy bűnbocsánatot nyerjenek. Az elmúlt évek a Camino újjáéledését hozták. Az 1980-as években kezdett ismét nőni az út népszerűsége azáltal, hogy 1982-ben II. János Pál pápa is elzarándokolt Santiago de Compostelába. Ő jelképesen az utolsó öt kilométert tette meg gyalog.

A Szent Jakab-ábrázolásokon és már a középkor zarándokain is megjelenő kagyló utal arra, hogy a tengeren keresztül érkezett ide Jézus tanítványa, Spanyolország térítője és védőszentje. Azonban más magyarázat is van: egy legenda szerint az egyik első zarándokot rablók támadták meg a tengerparton, mire ő a vízbe menekült, és Szent Jakab közbenjárására az egész testét beborító kagylók mentették ki.

Szent Jakab apostol tölgyfa szobra köpenyén a kagylóval
Hatvan plébánia templom
Speeth Ferenc alkotása, 1762-ből

SZENT JAKAB – *július 25.*

Betszaidában született. Szülei Zebedeus és Szalome, öccse Szent János evangélista. Egyházunk hagyományaiban az 'idősebb' (maior) nevet kapta, hogy megkülönböztessük a Szent Fülöppel együtt ünnepelt fiatalabb Jakabtól, az Úr testvérétől. Édesatyjától a halászmesterség gyakorlását örökölte. Máté beszámolója szerint Jézus így hívta meg tanítványai közé, Simon Péter és András után, harmadikként: „Útját folytatva megpillantott két másik testvért is, Zebedeus fiát, Jakabot és testvérét, Jánost. Épp hálójukat javítgatták a bárkában, apjukkal, Zebedeussal. Őket is hívta." [4,21] Simon Péter a szikla, János a szeretett tanítvány, Jakab az első vértanú az apostolok között. Szent Pál tanúskodik arról, hogy megtérése után tizennégy évvel úgy ismerte meg őt, mint Péter és János mellett az egyház „oszlopát" (vö. Gal 2,1-10) Mestere halála után Jakab lett a jeruzsálemi egyház feje, s mint ilyen, valóban ivott az Úr kelyhéből, hiszen amikor Heródes Agrippa király 41-42-ben az egyházra támadt, elsőként Jakabot ölette meg karddal. (vö. ApCsel 12,2)

Magyarországon az utasemberek, búcsújárók, hajósok védőszentje.

Koczka Tamásné

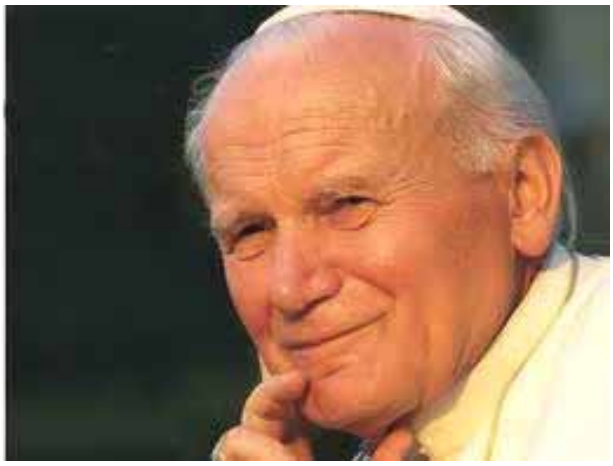

II. János Pál: Minden napra egy ima című könyvéből

Július 26. Szent Anna, a legszentebb Mária édesanyja

Szent Anna személyisége emlékezetünkbe idézi Mária otthonát, ahol ő, Krisztus édesanyja világra jött, magával hozva a Szeplőtelen fogantatás ama különös misztériumát. Otthonában szülei, Joachim és Anna szeretete és gondoskodása vette körül. Ott tanulta meg anyjától, Szent Annától, hogyan kell anyának lenni. S bár emberi szemszögből nézve lemondott az anyaságról, a Mennyei Atya kárpótolta őt a legtökéletesebb és legszentebb anyasággal, miközben elfogadta teljes áldozatát. A kereszt magasából Krisztus bizonyos értelemben átruházta édesanyjának anyaságát kedves tanítványára, ugyanakkor az egész Egyházra, az egész emberiségre is. Így tehát mi, az isteni ígéret örököseiként anyaságának hatókörébe kerülünk, s amikor megérezzük mélységét és teljességét, arra gondolhatunk, hogy egészen bizonyosan Szent Anna volt az, aki először tanította meg leányának, Máriának, hogyan kell anyának lenni.

Héberül Anna annyit jelent: Isten kegyelmet adott. Amikor elmélkedünk Szent Anna nevének e jelentésén, felidézzük Damaszkuszi Szent János szavait: „Mivel úgy kellett történnie, hogy Isten Szűzanyja Annától szülessék, a természet nem merte előbb kibontani a kegyelem magvait, hanem gyümölcse nélkül maradt, hogy a kegyelem elhinthesse saját magvait. Valójában annak az elsőszülöttnek kellett megszületnie, akitől minden teremtmény elsőszülöttjének származnia kell majd."

Fordítsuk szívünket felé, általa Máriához, a leányhoz és anyához. Ismételjük el:

Mostra te esse matrem	*Mutasd meg, hogy anya vagy*
Sumat per te preces,	*Imánk jusson általad*
Qui pro nobis natus,	*Hozzá, aki azt akarta,*
Tinit esse Tuus.	*Te legyél az édesanyja.*

Július 27. Szent férj és feleség

Szent Anna és Szent Joachim saját korukban annak a népnek voltak a tagjai, mely Ábrahám hitéből emelkedett, melyet Mózes alakított és a Kivonulás Könyve úgy ír le, hogy szomjazza Isten arcának megismerését. Ez valójában az imádság és elmélkedés jellemzője is, erre akar benneteket tanítani ez a hely. Azt hiszem – s nyilván ti is –, hogy ez a szövegrészlet gyakran késztette elmélkedésre Szent Terézt és Keresztelő Szent Jánost is, kik különösen kedvesek szíveteknek és számomra is. A mai evangélium arra emlékeztet bennünket a valóságban is, hogy az emberiséget mindig egyformán jellemezte a szentség és a bűn. Mindig szüksége van a megváltásra.

Drága keresztények, fiatalok és idősek, a lényeg bizonyosan az, hogy ezen a világon az Úr tanítványainak közvetíteniük kell Isten megváltó működését azáltal, hogy szüntelenül megtisztulnak, megvilágosodnak, és vigaszt nyernek abból, hogy gyakorta járulnak a gyöngédség és kegyelem Istenének színe elé. Saját korukban és helyükön Anna és Joachim értékes köteléket jelentett az isteni tervben az emberiség megváltásáért. Adja Isten, hogy mi – s különösen ti, fiatalok – legyetek egyre alázatosabbak és bátrabbak, szegény szolgák, akik Krisztus Egyházának rendelkezésére állnak, mely maga a megváltás szentsége. Adja Isten, hogy szolgálatotokat bizalmas és állandó kapcsolat jellemezze az egyes templomok papjaival!

Krisztus élete, halála és feltámadása válik jelenvalóvá minden eucharisztikus ünnepen. Isten adja meg nektek a kegyelmet, hogy jó szívvel együtt tudjatok működni a megváltás nagy munkájában vele. Ámen.

TAKSONY,SZENT ANNA NAP, 2010

Kedves Krisztus fényét olvasók!

Szent Anna, Jézus Krisztus Urunk nagyanyja ünnepén, július 26-án volt a taksonyi Búcsú. Az idei évben rendhagyó módon már pénteken kezdődött az ünneplés. Taksonyba meghívta az Önkormányzat a Henfenfeldi testvérváros képviselőtestületét, és Rain-i barátainkat polgármesterük vezetésével. Meghívásunkat elfogadta, és jelenlétével megtisztelte a szlovákiai Taksonyfalva polgármester asszonya és alpolgármester asszonya is. A németországi delegációk népes táborral érkeztek, nagy örömünkre. Azt éreztük, hogy ezek a régi kapcsolatok már igazán testvériek. A péntek estét a vendégek fúvós zenekarának hangversenyével ünnepeltük.
A régi időkben, a BÚCSÚ, Taksonyban is, a Húsvét és a Karácsony után a legnagyobb ünnep volt. Sajnos ezt a keresztény ünnepet (úgy, ahogy a többit is) elsilányították, és egy kommersz, csak a bulizást váró szabadnappá tették.

A Keresztény Értelmiségiek Szövetségének (KÉSZ) taksonyi csoportja a helyi önkormányzattal és civil szervezetekkel igyekszik ismét méltó helyre emelni a Búcsú ünnepet. Ez természetesen csak akkor sikerülhet, ha fogadó készség is van erre. Mára talán visszanyerte régi vallási ünnepünk megérdemelt szeretetét.
A KÉSZ-ben, sok egyéb mellett az egyik legnagyszerűbb, hogy evangelizációs küldetése mellett, viszonylag tág teret hagy az egyes helyi csoportok számára, programjaik kialakításához.
Tettre kész tagjainkat munkára sarkallva, az első összejövetelt sikerült minden esztendőben életre hívni, és reményeink szerint közösségi nappá kovácsolni.
A szombat ünnepi szentmisével kezdődött, melyet a templomkertben a kommunizmus áldozatainak emlékére megrendezett megemlékezéssel folytattunk.
Sajnos generációk nőttek fel úgy, hogy el kellett hallgatni előlük felmenőiknek a kommunista diktatúrától elszenvedett meghurcolását. Az igazság elhallgatása bűn. Isteni parancs „Ne hazudj!”
Ha én valamit elhallgatok az igazságból, vagy meghamisítom azt, ha hazudok, akkor gyakran másoknak is, de önmagamnak mindig ártok.
Kis hazugságokból tudvalevően gyakran lesz szokás, egy olyan életmód, amelyben az ember egész életében mindenben hazugsággal segít magán.
Az igazság méltóságának minden megsértése nem csak lealacsonyítja az embert, hanem súlyos vétség a szeretet ellen is.
Az emberiség nagy örökös problémája, hogy mindig megpróbált Isten nélkül élni, szabaddá, nagykorúvá válni.
A XX. század legnagyobb bűne is ebből fakadt. A kommunista vezetőknek nehezükre esett kimondani „dicsőség a magasságban Istennek”, helyette sokkal könnyebb volt azt kimondani, „dicsőség az embernek”. Ennek pedig jól ismerjük a következményét, amikor szertelen őrületében az ember felcserélte a Teremtőt a teremtménnyel.

TAKSONY, SZENT ANNA NAP, 2010

Ennek az ideológiának voltak elszenvedői, sok társukkal együtt, a taksonyi német származású honfitársaink. A múlt akarva akaratlanul bennünk él. A felnövekvő nemzedék önismeretét, tisztán látását csak az őszinte, tárgyilagos, feltárt és közkinccsé tett történelem alakíthatja ki. Úgy érzem, ez a fajta megemlékezés nem ünneprontás, hanem a tisztelet és a szeretet jele, melyet kifejezünk a még köztünk élő tanuknak és az eltávozottak emlékének.

A szeretet és a közjóért való tenni akarás vezetett bennünket az úton, amit eddig bejártunk. Hufnagel Béla Attila KÉSZ elnök mondott németül, majd magyarul ünnepi megemlékezést, történelmi visszatekintést, majd adott a boldog és szebb jövőbe vetett bizalomhoz bátorítást. Rendezvényeink állandó szereplője a Taksonyi Szent Anna kórus, valamint a Hungaro Art Zeneiskola növendékei és tanárai. Szép és harmonikus műsorszámaikkal minden alkalommal meghittséget varázsolnak az ünnepbe.

A megemlékezés virágait a taksonyi civil szervezetek, az Önkormányzat, a Német Nemzetiségi Önkormányzat a németországi vendégek és a szlovákiai Taksonyfalva képviselői helyezték el a templomkertben, az emlékműnél.

A délutáni program: az Önkormányzat, a vendégek, a civil szervezetek képviselői menet-zenekarral az élen, gyönyörű felvonulással indultak a Szent István térről a Szent Anna térre, a mai BÚCSÚ helyszínére.

Ekkor „hivatalosan" elkezdődött a vigadalom. Bemutatkoztak a helyi és a vendég táncosok, a német és a taksonyi fúvós zenekar, majd késő estig tartó táncos mulatsággal folytatódott az ünnep.

Vasárnap az ünnepi szentmise után a henfenfeldi és a rain-i önkormányzat képviselő testületével közös ünnepi ülést tartottunk, ahol mind a három település polgármestere megerősítette azt a szándékát, hogy a testvérvárosi kapcsolatot tovább kívánják ápolni, és erősíteni.

Ünnepi ebédre hívtuk a vendégeket, ahol természetesen hagyományos taksonyi búcsúi ebéddel kedveskedtünk. Húsleves, sült kacsacomb, párolt/dinsztelt/ káposzta és burgonya volt a menü. (Taksonyi ünnepi gasztronómiáról, hagyományokról egy másik számban bővebben.)

A vasárnap délutánt már a hintázás és a tánc örömének szentelték a vendégek. Hétfőn sem voltak a taksonyiak elfáradva, tovább folytatódott az ünneplés, ahogy az már Taksonyban a hagyomány szerint dukál. A munkás, dolgos hét most is a keddel kezdődött, mint a régi időkben.

Akiknek felkeltettem az érdeklődését, szeretettel várjuk Taksonyba a 2011. évi Búcsúba.

Ezen a szép ünnepen ismét jó volt taksonyinak lenni!

Györke Erzsébet
Önkormányzati képviselő
KÉSZ tag

Krisztus fénye

A dunaharaszti és taksonyi katolikus egyházközségek évente négyszer megjelenő folyóirata
XI. évf. 3. sz. (41) ~ 2010. Szent István ünnepe

* * *

Felelős kiadó: Láng András plébános, langandras46@freemail.hu
Plébánia telefonszáma: 06-24-518-990, *Plébánia levélcíme:* 2335 Taksony Fő tér 1/b

Szerkesztési és tördelési munkálatok: Koczka Tamásné Nagy Angela
Dunaharaszti T/F 06-24-537-570; angelika@flynet.hu

www.communio.hu/luxchristi; luxchristi@flynet.hu

Nyomdai kivitelezés: DORIL Bt. Taksony; *Fényképek:* Arnóti Péter, Bolyki Rezső, Helméczy Richárd, Koczka Tamásné, Láng András, Mura Mészáros Dénes, Wagner Attila, Zsófi

A címlap kisképe: Taksony, Szent István szobor